

PŘÍRODA A NAŠE POHODLÍ

Pohled na Lovoš - České středohoří

Zdroj: Bc. Vít Hnízdil, Ústecký kraj

TEMA

technika | ekonomika | marketing | aktuality

2/2021

Čtvrtletník
Okresní
hospodářské
komory Most

ROČNÍK 16 / 84. VYDÁNÍ / ČERVEN

Koronavirus nastavil i určité zrcadlo a bude muset nastat reforma systému...

Hlavní rozhovor s bývalým předsedou představenstva
Krajské zdravotní, a.s., Adamem Vojtěchem
Str. 6–9

Přírodu Ústeckého kraje vnímám jako jednu z nejkrásnějších v naší republice...

Rozhovor s Lubomírou Mejstříkovou,
1. náměstkyní hejtmana ÚK
Str. 12–13

CHKO Krušné hory?

Fakta a názory
Str. 40–44

Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA
ministr zdravotnictví ČR

Obdrželi jste výpověď? Končí vám smlouva na dobu určitou nebo pracovní poměr dohodou? Hledáte nové zaměstnance nebo plánujete propouštění?

Úřad práce ČR nabízí komplexní balíček aktivit pro propouštěné zaměstnance i pro zaměstnavatele.

OUTPLACEMENT

Klientům nabízíme:

- **Poradenství** a pomoc při orientaci na trhu práce, **zprostředkování zaměstnání**
- **Rekvalifikační kurzy** a vzdělávání v oblasti pracovního práva, finanční gramotnosti nebo soft skills
- **Úhradu cestovních nákladů** souvisejících s účastí na aktivitách nebo nákladů na **hlídání dětí**

Zaměstnavatelům nabízíme:

- **Mobilní tým ÚP ČR** na pracovišti zaměstnavatele
- **Rekvalifikace** a vzdělávání nových i stávajících zaměstnanců
- Příspěvek **až 85 %** nákladů na rekvalifikace nebo vzdělávání zaměstnanců
- **Až 100 %** nákladů na mzdy zaměstnanců po dobu jejich účasti na vzdělávání
- Příspěvek na mzdy nových zaměstnanců **až 15 tis.** Kč měsíčně po dobu až 9 měsíců

Obraťte se na nejbližší kontaktní pracoviště ÚP ČR. Zaměstnanci registrujte se na úřadu ještě před ztrátou zaměstnání jako **ZÁJEMCI O ZAMĚSTNÁNÍ**.

Pro více informací a kontakty navštivte naše webové stránky, FB profil

[@uradprace.cz](https://www.uradprace.cz) nebo pište na e-mail outplacement@uradprace.cz.

Podrobnosti vám sdělí také zaměstnanci Call centra ÚP ČR na bezplatné telefonní lince **800 77 99 00**.

Motto:

„Mnozí důmyslní lidé mají velkou radost z toho, že pryč se člověk vždy víc a více od přírody emancipuje. vzdalování se od přírody by bylo fyzické chřadnutí, úplné odloučení byla by smrt!“

Jan Neruda

Vážení čtenáři, toto číslo, které vám předkládáme, jsme zaměřili na tu největší autoritu, kterou je sama příroda, se všemi nástrahami, ale i nabízenými krásami. Kdysi řekl Galileo Galilei „Příroda je neúprosná a nepodplatitelná. Je jí jedno, zda je lidem srozumitelný či nepochopitelný smysl jejího konání“. Asi by to ani dnes nikdo neřekl lépe a je nasnadě, že naším způsobem existence ji dost někdy ubližujeme. Nalézt tu správnou hranici je mnohdy velmi obtížné, zejména přidáme-li ke slovu příroda dovětek „a naše pohodlí“. Právě ono pohodlí, které v různých oblastech světa má jinou úroveň a tím i logicky nároky a zátěž na přírodu a její zdroje, je základní otázkou dneška. Je již jasné, že nemá příliš smyslu řešit ochranu životního prostředí izolovaně a bez vazby na ekonomiku. Zde je opět k připomenutí slogan „Ochrana

životního prostředí, potažmo přírody – není téma pro chudé“.

Toto červnové číslo vychází v době, kdy se snad již po roce vzpomínáme na políčku, který nám příroda svým koronavirem uštědřila, a kromě úlevy nás snad i vyprovokuje k přemýšlení a pokoře.

Hlavní rozhovor se ve větším rozsahu vymyká hlavnímu tématu, ale jen zdánlivě. Právě zdraví se v uplynulém období stalo fenoménem a zdravotnictví se dostalo na vrchol zájmu společnosti. Proto jsme využili možnosti a požádali o rozhovor tehdejšího, předsedu představenstva naší Krajské zdravotní, dnes opět ministra zdravotnictví, Adama Vojtěcha. O druhý větší rozhovor zejména o přírodě, jsme požádali 1. náměstkyni hejtmana ÚK paní Lubomíru Mejstříkovou. Jsem přesvědčen o tom, že náš pobyt v přírodě a na planetě musíme hodnotit ve všech souvislostech a vyhnout se v rozhodovacích procesech fenoménu „vysoce postavených laiků“.

Protože je nesporné, že energetika na celém světě velmi výrazně ovlivňuje přírodu a její procesy, nabízím k vaší pozornosti příspěvky panů Josefa Zbořila a Jaromíra Nováka, které by se s trochou nadsázky daly charakterizovat známým „dábel je ukryt v detailech a maličkostech a cesta do pekla je dlážděna dobrými (rádoby dobrými) úmysly“. Co zcela zapadá do tématu, je druhý díl našeho miniseriálu o naší, tedy Mostecké přírodě, od Jaroslava Bažanta z Oblastního muzea v Mostě, tentokrát o obojživelnících a plazech. Od divoké přírody nás k hospodářským zvířatům a následně k potravinám, též jako v souvislostech součásti přírody, přivádí příspěvky z naší Okresní agrární komory od paní Ivo Bednára a Jana Veleby. Zájem veřejnosti v poslední době zvedla iniciativa o prohlášení Krušných hor jako CHKO – naše názory k tomuto, se staly součástí tohoto vydání.

Nemohli jsme opomenout připomenutí fenomenálního úspěchu mosteckých házenkářek, kterým s nadšením gratulujeme. Na následujících stránkách pak najdete řadu dalších zajímavých článků, většinu našich pravidelných rubrik a na vaši přízeň se opět těší náš drzý smajlík.

Přeji krásné a koronavirově disciplinované letní dny.

S úctou

Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ S VELKOU, VELKOU, VELKOU NADSÁZKOU
(DNES VŠAK S MRAZENÍM V ZÁDECH)

Motto:

„Nejlepší život má přec jen fantasta, to, co nemá, to si vymyslí. Však plánu všelijakých má na sta, většinou však nesmysly. Největší z nich, ale vyniká mozkovou činností horečnou, mžikem taxamtru, staví zámky z větru, když jde večer se slečnou.“

Z písně Náměsíčník, kterou kdysi zpíval Oldřich Nový.

Vážení čtenáři,

v době kovidové jaksi ustoupily do pozadí zásadní a i opoziční, politikou hojně využívané, problémy, které před ní spolehlivě plnily stránky a obrazovky našich médií. Vypadá to, že kůrovec se ztratil kdovikam, sucho sužuje pouze štamgasty zavřených restaurací, studené jaro moc nenahrává zvěstem o oteplování planety, potravinová bezpečnost je také na pokraji zájmu, žádoucí preferenci tuzemských potravin nenahrávají třeba ceny zahraničního másla v řetězcích i za 22 korun oproti našemu za 50. I zcela zásadní téma energetiky se dostalo do fantazií o zbytnosti uhlí a vláda raději hází problém nahrazujícího jádra na tu vládu další. Poláci si dělají legraci z nařízení EU o uzavření hnědohelného dolu TUROV. Ani téma ubohých slepic v klecích už netáhne, navíc EU zakazuje od 1. ledna porážku

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Ing. Hana Aulická Jírovcová

S dnešní otázkou JO-JO jsme oslovili poslankyni paní Ing. Hanu Aulickou Jírovcovou, mimo jiných i členku Výboru pro zdravotnictví.

Paní poslankyně, je bohužel nesporné, že prožíváme jakousi novodobou „ránu morovou“ a COVID-19 nám ukázal, jak jsme přes naši technickou vyspělost zranitelní. Jsme již s povděkem ve stavu jakéhosi útlumu pandemie, ale podle mého názoru koronavirus, jak ekonomický, tak epidemiologický účet se všemi důsledky ještě neuzavřel. Konečné výsledky sestavované do „žebříčků“ úspěšnosti jednotlivých států bude i Evropa a svět prezentovat někdy později. Takže na konečné hodnocení si ještě počkáme, ale dejme tomu k „první fázi“ průběhu pandemie u nás už bychom opatrný a korektní názor mohli mít.

„Jak to vidíte Vy, paní poslankyně, dejme tomu min. z pohledu zdravotnictví, kdy jste členkou tohoto parlamentního výboru?“

Pandemie ukázala nepřipravenost světa. Česká republika není výjimkou. Celkové účty si však podle mého názoru ponese každá země samostatně. V současné době mluvíme o směřování k ukončení tzv. doby temna, ovšem zároveň odborníci hovoří o další možné vlně v průběhu podzimu. Pokud o návrat do běžného života bude asi nejvíce vidět o prázdniny, všichni si však zároveň uvědomujeme, že pachut covid příběhu je tu stále. Pokud se nám bude dařit udržet stabilní a dobrá čísla nakažených, mohlo by to opravdu představovat konec zničujícího období, které mělo dopady na všechny. Nebudu se zde vyjadřovat k některým opatřením vlády a chaotických postojích. Měli bychom se zaměřit na dopady, které zasáhly především do života dětí a jejich vzdělávání. Jsem přesvědčena, že se s následky budeme vyrovnávat ještě dlouho. Ekonomika je dáma hrající nyní hlavní roli.

Pokračován na str. 13

OBSAH

TEMA
technika | ekonomika | marketing | aktualityvydává: Okresní hospodářská komora Most,
Višňová 666, 434 01 Most, tel.: 417 637 404,
email: imp@ohk-most.cz, www.ohk-most.cz

IČ: 48290661

Redakční rada:

vedoucí redakce: Petr Matoušek

předseda redakční rady: Ing. Jiřina Pečnerová

členové: Ing. Jiří Vích, MBA, Monika Rosová

sazba a tisk: TISKÁRNA K&B s. r. o., čtvrtletník

náklad: 2 500 výtisků, povolení MK ČR E 16676

Distribuci zajišťuje DIGITAL–ICT, spol. s r.o.

Neoznačené fotografie: úřad OHK Most

Celé znění redakčně zkrácených článků
naleznete na webových stránkách OHK Most
– www.ohk-most.cz

Jung – Editorial, Postskriptum	3
Aulická Jírovcová – JO–JO	3
Vojtěch – Rozhovor s bývalým předsedou představenstva Krajské zdravotní, a.s.	6–9
Jung – Téma „TEMA“ podle Jochmana	10
Tvrzník – K cíli vedou vlastní odpovědnost a spolupráce	11
Mejstříková – Příroda a životní prostředí v ÚK	12–13
Veleba – Příroda, potraviny a zemědělství jsou spojené nádoby	14–15
Bednár – Hospodářská zvířata se stala součástí přírody a péči o ni	16–17
Soukup – Factum est factum	17
Beneš – Příroda a kultura	20
Kabrna – Projekty „18 ekomiliard“ v ochraně přírody a krajiny	21
Aster – Ekologická faleš aneb lodí bílou chci se věst...	22–23
Bažant – Obojživelníci a plazi naší krajiny	26–27
Míl – Evropská energetika prochází zcela zásadní změnou	30
Novák – Je přechod k čisté energii proveditelný?	30–31
Zbořil, Novotný – Usiluj o naplnění nejvyššího dosažitelného cíle	32–34
Scholtysek – Efektivní infrastruktura pro odpadové hospodářství – důležitý lokální faktor	35
Bastlová – Příroda Mostecka dnes	36–39
Svoboda – CHKO Krušné hory?	40–44
Kružík – Imagine – odpověď na kvíz minulého článku	46–47
Scherer – Rozvoj regionu bez potřebných lidí je nebezpečná iluze	48–49
Hofmann – Kultura se vrací	50
DHK Baník Most, Černí andělé – Zlatý „triple“	51
Drzý smajlík	53
Paparega – Otázka na závěr	54

OHK Most neručí za obsah článků. Pokud není příspěvek označen jako stanovisko OHK Most, vydaný článek není stanoviskem HK ČR.

POSTSKRIPTUM...

K AKTUÁLNÍMU DĚNÍ S VELKOU, VELKOU, VELKOU NADSÁZKOU (DNES VŠAK S MRAZENÍM V ZÁDECH)

domácích hospodářských zvířat. Také stojí za zmínku naše gerojství ve vztahu k Rusku, kdy naši Evropští spojenci nás verbálně podpořili, ale jinak skutek utek a zahraniční firmy se již jistě poohlížejí kde z ruského trhu vypadneme. Také novela stavebního zákona, což je kapitola sama pro sebe, ale do dřímajících kauz s dalekosáhlými dopady patří bezesporu také a o úrovni některých diskusí k němu hovoří i např. pronesený pirátský návrh o závazku občana, nemít auto a tím nepožadovat při výstavbě garáž či parkovací místo.

K tomu všemu, a jak jinak před volbami, naši zákonodárci a ti co by jimi rádi byli, chrlí další dobré nápady, jak zajistit všeobecný blahobyt, aniž by dodávali, kde na to vzít. Toto vše a mnohé další někde, aniž bychom to věděli, doutná a někdy a někde se jistě také i jako hotová věc znenadání vynoří. Možná co si udržuje nadstandard zájem veřejnosti, je veledůležité znásilňování té autority nejvyšší, tedy „Přírody“, které mimochodem věnujeme dnešní číslo, o tom, kolik vlastně máme pohlaví. Dokonce se objevil vážně míněný návrh, že by v novém občanském průkazu tato kolonka byla zcela vypuštěna. Ovšem ale spoň nějaká identita s tímto pojmem by asi byla dobrá, a tak co třeba „blond, černé, hnědé, zrzavé ???“, spojené se zákazem eliminace této kontrolovatelné známky identity a s metodikou kontroly. Také někde v té souvislosti dřímá legislativní ukotvení manželství osob stejného pohlaví. Mluví se v té souvislosti v příslušných kruzích o několika desítkách možností pohlaví jedinců, takže lze očekávat problémy s praktickým naplněním oné stejnosti. Ať se nám to líbí či nelíbí, naše kultura vychází mnohdy

i nevědomky z křesťanských tradic a známé „*Cti otce svého a matku, aby se prodloužily tvé dny na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh*“, je jakýmsi mementem, které s větší autoritou, než boží přikázání ctí i sama příroda. A zákony přírody může namyšlená politika krátkodobě znásilnit, ale nakonec je i trestajícím vítězem vždy ta příroda. A to neplatí jen pro toto. A o dětech, kterých se to týká nejvíce někdy přišťe.

Ano, měli jsme velké mozky a snad i přes diskutabilní úroveň a postavení našeho školství z jakési vyšší sebezáchovné moci národa snad mít budeme. Když tak přemýšlím o současné situaci, napadla mě bezděky píseň od Voskovce a Wericha v Baladě z hadrů, která po přečtení je i dnes s trochou fantazie popisně aktuální ať na východ i západ – jak kdo chce. Jen jde mimochodem i o to, aby chom v těch „hadrech“ nakonec neskončili. Přečtěte si ji na závěr mého tlachání.

Lidi na lidi jsou jako saně
Člověk na člověka jako kat
Podívejme se na ně
Musíte nařikat

Obr do pidimužika mydlí
Domnívaje se že vyhraje
Klidně sedme na židli
Čtème bibli tam to všechno je

Samuelova kniha nám povídá
Jak na žida přišla veliká bída

Jak ti bídní filištíní
Válku vést nebyli líní
Až potkali Davida

David šel do války volky nevolky
Z velké dálky nesl bratrům homolky
V pochodu se cvičil, v hodu
Dal si pro strýčka Příhodu
Tři šutry do tobolky

Hej hej, kam se valej
Vždyt sou malej

Takle Goliáš ho provokuje
David slušně salutuje
Když mu ale obr plivl do očí
David se otočí a prakem zatočí
Když začínáš no tak tu máš
Byl si velkej já měl kuráž
A jakej byl Goliáš

To je dnes vše, budme rádi, že se snad „koroňák“ už dostává do patřičných mezí, nechme hloupého politikaření a předvolebních exhibicí a pojďme i s přispěním toho našeho zdravého selského rozumu sčítat a napravovat škody (ovšem pozor, zdravý selský je dobrá věc, ale když je v rozhodování a konání jen on sám, pak je to malér 😊).

S úctou a pardon
Ing. Rudolf Jung

Nová letní soutěž Sev.en Energy pro aktivní sportovce i rodiny s dětmi

S blížícím se létem a přetrvávajícími pandemickými opatřeními je stále aktuální otázka, jak trávit dovolenou a slunečné víkendy. Tuzemské turistické cíle jsou vzhledem k situaci nejlepší volbou. Energetická skupina Sev.en Energy pro všechny aktivní sportovce, ale i pro turisty nebo rodiny s dětmi připravila několik lákavých letních aktivit. Všechny turistické atrakce a novinky Sev.en Energy spojila do soutěže 7tour.

Na Facebooku 7tour či na webových stránkách www.7tour.cz hledejte každý měsíc počínaje červnem nový turistický cíl. Vydejte se na něj s rodinou či přáteli, vyfoťte se a fotku sdílejte na Facebooku nebo Instagramu s hashtagem #7tour. Připište svůj tip pro ostatní, kam se v okolí ještě vydat a co dalšího mohou při svém výletu zažít. Z turistů, kteří navštíví každou ze čtyř nabízených aktivit a inspiřují ostatní, vylosujeme v říjnu tři vítěze. Čekají na ně atraktivní ceny v podobě zážitků pro jednotlivce, páry i celou rodinu.

Červen

Červen patří cyklotrase 7eko track. Jedná se o značenou naučnou cyklotrasu vedoucí novodobou divočinou po rekultivaci lomu ČSA. Místa, kde stojí za to chvíli se zastavit a dobře se rozhlédnout. Na každé ze symbolických sedmi zastávek je QR kód, po jehož načtení do chytrého telefonu se zobrazí mapa s informacemi a zajímavostmi o místě, kde turista právě stojí. Vyberte si některý z QR kódů, vyfoťte se u něj a sdílejte fotografii na Facebooku 7tour. Nezapomeňte připojit tip, kam se dál z cyklotrasy 7eko track vydat. Aplikaci najdete v novinkách Uhelného safari na <https://uhelnesafari.cz/cz/#trasa-1>

Cyklotrasa 7eko track

Červenec

Podkrušnohorské technické muzeum 29. června otevírá novou expozici hlubinného dobývání, která vznikla ve spolupráci se skupinou Sev.en Energy. Pro návštěvníky je připravena maketa zhruba 300 metrů dlouhé chodby, kterou vede drážková důlní dráha. V expozici muzeum ve třech úsecích návštěvníkům přiblíží soudobou těžbu uhlí s využitím razícího kombajnu PK3R. Veřejnost si také prohlédne další pracoviště, která jsou v hlubinných dolech běžná, jako je pomocná dílna nebo rovnačka na železo. Díky systému závěsných důlních vozíků a drážkové lokomotivě se Podkrušnohorské technické muzeum stalo jediným místem na světě, kde se mohou návštěvníci na tomto typu důlní dráhy svést. Vydejte se do Podkrušnohorského technického muzea, vyfoťte se před novou expozicí a sdílejte fotografii na Facebooku 7tour. Nezapomeňte připojit tip, kam se dál z muzea vydat.

Systém závěsných důlních vozíků

Srpen

Energetická skupina Sev.en Energy vybudovala pět desítek nabíjecích stanic pro elektrokola v Ústeckém a Pardubickém kraji. Do konce roku by měly být uvedeny do provozu další desítky. Novou infrastrukturu oceňují e-bikeři především kvůli sto procentní konektivité a snadné obsluze. Naprostá většina uživatelů může nabít své elektrokolo „v terénu“ a bez nutnosti převážet v batohu propojovací kabely či těžkou ruční nabíječku. Díky aktuálně probíhající modernizaci se v Česku rodí jedna z nejlépe vybavených sítí v Evropě. Nabíjení elektrokola v síti Sev.en Energy for Bikers je zcela zdarma. Celou síť nabíjecích stanic najdete na webových stránkách projektu <http://www.74b.cz/> nebo na Facebooku nabijimeelektrokola. Vyfoťte se u jedné z nabíječek a sdílejte fotografii na Facebooku 7tour. A opět nezapomeňte připojit tip, kam se dál v okolí vydat.

Nabíjecí stanice

Září

V září se vydejte do Krušných hor za Krušnými horory. Pro všechny, kteří mají rádi tajemná místa s příběhem, ze kterého trochu mrazí, rádi objevují nová zákoutí v českých krajinách nebo jsou lovci kešek, připravila Destinační agentura Krušné hory s podporou skupiny Sev.en Energy zážitkový okruh v Krušných horách a podhůří. Jedná se o ucelený okruh po místech, s jejichž tajemstvím se hledači Krušných horů mohou seznámit v desítkách krátkých hraných filmů natočených na konkrétním místě. Jednotlivé lokality i krátké filmy najdete na www.krusnehorory.cz. Vyfoťte se v okolí jednoho z míst, kde jste našli kešku (ale tak, abyste ostatním neprozradili, kde přesně to bylo) a sdílejte fotografii na Facebooku 7tour. Nezapomeňte přitom připojit tip, kam se dál v Krušných horách podívat.

Říjen

Bonus pro všechny aktivní turisty je nové Muzeum krytu civilní obrany v Tepelnárně Kladno. K vidění je zde veškeré vybavení, kterým podobné kryty v minulém století disponovaly. Muzeum není běžně přístupné, otevírat se bude jen při mimořádných příležitostech a ve zvláštních termínech. Jeden z nich bude připraven na říjen. Určen bude jen pro ty, kteří si místo zajistí přes Facebook 7tour. Hlídejte proto pečlivě sociální sítě, ať tuto mimořádnou událost nezmeškáte. Prohlídka muzea je jen pro omezený počet turistů, není proto zařazena do soutěže 7tour.

Rozhovor s předsedou představenstva Krajské zdravotní, a.s. Mgr. et Mgr. Adamem Vojtěchem, MHA

Motto:

„Nejhorší chorobou, kterou trpí svět,
není síla špatných, ale slabost nejlepších.“
Romain Rolland

V tomto čísle TEMA jsme se chtěli věnovat výhradně přírodě a lidské pohodlnosti, která v podstatě způsobuje potíže, se kterými se lidstvo musí dlouhodobě vyrovnávat. Nicméně do našich snah o důkladné zmapování těchto problémů a souvislostí opět zasáhla, snad už zvládnutelná, světová pandemie COVID-19 a do popředí se dostává jako obor zdravotnictví, na kterém jsme dnes téměř všichni už i životně závislí, snad jak nikdy předtím. Mluvíme-li o zdravotnictví, pak v našem kraji vyčnívá nade vše „naše“ akciová společnost Krajská zdravotní, a právě jejího nového předsedu představenstva Adama Vojtěcha jsme požádali o diskusní rozhovor nejen na téma zdravotnictví, a i na základní dnešní téma dojde, protože vše souvisí se vším. Tradičním diskusním partnerem je předseda OHK Most Rudolf Jung.

Jung:

Pane předsedo, vítám Vás na stránkách TEMA a protože zdravotnictví, jak se ukazuje v posledním roce, je věcí nesmírně, až doslova životně důležitou, tak doufám, že se budeme setkávat častěji. Nicméně dnešní hlavní téma je příroda ve všech souvislostech, tak se v úvodu pojdme krátce věnovat jí. Ona ta naše severočeská, která byla v minulosti negativně ovlivněna „nešetrnou“ energetikou, hraje pro image v podstatě každého regionu významnou roli a je jedním z předpokladů ochoty lidí, a to i z Vašeho oboru, v předmětném regionu žít a pracovat. Jste jihočechem a tak máte přirozeně nastavenou hladinu pozitivního vnímání přírody (i když dnešní kúrovcová Šumava – co si budeme povídat) poměrně vysoko. Ale i region severozápadních Čech prošel za posledních několik dekad významnou proměnou k lepšímu, a tak by nás zajímalo, jak vidíte dnešní přírodu a životní prostředí v této oblasti poté, co jste k nám „přišel“? Jsme tou černo dírou republiky?

Vojtěch:

Určitě takový pocit z Ústeckého kraje nemám. Naopak, příroda je zde opravdu krásná. Samozřejmě, že jde o kraj, který byl historicky jedním z nejvíce postižených, pokud jde o kvalitu životního prostředí. Domnívám se však, že v tomto směru Ústecký kraj ušel kus cesty, a to je moc dobře. Ostatně dnes již velmi dobře víme, že životní prostředí a zdraví obyvatelstva jsou spojené nádoby.

I když se v našem čtvrtletníku snažíme prezentovat řadu témat, přesto v loňském a zatím i letošním roce vše přehlušovalo téma „koronavirus“, takže ani zde mu nevyhne. Byl jste nedávno i ministrem zdravotnictví, a tak jistě máte svoji odpověď na dilema, kterým prochází řada střízlivě a racionálně uvažujících lidí, možná i politiků. Jak je možné, že vyspělý středoevropský stát s politicky deklarovaným robustním a dle srovnávacích statistik prý i předimenzovaným (což je otázka) zdravotnictvím, se dostal do tak nelichotivých čísel důsledků světové pandemie? I když pomyslný „koronaúčt“ ještě není uzavřen, přesto rozsah způsobených dopadů, v řadě případů fatálních, neodpovídá vyspělému státu, a to i při zohlednění úspěšně zvládnuté první vlny. Možná by to chtělo jít ke kořenům, ale to je asi jiná otázka. Nicméně, jak to celé vidíte Vy osobně, dnes „osvobozen“ od politiky?

Zaprvé musím říci, že nejsem v tomto velkém příznivcem srovnávání jednotlivých států, a to především z toho důvodu, že dodnes neexistuje žádná celosvětově platná metodika vykazování dat spojených s pandemií COVID-19. Faktem je, že pandemie zasáhla zásadním způsobem celý svět, bez ohledu na žebříčky. Stejně tak zasáhla enormním způsobem Českou republiku a způsobila jí největší zdravotní krizi v moderních dějinách. Takovéto krize většinou nemají jeden důvod, je to v zásadě odpovědnost celé společnosti. Svůj díl odpovědnosti nesou jistě politici napříč politickým spektrem, ale například i různí experti, kteří se bohužel často nebyli schopni shodnout na tom, zda a jaké nebezpečí COVID-19 představuje a co je třeba činit k jeho odvrácení. Tyto protichůdné informace pak směřovaly do společnosti, která se po první vlně, kterou jsme zvládli nadstandardně i díky doslova sjednocení celého národa, stala v názorech a postojích v pandemii značně heterogenní a bohužel ne všichni v dalších vlnách pandemie byli ochotni dodržovat nastavená opatření. K tomu jistě přispěla svým dílem i média. Myslím si, že pozdější negativní vývoj byl i jistou daní za jarní úspěch, kdy jsme oproti jiným zemím

Kdo je Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA?

Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA se narodil 2. října 1986 v Českých Budějovicích. Po maturitě na Biskupském gymnáziu J. N. Neumanna v Českých Budějovicích vystudoval právo na Právnické fakultě UK v Praze, kde v roce 2012 získal titul Mgr. Na stejné univerzitě absolvoval i mediální a komunikační studia na Fakultě sociálních věd a získal další titul Mgr. V roce 2018 ukončil studium Advance Healthcare Management Institute, s.r.o. v Praze, kde získal titul MHA – Master of Healthcare Administration. V letech 2009–2010 absolvoval studijní stáž na University College Dublin National University of Ireland. Po návratu působil jako starosta Spolku českých právníků Všeherd, v letech 2013–2014 byl právníkem ve společnosti MAFRA, a. s., od roku 2014 tři roky vykonával funkci tajemníka ministra financí ČR. V prosinci téhož roku byl jmenován ministrem zdravotnictví ČR. Funkci vykonával do září 2020. V letech 2016 až 2018 byl členem správní rady Všeobecné zdravotní pojišťovny. Od října 2017 je poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Současně zastává také funkci předsedy představenstva Krajské zdravotní, a. s.

byli epidemií zasaženi minimálně a řada lidí získala pocit, že se tzv. dělá z komára velbloud, že vláda zbytečně omezuje naše životy a není se čeho bát. Z tohoto omylu nás vyvedl vývoj na podzim a v zimě, kdy jsme viděli, jaký drtivý dopad má pandemie na naše nemocnice a celou společnost. Je třeba si rovněž přiznat, že díky absenci jakékoliv předchozí zkušenosti nebyl na epidemii takového rozsahu připraven ani celý systém ochrany veřejného zdraví. V tomto směru se domnívám, že nám koronavirus nastavil

i určité zrcadlo a po opadnutí pandemie bude muset nastat zásadnější reforma systému, včetně personálního a finančního posílení. Na druhou stranu se domnívám, že naše zdravotnictví se dokázalo k této situaci velmi dobře popasovat, zdravotníci v nemocnicích odvedli obrovský kus práce, a přestože jsme byli v určitý okamžik na hraně, tak díky vzájemné spolupráci jednotlivých nemocnic se podařilo situaci s vypětím všech sil zvládnout.

Krajská zdravotní je jeden z největších, ne-li největší zaměstnavatel v regionu. Je nedílnou součástí a také si dovolím říci i vizitkou kraje pro bezesporu základní oblast našeho bytí, a to je zdraví. Za éry okresů a okresních nemocnic (mimořádně zřízení krajů pro tak malý stát a tím vyvolané počiny já považuji za jeden z největších omylů novodobé historie ČR) probíhala vcelku bezproblémová komunikace s místními komorami, tedy v Mostě, kde byla Okresní nemocnice určitě členem komory a myslím, že to platilo i pro samosprávy. Místní ředitel byl partnerem pro řadu užitečných, nezdravotnických kontaktů a počínů. Ta doba je za námi a po centralizaci nemocnic do Krajské zdravotní zmizeli i šéfové areálů nemocnic, a tudíž prakticky zanikla i okresní spolupráce největšího okresního zaměstnavatele s komorou,

a to i členstvím. Nechci bagatelizovat, ale vyhlášená mostecká nemocnice postupně ze své slávy, a to i v důvěře a očích veřejnosti, odborně i vzhledově ztrácela. Nechci hodnotit ekonomickou a odbornou prospěšnost tohoto centralizačního a následně organizačního počínu, ale z mých zkušeností se šéf jakéhokoliv areálu velké firmy hodí a je to ku prospěchu. Příslušný ředitel „odštěpných závodů“ u klasických obchodních společností firem je váženou osobností i v oblasti společenského života okresu-regionu. Nicméně, pane předsedo, jak Vy jako nový vrcholný představitel KZ hodnotíte vaši dnešní organizační strukturu, včetně nových nemocnic v Litoměřicích a Rumburku a můžete naše čtenáře seznámit, jaká tedy organizační struktura opravdu je a máte vizi o případných změnách, či korekcích?

Faktem je, že Krajská zdravotní je skutečně dnes klíčovým poskytovatelem zdravotních služeb v regionu a jedním z největších poskytovatelů v zemi. Po akvizici nemocnice Litoměřice máme již šest odštěpných závodů, brzy přibude nemocnice v Rumburku a do budoucna možná další. Faktem je, že celá Krajská zdravotní je řízena velmi centralizovaně. To z určitého pohledu je

nesporně správně a naše nemocnice mohou těžit z toho, že jsou součástí takto velkého celku, který má silnou pozici ve vztahu k dodavatelům či zdravotním pojišťovnám. Na druhou stranu se domnívám, že by měla být svěřena větší zodpovědnost ředitelům odštěpných závodů za každodenní provoz a hospodaření jejich nemocnic. V tomto směru chystáme určité změny.

Každý podnikatel, ať už je jakkoli veliký, má ve své činnosti tzv. „vlajkové lodě“ a nejnak je tomu zřejmě i u vaší společnosti. Kdybyste měl vyjmenovat ty špičkové, ale opravdu špičkové činnosti, které KZ s trochou nadsázky „za humny“ obyvatelům našeho kraje nabízí a také na patřičné

úrovni vykonává, co by to bylo? Je to jen v Ústí, nebo jsou rozprostřeny v rámci specializací i do ostatních nemocnic? Znáím řadu lidí, kteří dávají přednost jiným, zejména nemocnicím v Praze. Nevezeme se tak i v tomto na vlně negativní pověsti našeho kraje, o které jsme mluvili v úvodu?

Domnívám se, že v Krajské zdravotní poskytujeme špičkovou zdravotní péči srovnatelnou s nemocnicemi v jiných regionech či v Praze. Je jasné, že struktura péče se liší napříč jednotlivými nemocnicemi. Jiná struktura je v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem, poskytující široké spektrum péče, včetně péče specializované či centrové, která je srovnatelná s nemocnicemi fakultními a jiná péče je poskytována v našich menších nemocnicích, které jsou však klíčové z pohledu zajištění základní akutní péče v jednotlivých okresech Ústeckého kraje. Přitom však v každé nemocnici existují bezesporu ony výstavní skříně, kterými se nemocnice mohou pyšnit. Naším cílem v tomto směru je, abychom právě tyto silné obory v nemocnicích rozvíjeli a vytvořili jsme tak určitá centra excelence, která budou udávat směr v rámci celé Krajské zdravotní.

Již nyní se můžeme pochlubit moderně a kompletně vybaveným Komplexním Onkologickým Centrem – Ústí nad Labem + Chomutov:

- PET/CT
- lineární urychlovače vč. simulátorů a plánovacích systémů
- Hybridní SPECT/CT

- SPECT vč. specificky zaměřeného na kardiologická vyšetření
- Terapeutické rtg

Stejně tak bych rád zmínil robotický systém daVinci „Si“ v rámci centra robotické chirurgie a nově robotický systém pro neurochirurgickou operativu. Ve všech nemocnicích je vybaveni zdravotnickou technikou na vysoké úrovni odpovídající standardům současné moderní medicíny, ve všech 6 nemocnicích jsou provozovány NMR a CT, v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem se špičkovými parametry ve vazbě na centra vysoce specializované péče.

Redakční poznámka:

CT – Zkratka CT vychází z anglického spojení „computed tomography“, což v českém překladu znamená počítačová tomografie.

NMR – nukleární magnetická rezonance.

PET – pozitronové emisní tomografie.

SPECT – Zkratka vychází z anglického Single Photon Emission Computed Tomography, jednofotonová emisní výpočetní tomografie a je to zobrazovací metoda používaná nukleární medicínou. Dokáže zobrazit prostorové rozložení nějaké radioaktivně značené látky v těle. Tato je před zobrazením do organismu podána nejčastěji v nitrožilní injekci.

Každá firma stojí i padá se svými zaměstnanci, a to na všech úrovních. Je scestná obecná představa o zlých podnikatelích a vykořisťovaných zaměstnancích, jak se mimochodem snaží vnášet do společností odbory, kterým výkonná i zákonodárná moc často podléhá a tím de facto oslabuje potenciál, který vytváří hodnotové podmínky pro její základní existenci. Neznám podnikatele, který by si svých dobrých, kvalifikovaných a loajálních zaměstnanců nevážil a v rámci možností svého byznysu je také nehonoroval. To je ale

asi na jinou diskusi, nicméně i zdravotnictví stojí a padá s lidmi, chcete-li zaměstnanci. Každý zaměstnanec vstupuje do praxe s nějakými základními předpoklady, které mu dává náš vzdělávací systém, a který mimochodem komora dlouhodobě kritizuje. Máme výhrady zejména v oblastech technického vzdělávání, včetně učebních oborů. Je pravdou, že v oblasti zdravotnictví takový přehled nemáme, a tak pane předsedo, jak hodnotíte úroveň absolventů zdravotnických škol a fakult, kteří vstupují do zdravotnických procesů?

Zcela souhlasím s tím, že zaměstnanci jsou ve zdravotnictví naprosto klíčoví. Jde o poskytování zdravotních služeb, což je již se své podstaty práce založená

na nenahraditelném lidském kapitálu a odbornosti. Mým cílem je mít v Krajské zdravotní motivované zaměstnance, kterým nabídneme nejen odpovídající finanční

ohodnocení, ale i kvalitní pracovní podmínky a zázemí. Pokud jde o úroveň absolventů, považuji jí za celkově velmi dobrou, byť se jistě může v rámci absolventů lišit. Domnívám se, že vzdělávání zdravotníků je v České republice kvalitní, ač se stále vedou debaty o tom, že by v rámci pregraduálního vzdělávání měla být více zohledněna praktická část výuky. Krajská zdravotní má vlastní stipendijní program, kdy se nám daří takto získat již na škole budoucí zdravotníky, kteří po ukončení studia zamíří do našich nemocnic. Připravujeme rovněž nové benefity, kdy například

ve spolupráci s městem Ústí nad Labem chceme zdravotníkům nabídnout i byty tak, aby se mohli v regionu usadit i se svou rodinou.

Ve městech, kde máme nemocnice, plánujeme jednat a spolupracovat v oblasti nabídky bydlení pro nově nastupující a stávající zaměstnance. Nyní sestavujeme efektivní stipendijní program pro zdravotnické pracovníky na akademický rok 2021/2022, kde mj. významně podpoříme všeobecné sestry a radiologické asistenty.

Zůstaňme ještě v této oblasti. V předchozím vstupu jsme mluvili o kvalitě, pojďme ke kvantitě. Někde jsem četl, že máme ve srovnání s jinými zeměmi mnohdy výrazně větší počet zdravotnických kapacit ve vztahu k počtu obyvatel. Také v počtu návštěv u lékařů za rok jsme prý na špičce.

Máte k dispozici jakési srovnání, dejme tomu v Evropě? A jak je to s personálem ve vašich nemocnicích a pokud je co k řešení, tak jak dál ve Vašich představách?

Ano, pravdou je, že české zdravotnictví obecně z hlediska kapacit například akutní lůžkové péče je nad průměrem Evropy. Stejně tak to platí o využívání zdravotní péče. Zde jistě existuje další prostor ke zvýšení efektivity, například posilováním primární péče. Pokud jde o personální kapacity, nevychází Česká republika v porovnání s jinými zeměmi ze statistik špatně. Problém je obecně spíše se stárnutím zejména lékařské populace, kdy je nutné tyto nahradit novými absolventy. I proto jsem rád, že se mi ještě jako ministru zdravotnictví podařilo prosadit navýšení kapacit lékařských fakult o 20 %. Byť efekt poznáme až za několik let. Pozitivní jsou také poslední zprávy o enormním zájmu o studium na zdravotnických školách. Jistě v tomto směru hraje svou roli i pandemie COVID-19, která ukázala, jak moc jsou zdravotníci pro společnost důležití. Říká se všechno zlé pro něco dobré, a právě toto považuji za dobrý výstup celé této krize. Myslím, že se i jasně ukazuje, že zdravotnictví je stabilní sektor, kde v zásadě neexistuje nezaměstnanost a kdokoliv jde do zdravotnictví pracovat má jistotu zaměstnání a dovolím si tvrdit, že dnes i dobrého

finančního ohodnocení. V tomto směru došlo v posledních několika letech k výraznému posunu, a to je dobře. Pokud jde o Krajskou zdravotní, resp. Ústecký kraj, ten historicky trpí větším personálním nedostatkem než jiné regiony. Situace se liší v rámci jednotlivých nemocnic, ale faktem je, že právě personální stabilizace je jednou z mých osobních priorit. Právě proto chystáme nové impulsy v personální politice Krajské zdravotní spojené s atraktivním spektrem pracovních benefitů a motivačním systémem odměňování.

Vlivem stárnutí populace se v mnoha evropských zemích zvyšuje poptávka po lékařích a sestřích ze zahraničí, což se projevuje globální migrací těchto profesí. V KZ jsou zahraniční pracovníci zaměstnáváni, plně se jim věnujeme a vedeme je k získání potřebné kvalifikace, integrujeme je do pracovních týmů a stávají se tak nepostradatelnou součástí našeho zdravotnictví. V KZ pracují lékaři se státní příslušností 25 cizích států, zahraničních nelékařských zdravotnických pracovníků je v poměru k zahraničním lékařům výrazně méně, u lékařů totiž vnímáme větší ochotu k mobilitě.

Svět jde stále vpřed a dalo by se říci, že vývoj a výzkum se stává základním předpokladem všeobecné úspěšnosti a následného vlivu. Ve světě se významným podílem na tomto podílí vedle států také velké firmy a technologický pokrok je i z hlediska jedné generace úžasný. Technika a technologie již dávno překonaly nejen fyzické, ale také už i psychické schopnosti člověka a příslušné výtvarky dnešní civilizace se staly

nezbytností, bez našeho pochopení jejich vnitřních funkcí a stále více nás ovládají. V té souvislosti – máme v regionu i střední školy z oboru zdravotnictví, ale zejména univerzitu a řadu fakult ostatních vysokých škol. Mohl byste nás seznámit s filosofií a ev. výsledky vaší společnosti v oblasti vývoje a výzkumu právě ve spolupráci s výzkumnými, a vývojovými kapacitami v regionu, ale i mimo něj?

Dne 9. 7. 2020 rozhodlo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy o zápisu Krajské zdravotní, a.s. do seznamu výzkumných organizací. Krajská zdravotní prokázala naplnění definičních znaků organizace pro výzkum a šíření znalostí stanovených předpisy Evropské unie a zápis do seznamu je důkazem o tom, že správní orgán v řízení ověřil naplnění těchto definičních znaků.

Tento významný zápis mimo jiné znamená, že v grantových agenturách, poskytujících účelovou podporu na výzkum, vývoj a inovace jako je AZV, GAČR nebo TAČR, se v projektových žádostech ucházíme o nejvyšší povolenou intenzitu podpory pro výzkumné organizace na jeden projekt, tedy až o 100 % celkových uznaných nákladů, zatímco dosud jsme byli zatíženi spoluúčastí v desítkách procent.

Pokud budeme nadále předávat výsledky výzkumu do databáze RIV a budeme úspěšně hodnoceni podle nové Metodiky 17+, budeme se moci dle zákona č. 130/2002 Sb. § 4 odst. 2, písm. a) bod 1) ucházet také o institucionální podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, která je poskytována na výzkum, vývoj a inovace z veřejných prostředků.

Po mnoha letech usílil se tak podařilo naplnit významný strategický cíl Krajské zdravotní, a.s., ale i Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem a Ústeckého kraje. V době jeho formulování byl mnohými považován za téměř nedosažitelný a nerealistický, přesto však za žádoucí. Další krok na cestě k nemocnici univerzitního typu v Ústeckém kraji byl učiněn.

K naplnění výše popsaného cíle přispěla velkým dílem zvýšená publikační aktivita systematicky podporovaná vedením KZ, a.s. pravidelným výročním

hodnocením a vyhlášením nejlepších vědeckých prací a publikací a výzkumných počínů. Efektivita v počtu publikací, grantů a úspěšných výzkumných projektů se zvýšila díky systematické podpoře od roku 2008 trojnásobně.

Významným pozitivem společnosti je aktivní Vnitřní grantová agentura IGA KZ, která byla založena v březnu 2016 a za dobu své činnosti podpořila v osmi kolech již více než devět desítek projektů a rozdělila 28 mil Kč. Byly též vytvořeny předpoklady pro partnerskou spolupráci s renomovanými pracovišti a nové podmínky pro řešení dalších výzkumných a rozvojových projektů financovaných z vnějších zdrojů. Nejúspěšnější řešitelé pak z našich pilotních projektů navazují na rozsáhlejší grantová zadání v rámci celé ČR i v rámci evropských projektů. Velkorosý program grantové podpory KZ, a.s. je smysluplnou investicí společnosti a zárukou zkvalitňování péče o naše nemocné. Krajská zdravotní tak drží krok s nejnovějšími poznatky a postupy světové medicíny a přináší je obyvatelům Ústeckého kraje.

Perspektivně se rozvíjí také spolupráce s ústeckou Univerzitou J. E. Purkyně. Systematicky se rozšiřuje propojení ve výuce, společných publikacích a výzkumných grantech. V tomto roce byla zahájena příprava společných projektů DIGITECH, MEDITECH a MATECH v hodnotě přibližně 290 mil Kč, se zaměřením na rozvoj a integraci nejmodernějších digitálních technologií v Ústeckém kraji, aplikaci umělé inteligence v medicíně, rozvoj nanobiomateriálů, interdisciplinární výzkum mezi technickými obory a lékaři v oblasti výzkumu modelů krevního řečiště a hemodynamiky mozku a kardiovaskulárního systému.

Pomineme-li COVID-19, pak jsou na stole další základní a takřka existenční problémy k řešení. Jsme v energetickém regionu, tak nás, tedy komoru a snad i politiky, logicky velmi zajímá energetika, energetická bezpečnost a soběstačnost, ale tím Vás trápit nebudu a jen Vás zvu na letošní Energetické Fórum ÚK dne 21.10. Dalším problémem je potravinová problematika, která už má na zdraví lidí podle mého větší vliv než stále omílané životní prostředí. Jde o strukturu a kvalitu u nás konzumovaných potravin a z toho vyplývající i stravovací návyky. Přidáme-li k tomu stres, životní styl, hygienu, možná i genetické

To, co popisujete, je zcela zásadní. Naše společnost a není to případ České republiky, ale celé západní společnosti, trpí výrazným nárůstem počtu chronických nemocí, či chcete-li civilizačních chorob. Jsou to tzv. nepřenosné nemoci, které narozdíl od těch přenosných, jako je například COVID-19, člověk nikde „nechytí“, ale vytvoří si je sám svým životním stylem, či má na ně vliv i životní prostředí, jak jsem již naznačil na začátku našeho rozhovoru. Diabetes, kardiovaskulární choroby či onkologická onemocnění. To jsou příklady nepřenosných nemocí, která jsme již dnes v řadě případů schopni úspěšně léčit, ale přesto stále sužují velké množství pacientů, vedou ke snížení jejich kvality života a jsou důvodem

Letmo jsem se zmínil o hygieně mající i svůj státní institut, který v současnosti nabývá na významu. Objevují se hlasy, že toto je po létech podceňování ze strany státu jedno ze slabých míst našeho

Systém ochrany veřejného zdraví dříve patřil k jedné z výkladních skříní našeho zdravotnictví. Existovala i speciální fakulta hygienická, která vychovávala odborníky pro tuto oblast. Bohužel postupem doby přestávala být tato problematika v hledáčku politické reprezentace, místo rozvoje a modernizace docházelo k výrazné personální i finanční redukci. Pravděpodobně panovala představa, že hygiena je nadbytečná. Já jsem jako ministr tento názor nikdy nezastával a naopak vždy, když docházelo v rámci státní správy k zeštíhlení, podařilo se mi krajské hygienické stanice od tohoto uchránit. Pak přišla největší pandemie za posledních

Pane předsedo, dostali jsme se k závěru naší diskuse a víc se nám na naše stránky už nevejde, i když ještě nějaká témata by byla.

Děkuji velice za tento zajímavý rozhovor. Jsem vděčný, že jsem se mohl s Vašimi čtenáři podělit o své názory. Chtěl bych jim zároveň popřát především pevné zdraví a pozitivní mysl, neboť nejen o tělo, ale i o duši je nutné

předpoklady určitých skupin lidí, lidské neřesti a možná i něco dalšího, pak se dostáváme k souboru faktorů generujících vaše „zákazníky“, tedy pacienty k léčení. Komplexním výstupem, který statistika umí suše hodnotit, jsou kromě neměřitelné kvality života měřitelné hodnoty dožití, kde se náš region pohybuje na spodních příčkách srovnávacích tabulek. I když já stále nabádám, že se statistikou je třeba nakládat velmi obezřetně a minimálně hodnotit současně validitu vstupů do numerického sčítání, pak názor znalého člověka na komplex těchto problémů by nás velmi zajímal. Pustíte se do toho?

k většině úmrtí v České republice. Vznik těchto nemocí je spojen právě s rizikovými faktory, jako jsou kouření, nadměrné pití alkoholu či obezita, která je sama o sobě nemocí, ale nemocí, které lze z velké části předcházet. Faktem je, že Česká republika se v těchto rizikových faktorech vyskytuje na předních příčkách světových statistik. A bohužel Ústecký kraj v tomto směru patří spíše k těm horším regionům. Je tedy velmi důležité pracovat na podpoře prevence a zvedat povědomí lidí o tom, jak pečovat o jejich zdraví, tedy tzv. zdravotní gramotnost. V této souvislosti chystáme i aktivity, kterými chceme osobní odpovědnost a zodpovědnost každého jedince podpořit a hlavně zvýšit.

zdravotnického systému. Mohl byste ze svých zkušeností zhodnotit tento segment a existuje nějaká spolupráce i v neepidemiologických dobách ke klasickým zdravotnictvím?

sto let a ta myslím všem otevřela oči a ukázala, jak důležité je mít fungující moderní systém ochrany veřejného zdraví. V tomto směru bude podle mého názoru muset dojít k zásadní reformě. Dnes již nikdo nemůže vyloučit, že podobně jako v případě koronaviru budeme v budoucnu čelit podobné pandemii. A na to musíme být připraveni a využít veškeré zkušenosti, které jsme nyní získali. Zároveň potřebujeme vybudovat podobnou instituci, jakou je například německý Robert Koch-Institut, tedy skutečnou odbornou autoritu v oblasti veřejného zdraví, jejíž stanoviska budou respektována politiky i celou společností.

Nicméně, vždy je důležitý a vždy čtený závěr a poslední slovo. Chtěl byste na závěr něco dodat?

správně pečovat tak, aby člověk mohl prožívat šťastný život. To všem ze srdce přeji. Pokud možno příjemně, klidně a zdravé léto.

Ústí nad Labem a Most – 11. 5. 2021

Vážení čtenáři,
jistě jste zaznamenali, že po autorizaci rozhovoru dne 15. května, se pan Adam Vojtěch stal opět ministrem zdravotnictví a následně odstoupil z funkce předsedy představenstva KZ, a.s. Po dohodě s ním necháme rozhovor v původním znění, se zdůrazněním data jeho vzniku. Zbývá nám tedy poděkovat dnešnímu panu ministroví za jeho ochotu a čas k našemu rozhovoru a ve staronové funkci ministra vlády ČR mu popřát mnoho úspěchů a pevné zdraví.
Redakce TEMA

Krajská zdravotní, a.s. - Nemocnice Most, o.z.

Motto:

„Podnikání je obrazem kultury a civilizace.

Je výsledkem kolektivní práce vizionářů, techniků a řemeslníků.

Dokumentuje ekonomické možnosti a organizační schopnosti společnosti, vypovídá o materiálních a ideových hodnotách své doby.“

Jaroslav Jochman (TEMA – prosinec 2018)

Téma „TEMA“ podle Jochmana

Vážení čtenáři,

na tomto místě jste mohli od ledna roku 2016 číst komentáře k našim hlavním tématům od našeho kolegy RNDr. Jaroslava Jochmana. S velikou lítostí jsem musel vzít na vědomí oznámení rodiny, že Jaroslav dne 24. dubna podlehl následkům nemoci COVID-19, a že jeho text v minulém čísle byl textem posledním. S osobním pohnutím mne nenapadá nic lepšího než odcitovat charakteristiku jeho osobnosti z rodinného smutečního oznámení.

„Odešel člověk s velkým srdcem, který svůj život prožil tak, že zůstává vzorem pro všechny z nás. Muž mnoha zájmů a lidských hodnot. Vždy ochotný, férový a moudrý, který dokázal najít něco dobrého v každém, koho potkal. Matematik, autor nového řešení kubických rovnic, sportovec a náruživý luštitel sudoku.

Optimista, kterého do poslední chvíle neopustil jeho pověstný smysl pro humor. I proto Vás žádáme, vzpomínejte na něj s úsměvem a na to hezké, co jste s ním prožili, však toho nebylo málo.“

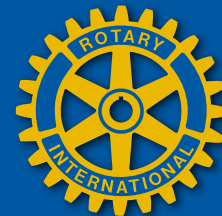
Dr. Jochman byl dlouholetým členem představenstva OHK Most a také jeho místopředsedou. Svoji intelektuální vybaveností byl přirozenou autoritou a velmi přispěl k rozvoji mostecké okresní komory. V poslední době se angažoval i jako poradce představenstva OHK Most pro technické vzdělání, kde byl velkým kritikem jeho současné úrovně. Byl také tvář a hybatelem unikátního projektu na podporu vzdělanosti „Mosty k matematice“, kde bude velmi těžko nahraditelný.

Čest jeho památce.

**S úctou a pohnutím,
Ing. Rudolf Jung
předseda OHK Most**

K cíli vedou vlastní odpovědnost a spolupráce

Na této stránce se standardně setkáváte s příspěvky členů Rotary clubu Most. Můj příspěvek je prvním příspěvkem člena Rotaract clubu Most. A že nevíte, jaký je mezi Rotary clubem a Rotaract clubem rozdíl? Nevadí, rozdíl je totiž jediný, a to věkový. Rotaract cluby sdružují členy pouze do 35 let a jsou tak jakousi přípravou na členství v Rotary clubu. Je mi ctí, že jako zástupce mladší generace mám možnost na této stránce přispět k tématu **Příroda a naše pohodlí**.

O přírodě byly popsány tisíce stran, stejně tak byly tisíce stran popsány o vlivu našeho pohodlí na přírodu. Mým cílem na této straně může být vzhledem k rozsahu příspěvku pouze zaměření se na dílčí aspekty našeho pohodlí ve vztahu k přírodě.

Nejprve si řekněme, jakou optikou budu na dané téma pohlížet. Jedním z témat, kterým se Rotary International celosvětově věnuje, je od loňského roku i Environment, neboli životní prostředí. Ačkoliv věcně je možné mezi přírodou a životním prostředím najít řadu rozdílů, dovolím si pro účely tohoto příspěvku tyto pojmy používat jako synonyma.

Obecně je možné konstatovat, že naše pohodlí má na přírodu velice často negativní dopad. Ponechám stranou teoretické úvahy o příčinách globálního oteplování, ale je zcela nepochybné, že pneumatika se v lese může objevit pouze díky něčemu pohodlí a nechuti jet do sběrného dvora a stejně tak se stovky pet lahví na břehu řeky Bíliny neobjeví bez pohodlí lidí, kteří je neodnesou do popelnice. Uvedené příklady jsem uvedl

i na základě úklidové akce Rotaract clubu Most, kdy jsme na vybraném úseku břehů řeky Bíliny uklidili z břehů 5 tun odpadu, včetně řady pneumatik a stovek pet lahví.

V souvislosti s naším pohodlným chováním vůči přírodě musí každý jednotlivce začít u sebe a přijmout odpovědnost za podobu přírody či životního prostředí v dalších dekádách. Každý musí přijmout omezení osobního komfortu a současného konzumního způsobu života. Tato omezení mohou mít různé podoby – může se jednat o omezení využívání letecké dopravy, omezení používání plastových lahví či omezení nakupování nepotřebných spotřebních věcí. Ostatně i současná covidová pandemie například ukázala, že není nutné vždy letět na pár hodin na druhý konec světadílu kvůli krátké schůzce a lze pro komunikaci plnohodnotně využít moderní technologie, které zatíží přírodu mnohem méně.

Na druhou stranu není možné vše ponechat na osobní odpovědnosti jednotlivců, to by k ochraně přírody a omezení našeho pohodlí nevedlo. Svoji odpovědnost musí přijmout i korporace, které své podnikání musí přizpůsobit požadavku udržitelnosti a ochrany přírody. Například množství odpadu nebude eliminováno jen výše uvedeným omezením osobního komfortu jednotlivce, pokud korporace budou balit produkty do nadměrného množství obalů či materiálů, které jsou pro korporaci sice cenově výhodnější, ale pro přírodu více zatěžující (např. z důvodu nerecyklovatelnosti).

No ale jistě sami tušíte, že ani společná snaha jednotlivců a korporací ve vztahu k omezení našeho pohodlí není dostatečná. Své musí vykonat i stát, a to zejména vytvořením legislativního rámce, který přírodu pomůže ochránit. Je nutné však zdůraznit, že stát musí své kroky při stanovení legislativních pravidel vždy důkladně vysvětlit, aby jednotlivce i korporace přesvědčil, že ochrana přírody má smysl a omezení pohodlí se v daném případě vyplatí. A jak dosáhnout ochrany přírody a donutit všechny zmíněné subjekty přijmout vlastní odpovědnost? K cíli vede pouze (dobrovolná) SPOLUPRÁCE. Spolupráce, která ve veřejném prostoru často chybí. Bez spolupráce při nikoliv omezení našeho pohodlí, ale definování našeho pohodlí, které respektuje požadavky ochrany přírody, bude stav přírody s ohledem na naše pohodlí dlouhodobě trpět.

Tomáš Trvrník
prezident Rotaract clubu Most

Příroda a životní prostředí v ÚK

Motto:

„Životní prostředí je systém složený z přírodních, umělých a sociálních složek materiálního světa, jež jsou nebo mohou být s uvažovaným objektem ve stálé interakci. Je to vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů, včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Složkami je především ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.“

Zdroj: Wikipedie

Rozhovor s Ing. Lubomírou Mejstříkovou, CSc., MBA, 1. náměstkyní hejtmana ÚK a též zastupitelkou města Most.

Redakce:

Paní náměstkyně, vítáme Vás poprvé na stránkách TEMA, a to v čísle, které se věnuje přírodě a našemu pohodlí. Právě to se může a asi se velmi podílí na konkrétním stavu i přírody, který může být ovšem hodnocen jinak u nás a jinak třeba ve střední Africe. Do tohoto tématu zapadá i Vaše gesce v rámci struktury vedení kraje, kterou je oblast životního prostředí. Pro oblast životního prostředí existuje řada definic, z nichž jednu jsme uvedli v mottu k tomuto rozhovoru. Nicméně jak Vy si sama pro sebe, a tím i pro nás, definujete rozsah Vaší gesce, chcete-li zodpovědnosti?

Mejstříková:

Oblast životního prostředí má opravdu řadu definic, ale domnívám se, že je spíše důležité, jak stav našeho životního prostředí dokážeme posoudit a samozřejmě chránit. Hodnocení stavu životního prostředí lze charakterizovat podle určitých tematických celků, jako je kvalita ovzduší, jakost vody, ochrana území a krajiny, vliv průmyslu a energetiky, vliv dopravy na emise a hlukovou zátěž obyvatel, produkce odpadů. To jsou oblasti, kterým bych se jako politik chtěla věnovat. Je ale potřeba zdůraznit kompetence státní správy a samosprávy. Výkon státní správy na úseku ochrany životního prostředí vykonávají v přenesené působnosti orgány kraje a obcí jakožto územních samosprávných celků. Pouze zákon může stanovit, které územní celky budou přenesenou působnost vykonávat, a zároveň v jakém rozsahu. Takže jako politik působící v samosprávě musím zákony respektovat, i když ne vždy musí být v souladu s postojem občanů a také mým k ochraně životního prostředí. To se týká například některých průmyslových zón, které jsou v blízkosti obydli a kde si občané stěžují na nepříjemný zápach. Dále je to přílišná hlučnost některých provozoven nebo automobilové dopravy. Bohužel, pokud jsou splněna zákonná opatření, je obtížné situaci řešit.

Většinou se pojem životní prostředí chápe ve smyslu životní prostředí člověka, který vnímá celou problematiku také podle svého výkladu. Jakýmsi nejviditelnějším prvkem je to nejviditelnější, a to je příroda, která jej obklopuje. Příroda našeho kraje, a to zejména v pánevních oblastech byla v minulosti, ostatně jak to vcelku

neovlivnitelně bylo a stále ještě je, i v jiných „energetických“ oblastech světa, poznamenána jednak onou energetikou, ale také chemií. V posledním období se leccos u nás změnilo a kdo chce vidět, tak vidí a kdo nechce, tak vidět nebude nikdy. Jak Vy vnímáte dnešní přírodu našeho kraje a zaslouží si tu stále někým zdůrazňovanou negaci?

Přírodu Ústeckého kraje vnímám jako jednu z nejkrásnějších v naší republice. Považuji ji za velmi rozmanitou. Máme tady vrchy, lesy, louky, vodní toky. Úžasné je České středohoří, kde se také nachází víc jak dvacet vodopádů. V kraji vznikla dokonce i jezera, která jsou dílem člověka. Žiji v Mostě, a právě jezero Most, které vzniklo hydričnou rekultivací zbytkové jámy Most-Ležáky, považuji za unikátní dílo. Na této rekultivaci je vidět, jak se člověk dokáže vypořádat s následky své průmyslové činnosti v krajině a znovu pomoci přírodě k jejímu obnovení. Důkazem je i výskyt některých druhů ptáků, kteří v této oblasti dříve nesídlili. Ústecký kraj má i řadu chráněných lokalit, kde bychom našli nejen chráněné rostliny, ale i různé druhy obratlovců, obojživelníků, plazů, ptáků i hmyzu. Některé druhy živočichů se znova objevují i v blízkosti měst. V okolí města Mostu jsem zaregistrovala, že se znovu objevily některé druhy brouků, např. roháč obecný nebo zlatohlávek zlatý.

Životní prostředí je vnímáno ve vztahu k člověku jako zásadní věc ve vztahu ke kvalitě a délce života. Toto je ale pohled poněkud zavádějící. Řada studií prokazuje, že oblast životního prostředí pro toto není na prvním místě. Platí, že životní styl ovlivňuje naše zdraví z celých 50 %. To je poměrně vysoké číslo. Životní a pracovní prostředí má vliv na zdraví z 20 % a zdravotní péče se podílí 10 %. Předchází mu také životní styl, stravovací návyky, stres a podobně. Jak to vidíte Vy i v kontextu našeho kraje?

Jestli má životní prostředí v našem kraji zásadní vliv na délku a kvalitu života, tak před čtyřiceti lety bych řekla, že ano. Průměrná délka života lidí se prodlužuje, a to i u obyvatel v Ústeckém kraji. Když jsem se právě před čtyřiceti lety přistěhovala do Ústeckého kraje, byla jsem docela v šoku. Těžké smogové mhy byly poměrně

časté, a když jsem se s rodinou vypravila na výlet do Krušných hor, tak pohled na rozsáhlé plochy suchých stromů zničených oxidem siřičitým byl pro mě zážitek, jako kdybych se dívala na katastrofický film. V 90. letech začalo odsiřování tepelných elektráren, a tím došlo k výraznému poklesu oxidu siřičitého i oxidů dusíku. Pozitivní vliv na životní prostředí se začal projevovat poměrně rychle. Zlepšila se dýchatelnost vzduchu a také vzrostl počet živočišných druhů. V dnešní době začneme postupně utlumovat těžbu uhlí, a zejména jeho využití v energetice, což přinese další změny životního prostředí v kraji k lepšímu. Zlepšila se i kvalita některých vodních toků. Např. řeka Bílina byla považována za velmi znečištěný vodní tok, zejména ve spodní části. Za posledních několik desetiletí se čistota vody v řece výrazně zlepšila, a do řeky Bíliny jsou také pravidelně vysazovány nové ryby. I když úhyn ryb, ke kterému v květnu letošního roku z neobjasněných příčin došlo, nevzněl příliš optimisticky. Doufejme, že tato událost bude ojedinělá.

Životní prostředí, stejně jako třeba cestovní ruch, vzdělávání, doprava a možná i řada dalších do sféry laického rozhodování – lidově řečeno všichni tomu rozumí a vědí co a jak. Ovšem nesmí to zasáhnout přímé okolí. Zde funguje jakýsi „NIMBY efekt“ (Pro čtenáře: Spojení písmen NIMBY je akronym, tvořený počátečními písmeny anglických slov Not In My Back Yard, tj. česky „ne na mém dvorku“). Charakterizuje postoje lidí, kteří odmítají, aby nějaká obecně spíše prospěšná nebo dokonce nezbytná stavba byla nablízku jejich domova. Předmětem takových protestů bývá typicky dálnice, letiště, skládka, ale také věznice nebo útulek pro uprchlíky. Pojem se poprvé vyskytl v USA, počátkem 80. let 20. století). Je to v demokracii poměrně těžké nalézat konsenzus s přáními a možnostmi. Negace a blokování zejména stavební činnosti se stala i jakousi profesí a „božím posláním“ řady tolerovaných uskupení. V konečném saldu je mnohdy výsledek diskutabilní. Jak se díváte na možnou, či nemožnou spolupráci s těmito rádobou ekologickými aktivitami obecně, ale zejména v našem kraji, kde se v rámci jeho rozvoje dá předpokládat výrazná výstavba i průmyslové a dopravní infrastruktury?

Žijeme ve vyspělé civilizaci, kde technický pokrok jde neustále dopředu, a my se máme stále lépe. Pokud nebudeme postupovat s rozvahou ke svému prostředí, zaplatíme za svůj nešetrný přístup jednou velkou daň. Činnost různých ekologických aktivit chápou. Ale je potřeba mít na mysli, že anarchismus nic nevyřeší. Abychom našli správný výsledek řešení, musíme hledat kompromisy. Je to hlavně o způsobu vzájemné komunikace. Jsem nakloněná pouze rozumné diskuzi.

V oblasti životního prostředí se asi bez spolupráce neobejdeme. Máme dokonce i samostatné ministerstvo, na úřadech samospráv jsou samostatné odbory, komise v Parlamentu se také činí a jinak je tomu i dobrovolných spolků. Všichni projevují svoje aktivity a představy. Stejně je to je tomu i u nás v kraji, kde kromě odborné sekce při OHK, jsou komise u hospodářských a sociálních rad, Euroregionů a řady dalších spolků. Koordinovat spolupráci je i podle našich zkušeností velmi obtížné. Ale jak byste viděla ideální stav ve spojení sil, vědomostí, iniciativy, ale i prostředků pro tuto spolupráci. A je vůbec z Vašeho pohledu žádoucí a možná?

Když se zamyslím, které orgány se zabývají ochranou životního prostředí, tak jich není zrovna málo. Nejvyšší státní orgán v oblasti životního prostředí je sice Ministerstvo pro životní prostředí, ale působnost např. na úseku lesů a vod vykonává i Ministerstvo zemědělství. Jsou tu i jiné oblasti životního prostředí, kde vykonávají působnost další ministerstva. Ústřední státní správa se promítá do nižších struktur státní správy a pak tu máme ještě přenos výkonu státní správy na územní samosprávné celky. Nelze zapomenout i na kontrolní orgány a případně i vymáhající. V neposlední řadě jsou tu odborné sekce a komise různých rad a spolků, jak bylo zmíněno. Spolupráce by rozhodně žádoucí byla, ale je nutné nejdříve zmapovat, čím se vůbec jednotlivé rady, spolky, komise zabývají a pak se zamyslet, zda v jaké oblasti je spolupráce možná. Ústecký kraj v květnu letošního roku zřídil „Kúrovcový kalamitní štáb“, který se bude zabývat gradující kúrovcovou kalamitou na území Ústeckého kraje. Členy štábu se stali zástupci různých institucí, tj. Lesů ČR, zástupce Ministerstva zemědělství, zástupce Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů ČR, Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, zástupce Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a dále zástupci Ústeckého kraje z odboru dopravy a životního prostředí a zemědělství. Takto si představují spolupráci v konkrétní oblasti.

Děkujeme za Váš čas a měla byste na závěr i nějaké Vaše téma, kterého jsme se dnes nedotkli?

Možná bych na závěr uvedla, že je důležitý přístup k životnímu prostředí každého z nás. Jsou to napohled třeba zdánlivě maličkosti. Například zacházení s odpady, které každý produkujeme. Myslím tím správné třídění odpadů. Rovněž pálení plastů v domácím topeništi není příliš ohleduplné k životnímu prostředí i k našemu zdraví. Dále je to např. plýtvání s potravinami. V našem kraji chceme mít životní prostředí všichni v dobrém stavu, a také bychom se tedy o něj měli starat. Já například nemám v oblibě ohňostroje, protože je považuji za agresivní projev člověka ve vztahu zejména k zvířatům, ale i lidem. Určitě je v silách nás všech aspoň trochu k jeho lepšímu stavu přispět. Ústecký kraj je stále pro Českou republiku významnou průmyslovou oblastí, zejména z hlediska těžby uhlí a energetického průmyslu, přičemž je kraj řazen mezi méně rozvinuté regiony. V následujících letech bude v našem regionu probíhat útlum těžby a energetiky, která s těžbou uhlí souvisí. Prostřednictvím Fondu spravedlivé transformace, Modernizačního fondu a různých operačních programů, budou kraji poskytovány dotace určené na eliminaci negativních dopadů ukončení těžby a zpracování uhlí jako energetické suroviny. Lze předpokládat, že proces transformace na klimaticky neutrální ekonomiku bude mít samozřejmě v konečném důsledku i pozitivní vliv na životní prostředí.

Děkujeme za rozhovor.
Redakce

JO-JO

Jedna otázka – jedna odpověď

Dokončení ze 3. strany.

Nikdo nyní nedokáže odhadnout nejbližší vývoj, skutečný stav se ukáže až na podzim. Jako členka zdravotního výboru jsem měla možnost více rozebírat aktuální situaci. I v Poslanecké sněmovně bylo mnoho jednání k opatření, očkování a testování, avšak nikdy naše prosby a žádosti nebyly vyslyšeny a většinou se vše svezlo s nedoporučením odborných komisí při Ministerstvu zdravotnictví. Ano, tam bych řekla, že jsme nejvíce bojovali, zvláště při nastavení testování ve školách a mateřských školách. Vláda se postavila za postoj předních epidemiologů, zároveň však víme, že v praxi šly některé opatření proti sobě. Účty se skládají teprve budou, předražené nákupy a další teprve své výsledky očekávají, a především politiky oznamují voliči na začátku října.

Ing. Hana Aulická Jírovcová
poslankyně PS Parlamentu ČR

Motto:

„Příroda dala člověku rozum, aby se jí bránil, a srdce, aby se jí neubráníl“.

Jean Galbert de Campistron

(1656–1723, byl francouzský spisovatel a dramatik, později také člen Francouzské akademie.)

OKRESNÍ AGRÁRNÍ KOMORA
Most

informační centrum pro rozvoj
zemědělství a venkova ÚK

Příroda, potraviny a zemědělství jsou spojené nádoby

Ing. Jan Veleba

Glosy o českém zemědělství

Koronavirová krize a jak jsme ji zvládli

Zemědělství a v širším pojetí venkov zvládly vždy svoji roli, a to i v horších dobách, než byla ta dnešní koronavirová. Podzimní úroda na polích a sadech byla sklizena, nová úroda na podzim a na jaře založena, farmy živočišné výroby běží, a tak bych mohl pokračovat. Já jsem se na brněnské Masarykově univerzitě, kde jsem coby zemědělský inženýr a člověk z praxe učil, že na venkově jsou kořeny národa, že je tam základ státu a jeho mravní zdraví. Tyto hodnoty určitě nelze dovést, ty nelze koupit v supermarketech a v „krajinotvorných prvcích“ desetitisíců hektarů půdy zabrané na hangáry velkoskladů zahraničního kapitálu s více než 100 000 kamiony, které je zásobují dovezenými potravinami z celé Evropy, bez ohledu na uhlíkovou stopu. Na naznačené a nesporné problémy se měli naši zemědělci soustředit, otupit

vzájemné spory a přitlačit na pilu, neboť jíst potřebuje každý a několikrát denně. Jinými slovy měli představit novou agrární politiku a svoje požadavky směřující k nastartování vzestupné trajektorie s odkazem na naši zranitelnost v době světových globálních krizí, jakou je pandemie koronaviru. To se nestalo, tato příležitost, kdy mohli být denně v médiích a strhnout na primární sektor, tedy zemědělství, pozornost, ta byla promarněna. Alespoň ve velkých médiích, která ovlivňují běžné občany a spotřebitele. Místo toho jsme byli svědky nechutné, lživé kampaně proti českým potravinám, která nyní přešla v kampaň proti velkým zemědělským firmám. S tím se nelze smířit a je třeba bojovat, dokud je čas, dokud je za co.

Potravinová bezpečnost země a potopený potravinářský zákon

Samotným zákonem, bez podpory společnosti, politiků a slušného chování obchodních řetězců a dohody samotných zemědělců, kteří potraviny vyrábí, ale hlavně produkuje suroviny pro jejich výrobu, toho mnoho nezměníte. Domníval jsem se ale, že velké problémy v době kulminující pandemie, kdy se dokonce uvažovalo o zavření průmyslu, otevřou našim politikům a vůbec všem občanům oči a na zemědělství se začne pohlížet jako na strategický resort. Tedy stejně, jak na něho pohlížejí Němci, Nizozemci, Španělé, Belgičané, Francouzi a další, kde je zemědělská produkce měřená v jednotkách na hektar výrazně vyšší než u nás. Třeba u mléka je našich 75 litrů na 100 hektarů naprosto ubohý výsledek proti Nizozemci s 680 litry na 100 hektarů. Druhý příklad vepřové maso: my produkujeme 62 kilogramů na 100 hektarů a Nizozemsko 620 kilogramů, tedy 10x více. Podobné to je u speciálních plodin jako je ovoce a zelenina, které byly kdysi naší doménou – trend je stejný – pád...

Tato politika je krátkozraká, neodpovědná a můžeme na ni v budoucnu v případě ještě větších globálních pandemií doplatit. V té současné, snad už končící, byla zastavena letecká doprava a na několik měsíců uzavřeny hranice. Kdo zaručí, že v té případné příští celosvětové kalamitě nebudou uzávěry daleko drastičtější.

Takže ano, zemědělství může být v určitém okamžiku pro stát otázkou života a smrti.

Rozkvetla řepka a mediální lynč velkých

Kvetoucích lánů řepky je letos méně, ale jako každý rok poslouží tato krásná medonosná a půdu zúrodňující plodina ke kampani proti velkým zemědělským podnikům. Letos je pěstební plocha 350 440 hektarů, tedy 15,9% orné půdy, když rok nazad to bylo 368 214 hektarů, respektive 16,6% orné půdy. Její pěstování vychází na jednom poli po sobě na 6 let, a to je naprosto v pořádku.

Co ale v pořádku není je mohutná proti zemědělská a proti česká kampaň se zapojením Evropského parlamentu a Evropské komise, jejíž start není náhodný – kvete řepka, a tak je třeba celoroční štvavou kampaň proti ní, velkým podnikům a speciálně proti premiérovi zúročit.

I zde mám příležitost opravit terminologii, která je k tomu používána. Řeč je o agrobarenech, velkouzenářích atd. Už za první republiky agrární sociolog profesor Tomáš Čep používal ve svých pracích termín zemědělský závod. Termín agrobaron je výplod médií a určité části politiků, kteří mají o zemědělství jenom velmi mlhavé představy.

Ale k věci. V České republice jsou zemědělské závody, podniky různých forem vlastnictví, které jsou v návaznosti na historický vývoj výrazně větší, než tomu je v ostatních zemích EU. Jsou zde družstva vlastníků půdy a majetku, akciové společnosti, společnosti s.r.o. a samozřejmě čisté rodinné soukromé hospodářství. To pro upřesnění.

Další moje poznámka, aby bylo jasno, kdo je tady velkobaron a kdo rozhoduje a diktuje. Nejsou to zemědělci, byť sebevětší, ale obchodní řetězce. Představují obrovský kapitál, jejichž roční obchodní obrat u každého ze tří největších (LIDL Česká republika, KAUFAND Česká republika, ALBERT Česká republika) je přes 50 miliard korun. Naproti tomu roční obrat velkých zemědělských podniků se pohybuje ve stovkách milionů korun až do 4 miliard korun. Jinými slovy, tlak zahraničních řetězců je drtivý a jejich obchodní praktiky dle libosti.

Na závěr této glosy si neodpustím poznámku – rozvoj, expanze, zvětšování kapitálu, to je přece základní rys kapitalismu, jehož axiomatickým je liberální ekonomická teorie. To není o Babišovi, velkouzenářích a supermlékařích.

Jak je to s dotacemi a produkcí

Největší firma Agrofert produkuje v zemědělské prvovýrobě a zpracování ročně kolem 20 mld. Kč, přičemž v „seriálu na pokračování“ serveru Seznam při uváděných dotacích 1,044 mld. Kč za rok 2020 to představuje přibližně jenom 5%! Podobné to je u dalších hlavních domácích producentů potravin, které v zatím posledním díle seriálu Seznam Zprávy nazval „Brusel sedlákům – hlavní příjemci zemědělských dotací v Česku“. Například AGRO Měřín, kde loňských 386 milionů dotací představuje podíl rovněž přibližně 5%.

Z toho vyplývá jenom jedno – je zbytečné a hloupé vytrvale útočit na velké zemědělské a potravinářské podniky a současně vytvářet iluzi, že se sem vrátí idyla malých soukromých hospodářství, které nás budou živit. Aby bylo jasno, já sám jsem v takovém hospodářství strávil prvních 10 let života – měli jsme 6 krav, 3 koně, 3 prasnice, 2 kozy a drůbež. Doba je dnes samozřejmě někde jinde, ale ten, kdo na běžícím pásu vyrábí a umně manipuluje občany, s využitím grafických symbolů právě kvetoucí krásně žluté medonosné a půdu zúrodnující řepky, a štve je proti českému zemědělství, zasluží odpor. Anebo, abych byl mírnější, sedněme si proti sobě, odborníci různých názorových proudů, vezměme tvrdá čísla statistiky, nechme doma politiku a bavme se o českém zemědělství, a třeba i na pokračování. Tak, jak na Seznamu vychází na pokračování názorově jednostranný seriál bez vyjádření zástupce Agrární komory ČR! Organizace, která spolu s Hospodářskou komorou ČR je ustavena zákonem. To, nechť každý uzná, opravdu není fér.

České potraviny jsou lepší než ty zahraniční

Nemohu se nezmínit o obrovské mediální kampani proti českým potravinám, kterou vedl prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu. Dělo se tak za mohutné podpory médií, televizní, rozhlasové, novinové a internetové reklamy, ze které vypadávaly horory, že budou drahé potraviny, pokud budou naše, ale také, že budou méně kvalitní. A nebylo snad hodiny, kdy by tento neználek nemluvil v televizi, rozhlasu a nešířil dezinformace a žel vyložené lži. To všechno ve prospěch zahraničního kapitálu, proti českým zemědělcům a proti naší zemi. Dovolte mi, abych uvedl fakta, která jsou překvapující. **Česká republika téměř vítězí ve světové tabulce, kde jsou země seřazeny podle indexu bezpečnosti potravin – za rok 2020 obsadila 5. místo na světě!!!**

Je to nejlepší umístění ze zemí střední a východní Evropy, daleko za námi jsou potraviny třeba i z Německa, Francie či Itálie! Česká republika udělala velký krok v kvalitě potravin a v tomto žebříčku od roku 2013 poskočila z 23. na 5. místo!

A co se zde hodnotí? Jakým způsobem se potraviny v dané zemi vyrábí, ochrana přírodních zdrojů při zemědělské produkci a řada dalších parametrů. Takže s plnou odpovědností musím vyzvat šéfa výše zmíněného svazu, aby příště až se pustí do kampaně, která stála miliony korun a která zbytečně poškozují Českou republiku, se s danou problematikou seznámil...

Jsmo v kraji ovoce, zeleniny, v kraji Zahrady Čech, něco k těmto komoditám

Jsmo tady v oblasti mírného pásma, zeleninu a ovoce pěstovat umíme. Zde se opřu o slova a čísla odborníka, předsedy Svazu ovocnářů a současně viceprezidenta Agrární komory ČR Ing. Martina Ludvíka, která je třeba vzít vážně, protože tento vysoce specializovaný obor nevzkvétá a určitě to není řepkou. Nuže zde jsou fakta a čísla. Za 30 let jsme ztratili jen u profesionálních pěstitelů více než 10 tisíc hektarů sadů. Vyjádřeno symbolem, každý obyvatel ČR přišel v krajině o jeden ovocný strom. Budu pokračovat:

- Přestali jsme pěstovat angrešt, dříve se ho sklízelo 1000 tun ročně, dnes cca 2 až 4 tuny.
- Produkovali jsme 10 až 12 tisíc tun broskví a nektarinek, dnes 500 až 800 tun.

Podobný trend je u dalších druhů ovoce a zeleniny. Samozřejmě to končí dovozem a defacto podporou zahraničních ovocnářů a zelinářů. Pro představu jeden příklad – podíl polských jablek na našem trhu překročil 50 % respektive 30 tisíc tun! Hlavní důvod prudkého nárůstu exportu polských jablek jsou sankce proti Rusku, kam Poláci vyváželi a my a některé další země nahrazujeme ruský trh.

Vezměme si statistiku zeleniny a srovnáme její produkci v roce 2000 a kam jsme to dotáhli dnes:

- Mrkev 58 000 tun v roce 2000 / 23 000 tun dnes
- Petržel 16 000 tun v roce 2000 / 3 tuny dnes
- Zelí 134 000 tun v roce 2000 / 42 000 tun dnes
- Okurky 15 000 tun v roce 2000 / 3 000 tun dnes
- Česnek 7 tun v roce 2000 / 1 tuna dnes

Proč to tak je? Obchodní řetězce nakupují od velkých distribučních firem v zahraničí po kamionech, u nás by museli uzpůsobit systém nákupu lokálně, po menších množstvích. Druhý důvod je, že nakupují raději ve svých mateřských zemích. Z různých důvodů, které

je třeba zanalyzovat. A konečně naši pěstitelé mají nižší dotační podporu a jsou tudíž nekonkurenceschopní. Příklad u investic – Polsko dotuje investice do ovocnářství 90 %, my 40 %. Jsou tam ale i další rozdíly v náš neprospěch. Obchodní řetězce podporu českým potravinám deklarují, ale až na výjimky, jako je třeba BILLA s jejími koutky našich potravin BILLA REGIONÁLNĚ, to v jejich marketech není vidět. Jak už jsem uvedl, musely by změnit systém nákupu, nakupovat lokálně a také systém prodeje v akcích. To je ale samostatná kapitola pro naše politiky a zákonodárce. Mluvíme o zákonu o významné tržní síle, který by vedle nákupu za podnákladové ceny a dalších libůstek řetězců toto měl řešit a který je bohužel zaparkován na Ministerstvu průmyslu a obchodu a s jeho projednáním se nespěchá.

Závěrem o uhlíkové stopě

Zde s dovolením opět využiji informace šéfa Svazu ovocnářů ČR a viceprezidenta Agrární komory ČR pana Martina Ludvíka, kvalifikovaného a uznávaného odborníka.

Ten v pořadu „Potraviny z domoviny“ říká: „Myslí-li EU vážně (snižování uhlíkové stopy), tak by se musela skutečně zajímat o to, jak která země je soběstačná právě v pěstování ovoce a zeleniny. Myslí-li Evropa vážně snižování uhlíkové stopy jako závazek, tak by se měla v první řadě zajímat o soběstačnost a dělat takové kroky, aby posilovala produkci v těch zemích, kde ta produkce je významně nižší a je závislá na dovozu a na druhou stranu se tam ty produkty dají úspěšně pěstovat“.

Doplňuji, že největší zatížení uhlíkovou stopou je způsobeno neekologickou kamionovou dopravou. V tomto směru je EU netečná a podílí se tím na prohlubování krize naší agrární soustavy, která dál ubírá plochy našich ovocnářů, zelinářů, ale i technických speciálních plodin – kdo viděl naposled pole lnu, školkařů a dalších speciálků a přidává na jejich místo obilí a kukuřici.

Slovo na závěr aneb jak to vidím já

Jako člověk z venkova s půdou a zemědělstvím srostlým, na venkově žijícím říkám, je mně ze současné atmosféry, která se kolem zemědělství vytváří (viz. řepka) nedobře a otevřeně i při této příležitosti říkám, že za návrat českých potravin je třeba bojovat. Jde totiž o všechno, nejen o potraviny, ale o národní suverenitu. Vše totiž začíná u půdy. Jak mně učil můj otec – naším základem jsou jazyk, kultura a půda. Myslím si, že zde v kraji Přemysla Oráče by to mělo platit dvojnásob.

Ing. Jan Veleba
ředitel OAK Most
a agrární publicista

Hospodářská zvířata se stala součástí přírody a péčí o ni

Dlouhodobý pokles stavu dojných krav (nejen) na Mostecku.

Ve střední Evropě, kde se nachází naše Česká republika je historickým základem zemědělských soustav chov dojných krav (nejdůležitější kategorie užitkových zvířat), pro které je třeba pěstovat na orné půdě značné množství krmných plodin. Na počátku devadesátých let výměra krmných plodin na orné půdě přesahovala na Mostecku 22 % celkové výměry. V dřívějších dobách tyto krmné plodiny byly pěstovány navíc i pro tažné koně, dnes bychom mohli říci jako energetické.

V naší české kotlině se převážně chovalo plemeno čerenostrakatý skot s kombinovanou užitkovostí. Krávy tohoto plemene jsou dobré dojnice a býci narostou do solidní porážkové váhy s velkou výtežností kvalitního masa, na rozdíl od plemen mléčného typu, která vynikají vysokou dojivostí,

ale býčci nedosahují takové váhy a mají nižší procentuální výtěžnost masa. Naproti tomu u šlechtěných plemen masných typů krávy nejsou dojeny (mléko mají pouze pro výživu telat, poté mléko ztrácejí), býci mají obvykle velký rámec s vysokým podílem svalové hmoty vysoké kvality.

Dojné krávy s vysokou intenzitou potřebují značnou péči, proto jsou dnes převážně chovány ve stájích s volným ustájením, kde se mohou zvířata volně pohybovat (lehací boxy pro každé zvíře, vzdušné krmíště, dojírnu, nebo dojícími roboty propojené chodbami) aby se zachovaly potřebné podmínky Welfare – životní pohoda zvířat a s tím související hygienická úroveň a kvalita mléka.

Kráva tedy mléko dává, dává ale i hovězí maso, telecí maso a chlévskou mrvu, organickou hmotu, ze které je po vyžrání hnůj. Toto vše

dávala dříve do zemědělské soustavy i u nás na Mostecku. Stav dojných krav na okrese se pohybovaly kolem 650 ks. K tomu cca 2x tolik skotu ostatních kategorií – telat býků a jalovic, což zaměstnávalo i u nás na průmyslovém Mostecku značnou část obyvatel vesnic. Po privatizaci Státního statku Most v devadesátých letech minulého století, který hospodařil na celém okrese se počet dojnic postupně redukoval na stejné rozloze až na nynějších cca 50 ks na statku „posledních mohykánů“ v Moravěsi bratrů Rajterových, kteří chystají vybudování nové stáje s nejmodernější technologií s dojícími roboty, splňujícími všechny požadavky na Welfare. V ostatních příhraničních okresech Ústeckého kraje – DC, UL, TP, CV, jsou stavy stejné, nebo ještě horší. Jen pro zajímavost – prostou reprodukci se v optimálním případě stav dojnic zvýší. Od zabřeznutí matky

Fractum est factum

CO SE STALO, TO SE STALO

V posledních letech se doslova roztrhl pytel s různými iniciativami na záchranu klimatu. Prostřednictvím médií sledujeme početné aktivisty, kteří tu a tam blokují velkostroje v uhelných dolech, protestují u elektráren či v přístavech anebo vedou kampaně proti „zlým“ státům světa. Dnes mají velkou oporu nejen v úřednickém aparátu Evropské unie, ale mezi intelektuálníky zaměřenou veřejností, což z nich činí nepominutelnou sílu. Naoko to vypadá jako skutečný boj za čistší planetu, ale při pohledu pod povrch věci to působí skoro opačně. I přes dílčí úspěchy těchto iniciativ se v našem okolí mnoho nemění.

Například v případě vůbec největšího problému moderní civilizace, to jest obalů, je spíše patrný protisměrný trend. Například kelímek od mléčné rýže má plastové jádro, na kterém je nalisované hliníkové víčko, a to vše je obaleno tvrdým plošně potištěným kelímkem z papíru, který je k tomu plastovému přilepen lepidlem. Nejméně čtyři různé složky (nepočítaje v to inkoust potisku), každá vzniklá úplně jiným výrobním procesem tvoří obal jedné jediné porce svačiny či části snídani. Podobně i v případě krajiny a její zástavby sledujeme se znepokojením přibývání budov

a zpevněných ploch, ať už slouží bydlení nebo výrobě, zatímco v centrech starých měst stojí stovky domů, které mají obsazené pouze přízemí, zpravidla jako komerční pronájem. Zbytek budovy je prázdný, ačkoli se to často pozná jen podle zaslých skel v oknech. Odpady zaplavují světová moře, zatímco my zběsile čerpáme podzemní vody, se kterými neuvěřitelně plýtváme. Lépe na tom nejsou ani vody povrchové, odváděné vyzděnými koryty potoků a kanalizačními systémy z krajiny tak rychle jako nikdy předtím.

Ve jménu čistší energie je člověk schopen zaplavit krajinu solárními panely, které po skončení životnosti skončí jako drazé zpracovatelný odpad, nebo větrnými parky, pro které platí totéž. Komplexní přístup však není vidět nikde, většinou jde o ojedinělé výkřiky, které v konečném důsledku způsobí jen to, že někde "se vezme". A taktně se přimhouří oči nad tím, že se to něčím jiným musí vyrovnat do rovnováhy...

Jednoduché řešení to samozřejmě nemá. Úcta k přírodě a pokora je především věcí výchovy a také záležitostí existence vzorů, ke kterým mohou vyrůstající děti vzhlížet. Jejich dnešní vzory ale nežijí střídě, nýbrž konzumně a blahobytně.

po nádoj cery o 50 % za čtyři roky. Kráva má obvykle jedno tele, je březí 9 měsíců, dospělá je ve dvou letech.

Mlékárny. Malé české mlékárny neustály po privatizaci tlak velkých konglomerátů. Většina z nich zemědělcům neplatila a zůstala vstupem do konkurzu producentům mléka dlužna, v lepším případě od nich tyto pohledávky za zlomek ceny odkoupili nový majitelé. To byl také jeden z důvodů ukončení chovu mléčných krav několika subjektů na Mostecku.

Nejbližší fungující mlékárna je německá společnost Pragolaktos (Sachsenmilch Leppersdorf GmbH) v Praze, vzdálená 100 km a druhá Muller v Drážďanech 115 km. Ostatní fungující jsou ještě dál. Obrovská koncentrace zpracování mléka přináší vyšší náklady na každodenní svoz od producentů mléka a nízký zájem o mléko od malých dodavatelů. Proto mlékárny od malých sedláků začaly svážet mléko 3x až 4x za týden, ne denně. Zlevnilo to dopravu pro mlékárny, ale sedlák má větší riziko ztráty kvality a zvýšení nákladů na jeho chlazení a míchání.

Proč k tomu došlo?

Výkupní cena čerstvého syrového mléka se dlouhodobě pohybuje okolo 8 Kč za litr, což

je u většiny jeho producentů na hranici nákladů. Toto mléko obsahuje většinou přes 4,2 % tuku na který jsou vázány vitamíny obsažené v mléce. V maloobchodě je prodáváno mléko odstředěné nízkotučné -1 % tuku (kalná voda), polotučné - 1,5 % tuku a „plnotučné“ - 3,5 % tuku. Tuk odebraný nakoupenému syrovému mléku je použit do dalších mléčných výrobků: máslo a smetana. Aktuální maloobchodní ceny přiřaďte sami. Práce s dojnými je řehole. Krávy nevoní. Kráva je velká a špatně se s ní v kritických situacích manipuluje. Dojné krávy potřebují opravdu každý den brzy ráno podojit, vykdat hnůj, nastlat slámu a kvalitně nakrmit a večer znova. Mezi tím je třeba postarat se se stejnou péčí o telata, schladit a vydat mléko, sledovat a řešit jejich zdravotní stav a říji. Když se daří, je z toho velká radost, ta ovšem nikoho neuživí.

Lepší je stav u skotu bez tržní produkce mléka, jehož chov není tak náročný na čas jako u dojného. Již tradičním chovatelem tohoto paseného skotu na Mostecku jsou špičkoví chovatelé manželé Loosovi, působící v Hoře sv. Kateřiny, hospodařící v horské oblasti na loukách a pastvinách. Loosovi sklízí úspěchy i na zahraničních chovatelských výstavách. EQUI Bořeň Svinčice jsou nejdéle působící chovatelé masného skotu na Mostecku. Během vegetačního období část

Nežijí s věcmi, které potřebují, ale s věcmi, které chtějí. Nezbyvá nám tedy nic jiného než každý sám o sobě jít dobrým příkladem. A zamyslet se nad tím, čeho se v životě můžeme vzdát pro dobro nás všech.

S přáním všeho dobrého

Mgr. Michal Soukup
ředitel Oblastního muzea a galerie v Mostě

stáda přesouvají na hory a část pasou v pastevních areálech okolí Svinčic. Na zimu se stáda opět spojí. Dále nedlouhou dobu fungující chovatel krav bez tržní produkce mléka je Zdeněk Horák, který vystavěl dva pastevní areály v nížinných částech okresu

Jatka. V současnosti na území Ústeckého kraje funguje pouze jediná poměrně malá porážka v Libochovicích, která poráží skot (ks/den), prasata, ovce, kozy (několik desítek v součtu /den). Velká část porážek zvířat vykrmených v Česku je prováděna v zahraničí, především v Německu.

Co z toho vyplývá

Postupně se snižovaly výměry krmných plodin v osevních postupech na orné půdě a klesal přísun organické hmoty ve formě hnoje, tak jak klesaly stavy dojných krav a ostatních kategorií. Takto uvolněné plochy jsou nahrazovány tržními plodinami obilovinami, olejninami (démonizovaná řepka, slunečnice, hořčice). Snížení rozměru zemědělství, úbytek pracovních míst na venkově, ztráta tradice, dlouhá a komplikovaná cesta k obnově chovu dojných.

Ing. Ivo Bednár
OAK Most-Teplce

Trojrozměrný svět před sto lety

Michal B. Soukup

Prudký technologický rozvoj, který zažíváme v posledním dvacetiletí, přináší stále nové možnosti nejen pro dnešní dobu, ale dovoluje nám zcela nově nahlédnout i do minulosti. Zvláště v oblasti vizuálního přiblížení historie nyní zažíváme doslova boom, který, jak doufáme, povede k lepšímu vnímání dob dávno minulých širší veřejností. Oblastní muzeum a galerie v Mostě (dále jen OMGM) nyní uskutečňuje takový ambiciózní záměr v rámci projektu Panoráma starého Mostecka, jehož základem jsou obrazové informace obsažené na starých fotografiích.

V současné době se blíží ke svému závěru první část projektu (Modul 1), zaměřená na svět kolem roku 1900 prostřednictvím stereoskopických diapositivů, přetvořených do podoby virtuální reality.

Paříž – světová výstava v roce 1900, skleněný stereoskopický snímek ze sbírky OMGM

Trojrozměrné obrázky fascinují svět již od roku 1838, kdy byl princip stereoskopického zobrazení uveden v život anglickým vědcem Charlesem Wheatstonem. Fotografie v té době ještě neexistovala, takže pracoval s malovanými obrázky a zrcadly, s jejichž pomocí pak vytvářel dvojice téměř identických obrazů, které se jen nepatrně lišily v úhlu zachycení. Při prohlížení oběma očima pak vznikala trojrozměrný efekt.

O desetiletí později vznikla první stereoprohlížečka se skleněnými čočkami a po masivním rozšíření fotografie už nic nebránilo tomu, aby stereoskopické fotografie vznikaly jako na běžícím pásu. Byly pořizovány

**OBLASTNÍ MUZEUM
A GALERIE V MOSTĚ**

príspevková organizace Ústeckého kraje

speciálním fotoaparátom se dvěma objektivy umístěnými ve stejné vzájemné vzdálenosti jako lidské oči, čímž vznikaly nepatrně odlišné scény. Spolu s nimi se vyvíjely i stereoprohlížečky – od kapesních, až po velké, mechanicky ovládané skříňky.

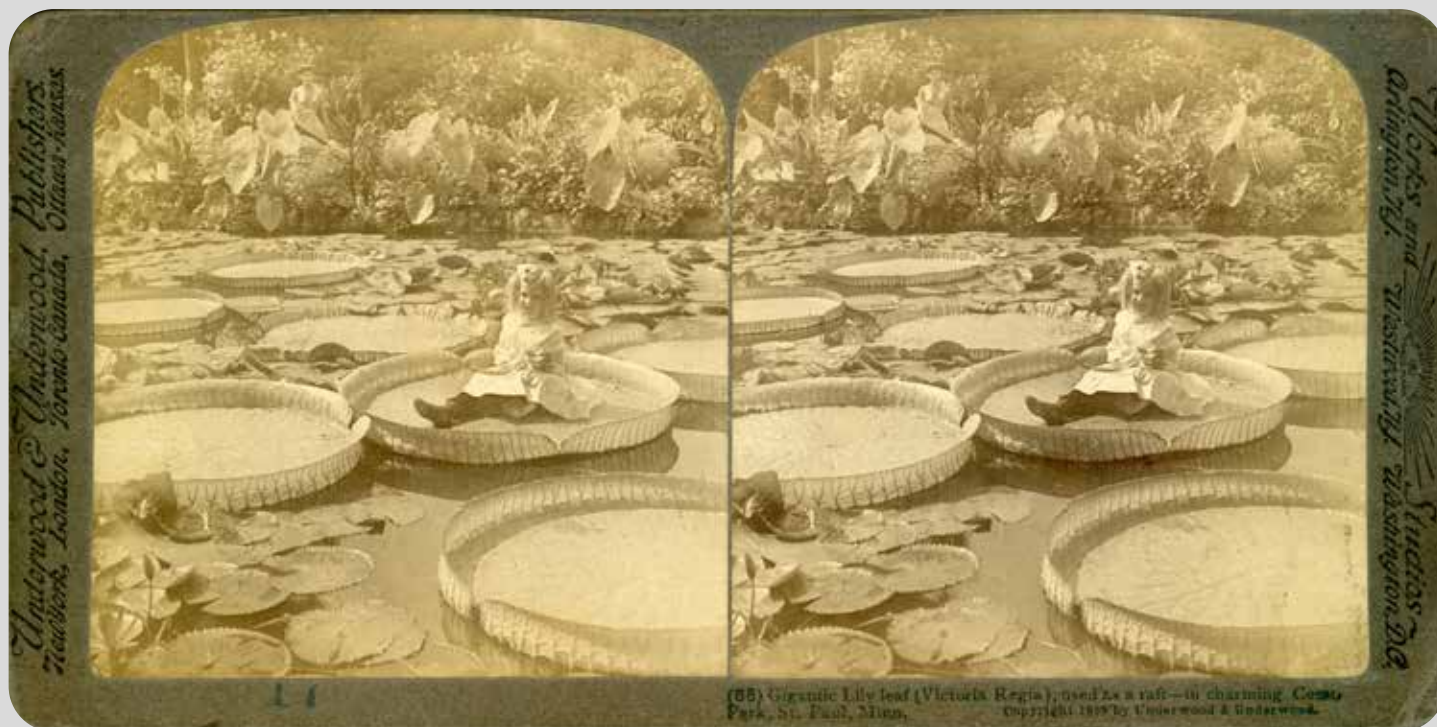
První vlna popularity těchto „3D snímků“ se vzedmula v Anglii kolem roku 1850 a v následujících dvou desetiletích zasáhla Evropu a Spojené státy americké. Druhá vlna přišla kolem roku 1885 a odstartovala pro změnu ve Spojených státech, zejména zásluhou firmy Underwood & Underwood, která zaplavila trh dostupnými snímky nalepenými na tvrdém papíře.

V 90. letech 19. století už bylo na trhu velké množství stereoskopických snímků, buď v podobě skleněných diapositivů, které byly často dodatečně kolorovány anebo papírových snímků, nalepených na tvrdé potištěné lepence. Mezi největší dodavatele patřily v Evropě francouzští Ferrier & Soulier, J. Lévy a rakouský ateliér Alois Beer, jejichž snímky jsou v mostecké muzejní sbírce zastoupeny nejpoměrněji. Kvůli fotografování museli zástupci ateliérů sjezdit prakticky celý svět, takže se snažili vždy zhotovit co nejvíce fotografií. Skutečný rozmach zažili zejména se zavedením tzv. Panorám, což bylo zařízení, které umožňovalo hromadné prohlížení trojrozměrných snímků, seřazených do tematických skupin. Dalo by se říci, že šlo o předchůdce moderního kina. Systém vymyslel August Fuhrman a po roce 1893 postupně začal budovat síť poboček po celé Evropě. Před první světovou válkou už je měl ve více než 250 městech.

Panorámy měly podobu válce, v jehož plášti bylo po obvodu rozmístěno zpravidla 25 nebo 26 kukátek. Uvnitř zařízení byl druhý válec s osvětlením, osazený 48-50 stereoskopickými diapositivy, který se v krátkých intervalech otáčel vždy o jeden snímek. Díky tomu si souběžně mohli až 25 lidí prohlížet obrázky z celého světa, aniž by si museli sami pořizovat drahé snímky a prohlížečky. August Fuhrman v některých zemích prosadil využívání Panorám v rámci školní výuky, čímž se jeho podnik stal velice výdělečným. K útlumu tohoto fenoménu dochází ve 30. letech, s nástupem filmu.

Jeden z typů stereoskopické prohlížečky – Kalloskop. Dovnitř, do rámečků umístěných na kovovém pásu, se vložily stereoskopické snímky. Stlačením posuvníku se pás s rámečky posouval na válci o jeden snímek kupředu. Ze sbírky OMGM (Foto: Pavel Krásenský)

Stereoskopické snímky Underwood & Underwood, opatřené pečlivým popisem zobrazené scény na zadní straně, ze sbírky OMGM

Text vznikl v rámci projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, registrační číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/18_067/0012378, financovaného z evropských zdrojů.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Torzo litvínovské Panorámy, dnes ve sbírce OMGM
(Foto: Michal Soukup)

Příroda a kultura

Pokud mluvíme o koncepčním uchopení, návrzích a úpravách přírody, zeleně, krajiny, máme tendence se někam vrátet. K nějakému „původnímu“ stavu. V českém prostředí je ale jen minimum území, o kterém můžeme mluvit jako o „původním“. Je jím snad jen část boubínské pralesa na Šumavě. Vše, co je kolem nás, je ve větší nebo menší míře krajina kulturní, kultivovaná. Co nás zajímá především, je tak historická stopa kulturního vývoje, vědomí kontextu a souvislostí, které se v krajině projevují.

Jednou ze zásadních charakteristik kulturní krajiny je fakt, že je záměrně utvářena a že je nezbytné se o ni starat. Mám rád úvahy o „sukcesní“ zeleni na výspěch, ale i zde je třeba velmi racionálně a komplexně rozvrhnout, kde ano a proč a kde ne a proč.

V krajině „po těžbě“ – to mluvíme o rozsahu více než 1 200 km² rozlohy území nějakým způsobem těžbou dotčené – na nás čeká především to, co je zde prováděno spíš sporadicky. A tím je koncepční uchopení celé pánevní oblasti jako krajiny kulturní. Co to znamená? Mluvíme-li o kultuře, je to něco, co zakládá jakékoli naše úvahy, jakékoli naše postoje a směřování. V nejobecnějším slova smyslu je základní rámec pro vnímání kultury rodina – místo odkud vycházíme, kde máme svou oporu a kam se navracíme. Už z povahy věci je kultura obdobně jako rodinné zázemí něco mimořádně složitého, komplexního, matematickými vzorci těžko vyčíslitelného.

Jak ale začít mluvit o kultuře, pokud ji chceme uchopit pro celé rozlehlé území těch více než 1 200 km² krajiny po těžbě? Patrně musíme odložit naše vzorce uvažování o krajině jako o „věci, která nám slouží“. Pouze pokud si bude „tak trochu žít svým vlastním životem“, dokáže uspokojit a uspokojovat naše potřeby a požadavky i tam, kde bychom to nikdy nečekali.

Musíme se naučit rozlišovat mezi věcmi hlavními a zásadními a ty oddělovat od podružných a nahodilých. Právě od těch hlavních a zásadních jsme se za posledního půlstoletí naučili velmi úspěšně odhlížet, pomíjet je. Hlavní a zásadní bývá totiž něco, co nám na první pohled připadá tak jasné a samozřejmé, že míváme tendenci to odkládat stranou a soustředit se na nějaký partiální detail, kterému „všichni rozumíme“.

Pokud mluvíme o krajině, nacházíme se v Ústeckém kraji ve zlomovém období. Buď naše práce s ní bude probíhat „tak jak jsme si zvykli doposud“, nebo ji vezmeme jako partnera. Jako ale v partnerském vztahu ji budeme muset velmi pečlivě naslouchat, ptát se jí, sami se namáhat s odpověďmi. Pak s ní ale můžeme dojít daleko dál, spolupracovat s ní při řešení krizí které na nás v budoucnu čekají. Jen a právě pochopení jejich kvalit, možností a potenciálů bude něčím, o co se budeme moci opřít.

Mluvíme-li o kulturní krajině, máme na mysli takovou krajinu, jejíž nedílnou součástí jsou také veškeré požadavky na technické, technologické infrastruktury, její průmyslové a technologické využití. Ty ale v krajině nedominují, ale jsou do ní co nejpřirozeněji zakomponovány. To je vždy ta nejtěžší práce.

Jaké jsou k tomuto přístupu cesty? Takové, které byly v pánevní oblasti velmi zdárně prošlapávány

už v šedesátých letech. Na všechny velké investiční akce, urbanistické a architektonické počiny byly veřejné soutěže. Byly zakládány a existovali specializované, erudovaně vedené projektové ústavy. Společná snaha té doby byla k problematice architektury, urbanismu, krajiny přistupovat tím nejlepším možným způsobem. To se nyní neděje. V Ústeckém kraji nebyla soutěž ani nepamatujeme. Na časy se blýská v souvislosti se soutěží na okolí jezera Milada, v režii Palivového kombinátu Ústí, kde se jako širší řešené území podařilo zařadit celou oblast od Teplic po Ústí nad Labem. O kulturní krajinu, která je všude kolem nás se musíme starat, musíme o ni pečovat. Abychom se v krajině „cítili jako doma“, musíme ji obdobně jako domov budovat, vytvářet. Pokud je v takovém stavu jako krajina po těžbě v Mosdecké pánevní oblasti, je k tomu ještě nezbytná i značná dávka odvahy, empatie, energie a především trpělivosti. Jako u správného domova je pak nezbytné s jejími „členy domácnosti“ také hledat, diskutovat, porovnávat, volit vždy ta nejsprávnější, nejadekvátnější řešení.

Ing. arch. Ondřej Beneš Ph.D.
městský architekt Děčína
vedoucí pracovní skupiny
„krajský architekt“ – Ústecký kraj

Projekty „18 ekomiliard“ v ochraně přírody a krajiny

MSRM

Těžba hnědého uhlí versus ochrana přírody a krajiny: poslední dobou paradoxně již zdaleka nejde o čistě antagonický vztah. Zajímavá a v dnešní krajině vzácná stanoviště pro mnohé druhy bioty vznikají již při samotné těžbě, po ukončení těžby pak současné rekultivační přístupy citlivě zohledňující stanovištní podmínky vytvářejí pestrou nabídku biotopů, která může být ještě rozšířena následnou revitalizací rekultivovaných ploch.

Povrchový způsob těžby hnědého uhlí je ze své podstaty nevyhnutelně spjat s úbytkem biotopů v původní krajině. Na druhou stranu, po vytěžení nerostu se modeluje krajina nová a v ní vznikají i nové biotopy, převážně cíleně rekultivační činností, někdy si pomůže příroda sama. Nově vzniklé biotopy v post-těžební krajině se pak poměrně rychle stávají významnou a plnohodnotnou součástí územních systémů ekologické stability krajiny, a to i v regionálním měřítku. Svou roli sehrává rozlehlost a izolovanost těchto ploch. Příkladem může být Kopitská výsypka, která byla v roce 2005 vyhlášena jako evropsky významná lokalita. Jiným příkladem je jezero Most, které se záhy po svém napuštění stalo rájem vodního ptactva, podle místních ornitologů dokonce jedním z nejvýznamnějších zimovišť vodních ptáků v České republice.

A právě rekultivace jezera Most je jedním z projektů, které se financovaly z Programu řešení ekologických škod vzniklých před privatizací těžebních společností v ULK a KVK (tzv. 18 ekomiliard), kterému se věnoval článek Ing. Veverkové v předchozím čísle časopisu TEMA. V rámci tohoto programu se realizují i další projekty, které jsou přínosné pro přírodu a krajinu. Ambice stát

se rájem pro ornitology, ale i pro další specialisty z oborů zoologie a botaniky, má vnitřní výsypka lomu ČSA. Těžební společnost Severní energetická, a. s. zde v minulosti v rámci své rekultivační činnosti vybudovala dvě vodní plochy Hedvika a Marcela, které však neměly žádný povrchový přítok ani odtok. Proto přišla Severní energetická, a. s. s projektem gravitačního propojení přeložky Vesnického potoka s řekou Bílinou přes obě tyto vodní plochy na vnitřní výsypce. Realizace stavby byla zahájena v roce 2016 z 18 ekomiliard.

Ze stejného programu se v té době již pracovalo na revitalizaci koryta přeložky Vesnického potoka a byl dokončen nový úsek přeložky jeho horního úseku, který byl podmíněn dokončením rozsáhlých sanačních úprav severozápadních svahů lomu ČSA, financovaných rovněž z 18 ekomiliard. Podmínkou gravitačního propojení bylo zvýšení provozních hladin obou vodních ploch, zejména pak nádrže Marcela, což zároveň přineslo významné navýšení trvale zadržovaného objemu vody i ovladatelného retenčního prostoru nádrže. Vodohospodářské benefity nové soustavy nádrží však nejsou jedinými přínosy. Projektové řešení již od počátku počítalo s vytvořením pestrých biotopů v litorální zóně nádrže Marcela. Břehová linie je členitá, doplněná

strouhami, tůňkami, písčito-šterkovitými plážemi a ostrůvky, to vše s cílem ještě více podpořit výskyt a další šíření organismů vázaných na vodní či mokřadní prostředí.

V přímém sousedství obou vodních ploch se nachází jihozápadně orientovaný svah vrchní etáže vnitřní výsypky lomu ČSA. Rekultivace svahu, financovaná také z 18 ekomiliard, byla citlivě navržena jako pestrá kombinace lesních výsadeb, lučních ploch s keřovými remízky, mokřadních a sukcesních ploch při patě svahu. Tím vším zde byly položeny základy pro vznik funkčních prvků lokálního systému územní ekologické stability, propojující svahy Krušných hor s rekultivovanou výsypkou lomu ČSA a řekou Bílinou. Vnitřní výsypka lomu ČSA je důkazem prospěšnosti spojení rekultivace a revitalizace post-těžební krajiny a zároveň ukazuje, jakým směrem se ubírají moderní rekultivační postupy – vytváření pestré a mozaikovitě krajiny, zaměření se na detail a podpora mikrobiotopových opatření, cílené budování vhodných stanovišť pro chráněné či vzácné druhy rostlin a živočichů, a obnova vodních prvků v krajině.

**Mgr. Martin Kabrna, Ph.D.,
předseda Komise pro infrastrukturu a životní prostředí při HSRM**

Pohled na vodní nádrž Marcela (autor: Ing. Jarošová, Sev.en).

Ekologická faleš aneb lodí bílou chci se vést...

Česká republika je exportním šampionem a závislost její ekonomiky na zahraničním obchodě je signifikantní. Faktem také je, že 80 % světového obchodu se odehrává na moři. Pro bezvadné fungování takového státu jsou předpokladem dobrá dopravní spojení. A podíváme-li se na mapu Evropy, pak zjistíme, že Česká republika je jediným evropským vnitrozemským státem bez přístupu k západoevropské síti vodních cest a námořních přístavů po moderní splavné řece. Maďaři a Rakušané mají napojení na Dunaj a Rýn, Švýcaři na Rýn. Pro Čechy by to mělo být Labe, které ale díky kolísání vodních stavů nespĺňuje podmínky pro efektivní konkurenceschopnou vodní dopravu. Často skloňované spojení na Dunaj ztroskotává na odmítavém stanovisku Rakouska a neprůhledné pozici Slovenska. V případě vládou preferovaného záměru splavnění Odry do Ostravy se tiše nemluví o nesplavném 250 km dlouhém úseku nekanalizované Odry na polském území, kde Poláci snad hodlají vybudovat dalších 6 plavebních stupňů, jeden již dokončili a jeho výstavba trvala 20 let. Dunajská i oderská alternativní spojení mají i handicap v oproti tradičnímu Labi v menší atraktivnosti zbožových proudů, protože Labe nejlépe spojuje ČR s hlavními evropskými námořními a vnitrozemskými přístavy.

Ing. Jiří Aster

Labe jako dopravní cesta doplatilo na politický vývoj v Evropě v posledních osmdesáti letech. Každá mezinárodní vodní cesta má institut mezinárodního smluvního zabezpečení signovaného pobřežními státy a Labe bylo dokonce historicky první evropskou řekou s takovouto uzací, kde tuto garanci tvořila tzv. Labská akta z roku 1822 jako důsledek uspořádání Evropy vídeňského kongresu v r. 1815. Na základě toho se odstranily cla jednotlivých států tehdejšího rozdrobeného Německa a začaly rozsáhlé splavňovací práce. To vedlo k bouřlivému rozvoji dopravy po Labi, kdy počet plavidel na Labi kolem roku 1900 byl větší než na veletoku Rýně.

Smluvní garance plavby na Labi byla potvrzena po I. světové válce Versailleskou smlouvou, kdy úvahy o garanci přístupu k moři pro mladý československý stát zahrnovaly dokonce i variantu ex-territoriálního území podél Labe na německém území po vzoru panamského průplavu pro zajištění garance přístupu k námořním přístavům. Idylický vývoj dopravy na Labi dostal vážnou trhlinu až v roce 1936, kdy Adolf Hitler jednostranně vypověděl Labskou aktu (smlouva byla takto označena v jednotném čísle) a dokonce uvažoval s blokadou plavby pro české lodě.

Další nepříznivou okolností pro Labe bylo poválečné rozdělení Německa do dvou nepřátelých politických bloků, kdy sice došlo k rychlému odstranění válečných škod, potopených lodí a zřícených mostů, ale smluvní zabezpečení svobody plavby po předválečném vzoru se obnovit nepodařilo. Zatímco se v západní Evropě vodní cesty budovaly, jako příklad lze uvést oproti Labi méně vodnatou Moselu, z které je dnes díky trojstranné smlouvě SRN–Francie–Lucembursko mohutná dopravní tepna, na Labi zejména v bývalé NDR nebyla prováděna ani potřebná údržba splavňovacích prvků.

Po roce 1990 a sjednocení obou německých států vyvstalo pro labskou plavbu další nebezpečí v podobě „zeleného“ extrémizmu. Zelení strážníci v SRN si uvědomili, že je nutné na Labi zabránit v rámci evropských integračních snah podobnému vývoji, jako nastal po válce v západní Evropě. Základním postulátem zelené ideologie v dopravní politice je preference železniční dopravy, kdy ekologické organizace jsou finančně dotovány železničními společnostmi a navázaným průmyslem, a proto jejich cílem bylo zabránit

výstavbě vodních cest na východních zemích po vzoru poválečné výstavby v západní Evropě. Vodní doprava vytváří příznivý tlak na ceny dopravy, což je pozitivní pro ekonomiku, zlevňuje dopravní náklady dovozu a vývozu zboží, ale snižuje profit železnicím i automobilové dopravě. Mohutnou oporou odpůrců výstavby vodních cest ve východní Evropě se jim stala rámcová směrnice EU o vodách, která výstavbu vodních cest téměř znemožňuje.

Zlomem ve vývoji Labe jako dopravní tepny se stal rok 1993, kdy tehdejší spolkový ministr dopravy s konečnou platností odmítl výstavbu Labe pomocí plánovaných nízkých ekologicky citlivě koncipovaných jezů na teritoriu SRN. Pod stůl spadla v ČR i velkoryse plánovaná výstavba dvou jezů mezi Ústím nad Labem a státní hranicí z roku 1994 po tlakem zelené lobby řízené z Německa.

Konečnou ránu vodní dopravě na Labi jako konkurenci drážní a automobilové dopravě zasadila zelená lobby v SRN zneužitím povodně tisíciletí v roce 2002, kdy řeka byla zanesena obrovským množstvím splavenin a místo obvyklého odstranění nánosů tehdejší zelený spolkový ministr Trittin vyhlásil tzv. zákaz bagrování, kdy demagogicky obvinil splavňovací prvky vybudované na Labi v devatenáctém století za zdroj zvýšeného průběhu povodňové vlny z roku 2002. Zablokoval tak svévolně tuto dopravní tepnu a učinil to, k čemu nenašel odvahu ani Adolf Hitler. Záležitost se jeden rok vyšetřovala, aby byl vynesena verdikt, že splavňovací prvky jsou vůči průchodu vysokých vodních stavů neutrální. Rejdaři rok nemohli po dobu šetření provozovat svůj byznys, propustili zaměstnance a prodali lodě, aby se existenčně zachránili. Doprava na Labi

se od té doby již nikdy v Česku i ani Německu nevzpamatovala. Zbytky labské flotily byly nasazeny na jiných vodních cestách, zboží se začalo vozit po silnici. Česká republika se pod tlakem zelené lobby nezmohla na slovo protestu proti této brutální blokádě, nemluvě o potřebě žaloby u mezinárodního soudu na německý stát a vymáhání finanční náhrady.

Z iniciativy Hospodářských komor a Svazu dopravy ve spolupráci s obdobnými organizacemi v SRN bylo jako reakce na tento tristní vývoj v součinnosti obou ministerstev dopravy vypracováno v roce 2006 memorandum, která stanovilo cílové parametry splavnění Labe v SRN pomocí regulačních úprav a v ČR vzhledem k jiné morfologii výstavbu jezů v Děčíně a Přelouči. Příznivým okamžikem pro vznik tohoto memoranda, které kromě parametrů vodní cesty předpokládalo i budoucí zakotvení tohoto záměru do mezinárodní smlouvy a vrátit tak po 70 letech Labe na roveň ostatních evropských řek, kde všude takové smluvní zabezpečení funguje a neumožňuje akty mezinárodního banditizmu, jak to v roce 2002–2003 předvedl zelený ministr Trittin.

Splavnovací práce měly být hotovy do roku 2010, nicméně zelená lobby zvedla hlavu ve snaze zabránit jakémukoliv pokroku. Protože ve hře byla i nutnost zamezit prohlubování dna řeky na tzv. erozních úsecích s negativním dopadem na ekologicky vzácné okolní labské nivy, přišla se společnou iniciativou Spolková ministerstva životního prostředí a dopravy a začala série více než pět let trvajících jednání na principu win-win, zlepšení splavnosti a stabilizace ekologických poměrů v říční nivě. Jednání na německé straně vedli společně ředitelé odborů vodo hospodářského ze strany spolkového ministerstva ŽP a plavby a vodních cest spolkového ministerstva dopravy s vybranými spolupracovníky. Berlínských jednání se zúčastňovali pravidelně i početní zástupci německých ekologických organizací ne zrovna přátelsky nakloněných k plavbě na Labi, jejichž vystupování mělo někdy blízko k agresivitě. A byl to právě ředitel odboru z MŽP SRN, který je vždy vykázal do patřičných mezí. Tím chci říci, že v tomto grémium byla jasná děličí čára mezi státním aparátem úředníků placeným z daní poplatníků postupujících striktně a bez neoborného aktivismu dle platných právních předpisů a na druhé straně zájmovými ekologickými organizacemi prosazujícími svoje parciální zájmy.

U nás bohužel došlo po roce 1989 k rakovinnému prorůstání ekologických ideologů se státním aparátem a bohužel tento stav přetrvává částečně až dodnes. Jednání v SRN nakonec skončilo v roce 2019 odsouhlasením „Celkového konceptu Labe“ Spolkovým sněmem a začíná jeho realizace, která by měla zajistit jistotu splavnosti řeky po většinu roku a dát tak rejdařům, a hlavně jejich zákazníkům více jistoty při plánování přeprav po Labi

až po českou hranici. Jednání v SRN byla o to složitější, že se k projektu vyjadřovaly všechny polabské spolkové země, které mají v gesci ochranu životního prostředí, přesto se podařilo díky racionálnímu postupu spolkových státních orgánů, a především spolkového MŽP dosáhnout pozitivního výsledku. Zároveň byla zahájena jednání ministerstev zahraničí o kodifikaci mezinárodní smlouvy zakotvující dohodnuté plavební parametry na labské vodní cestě v SRN i ČR. Zdálo by se, že příběh boje za garantované české právo přístupu k moři po téměř dvaceti letech úsilí končí happy endem.

Skutečnost je ale jiná. Němečtí Zelení posílení předvolebními průzkumy s vidinou dokonce možného kancléřství v letošních volbách rozpálila troufalost českých a německých snah na Labi doslova „do běla“. Hlavní protagonistkou tohoto odporu je poslankyně Bundestagu Steffi Lemke a hlavním cílem je rozbití již podepsané smlouvy a destrukce stávajících splavnovacích prvků místo jejich modernizace a definitivní konec Labe jako dopravní tepny. Asistovat jí mají některé polabské spolkové země se silnou prezencí Zelených v zemské vládě. Jen závěrem dodám, že právo na přístup k zámořským přístavům pro vnitrozemské státy jsou garantovány i mezinárodními smlouvami uzavřenými pod kuratelou OSN. A tak němečtí Zelení na Labi jdou dokonce dále než jejich kníratý předchůdce před druhou světovou válkou, když roztrhal Versailleskou smlouvu včetně na ní navazující Labskou aktu.

O tom, že ochrana přírody je jen zástěrkou lobbistickým snahám a o licoměrnosti zelené ideologie svědčí dva fakty:

Rozšíření koryta řeky a odstranění splavnovacích prvků nadřezujících hladinu vody by vedlo k okamžitému snížení hladiny Labe a okamžitému poklesu spodních vod a ohrozilo by fatálně existenci již tak nízkými průtoky posledních let ohrožené labské nivy. Tedy heslo falešných ochránců přírody zní – znemožňujeme plavbu, i když zdevastujeme přírodu.

Další příklad neupřímnosti zelené lobby je možno spatřit ve způsobu, jak se řeší nízké průtoky Labe, které ohrožují i rozsáhlou zahradní říši v Dessau-Wörlitz nacházející se na rozloze 112 ha v bezprostřední blízkosti Labe, která je součástí světového dědictví UNESCO. A jako opatření pro záchranu těchto obdivovaných vzácných zahrad a vodního světa pro udržení vody v krajině se staví – světe div se – jezy. Přitom jezy na Labi by byly také záchranou i pro labské nivy, ale tam by přinesly i užitek ekologické vodní dopravě, a to Zelení z ideologických důvodů nepřipouštějí, i když někteří mezi čtyřma očima jsou ochotni to přiznat. A tak nechají vzácnou přírodu raději usychat. K další bitvě o labskou cestu se schyluje na 13. říjen letošního roku na svolaném grémium spolkových zemí se zástupci Spolkové vlády do Berlína, kam jsme spolu se zástupci českého ministerstva dopravy pozváni. Tam se odehraje pokus o rozbití dlouho a pracně vyjednaného kompromisu dojednané podoby mezistátní smlouvy o garanci plavby na Labi pro český stát.

Ing. Jiří Aster
čestný člen představenstva
Krajská hospodářská komora
Ústeckého kraje

Po úpravách Labe dle paní Lemke by takové osobní lodě už v Děčíně nebyly k vidění.

Společně pod jednou značkou

Reprezentanti BIS GROUP v rozhovoru o současných i budoucích plánech společnosti

Mgr. Vojtěch Kocman

Jak můžete popsat Deutsche Invest Mittelstand jako investora? Jaká je investiční strategie Vaší skupiny?

Deutsche Invest Mittelstand (DIM) je součástí skupiny Deutsche Invest Capital Partners, která zastupuje více investorských strategií od podpory a kapitálového vstupu do start-upů, středně a dlouhodobých investic do různých vyspělých segmentů až po investice např. do rezidenčních nemovitostí. Prostřednictvím DIM se soustředíme na investice do takových společností, kde vidíme významný potenciál jejich dalšího rozvoje za podpory našeho týmu specialistů na řízení a provoz firem.

Do češtiny se německé „Mittelstand“ často chybně překládá jako segment menších a středně velkých firem (SME), což ale úplně neodpovídá. Velikostí se zajímáme o společnosti s obratem přibližně od půl miliardy Kč výše, o menší spíše jako „add-on“ ke stávajícím portfoliovým firmám. Dosud jsme měli většinu aktivit v rámci regionu DACH, akvizicí části portfolia skupiny Bilfinger v České republice a na Slovensku si však budujeme pozici v rámci CE, kde chceme i dále růst.

Jakým způsobem jste začal s DIM spolupracovat Vy osobně? Čím Vás investor zaujal?

Mám za sebou více než 12 let v consultingu na různých pozicích. Několik let jsem se věnoval poradenství v oblasti akvizic a projektového financování, pak jsem nastoupil do mezinárodní

BIS GROUP

společnosti EY, kde jsem před navázáním spolupráce s DIM působil jako manažer odpovědný především za „provozní“ a procesní poradenství pro vybrané klienty. V praxi to typicky znamená projít si a zanalyzovat vybrané oblasti se zodpovědnými manažery, navrhnout řešení pro zlepšení výkonnosti anebo pokrytí významných rizik a v případě zájmu ze strany klienta se podílet na jejich implementaci.

Tým DIM mě zaujal především zásadně pragmatickým přístupem k věci. Nejde o vyleštěné prezentace, ale o jasný byznysový model. Nejsou důležité excelové tabulky, ale jasná vize, strategie a výsledky. Partneři DIM drží v portfoliových společnostech významné podíly a na řízení společností se sami aktivně a velmi „podnikatelsky“ podílí.

Proč jste koupili 3 společnosti (ve 2 zemích) od jednoho koncernu?

Jde o kombinaci motivů, u kterých jsme se již bavili. V rámci skupiny BIS, tedy společností BIS Czech s.r.o., BIS Euromont a.s. a BIS Slovensko s.r.o., vidíme obrovský potenciál. Jde především o základnu know-how v jednotlivých profesích, ať už jde o těžké montáže, údržbu, průmyslové lešení, izolace a nátěry, nedestruktivní testování anebo schopnost řízení multiprofesních projektů se značným podílem externích dodávek.

Jedná se také o budování regionální pozice. Předpokládám, že s koncem covidových státních a evropských podpor vznikne větší tlak na konsolidaci i v oblasti průmyslových služeb, u které chceme určitě jako investor prostřednictvím skupiny BIS být.

Jakým způsobem s tím souvisí sjednocení manažerské vedení 3 společností a návrat pana Šlapala jako CEO?

Zaprvé nejde pouze o jednotné manažerské řízení tří společností. Od okamžiku jejich převzetí je chápeme jako jeden celek, který se vzájemně

velmi dobře doplňuje. Tyto synergije chceme naplno využít. Klíčové je ale pro nás nastavení jednotné vize a ambiciózní realizovatelné strategie pro celou skupinu BIS. V okamžiku, kdy jste součástí koncernu, který po vás nechce nic jiného než to, co jste dělali dvacet let v minulosti, začnete nezbytně stagnovat. Dělat stále to samé neznamená v byznysu samozřejmě ani růst, ale ani udržení stávající pozice. Proto je nutné chápat řízení společnosti strategicky, podnikatelsky a růstově.

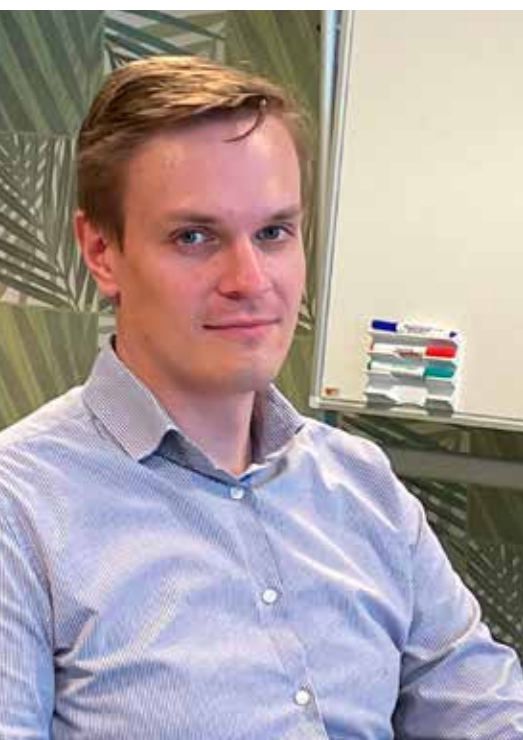
Pan Šlapal má v rámci skupiny BIS již značnou „stopu“ mezi lety 2012 – 2019, nejprve jako CFO, pak i jako CEO. V principech, které jsem se snažil popsat, jsme se velmi dobře shodli a věříme, že společně BIS stabilizujeme a posuneme dál.

Jaké jsou priority?

Prioritou je určitě růst. Jak organicky, tak i další akviziční činností. Do pozice jednatele za BIS Czech a obchodního ředitele za celou skupinu BIS byl proto také jmenován Ing. Michal Mašek, jehož úkolem je především stabilizace naší pozice u současných zákazníků a rozšíření dalších obchodních aktivit. Souběžně s tím je ale také třeba vyřídit celou řadu „domácích úkolů“ tak, abychom našim zákazníkům byli schopni vždy nabídnout aktuální, moderní a kvalitní službu za přijatelných cenových podmínek. To pro nás znamená další práci na nákladové struktuře skupiny a průběžně inovaci nabízených služeb.

Plánuje holding pro BIS rozšíření do jiných odvětví?

V současnosti je skupina BIS silná především v petrochemickém a chemickém průmyslu, částečně v energetice a ve výrobě. V naší strategii je samozřejmě posílení našich pozic tam, kde už jsme, ale současně i etablování v odvětvích, kde jsme doposud nebyli anebo pouze omezeně. K tomu ale patří ta sada „domácích úkolů“, o které jsem mluvil před chvílí.

Ing. Jan Šlapal

Jak již bylo řečeno panem Kocmanem, vrátil jste se zpět do firmy po téměř 2 letech mimo. Co Vás k tomu vedlo?

Počátkem tohoto roku jsem byl osloven panem Kocmanem, nejdříve s žádostí o obecné informace o historii firem a popis lokálního podnikatelského prostředí. To jsme zrealizovali a postupem času se jsme se začali potkávat stále častěji a i diskutovat možnou spolupráci a před Velikonočními jsem dostal konkrétní nabídku návratu. Následně jsme strávili spoustu času, abychom si probrali očekávání a přístup obou stran, a nakonec se dohodli, takže jsem od 1. 5. 2021 nastoupil zpátky zpět.

První myšlenka, která mě napadla při úvaze o možném návratu, bylo to otřepané „do stejné řeky 2x nevstoupíš“, při detailnějším pohledu se řeka výrazně změnila a spousta věcí (ale hlavně majitel) je jiných. Takže jsem odcházel z BIS Czech/Slovensko, ale vracím se do skupiny firem, rozšířené o Euromont.

Říkáte, že se toho hodně změnilo. Co je tedy za tu dobu co jste tu nebyl jiného a proč jste se rozhodl k návratu?

Tak především a již to tady bylo řečeno, je tu nový vlastník, kterým je skupina investorů s pragmatickým obchodním přístupem. To vidím jako první velkou změnu oproti ne příliš pružnému systému ve skupině Bilfinger. Druhou podstatnou změnou je spojení s Euromontem. O tomto spojení se diskutovalo mnoho let, a i já sám jsem připravoval několikrát různé scénáře, ale reálně se nikdy neuskutečnily a ani nerozebíraly do větších detailů. Bohužel, a to je třetí změna, která je negativní, protože jak Euromont tak BIS Czech ztratily za uplynulý čas některé kontrakty či aktivity.

To co u mě rozhodlo k návratu je kombinace těch tří předešlých věcí. Obě firmy mají spoustu šikovných a zkušených zaměstnanců s obrovskými znalostmi, tudíž obě firmy mají potenciál dalšího rozvoje a růstu. Protože pevně věřím, že se podaří navázat na předešlé úspěchy a nebudeme svázáni byrokratickými nastaveními předešlého vlastníka, který bude podporovat růst i případnými dalšími akvizicemi, nabídku jsem akceptoval.

Viděli jste inzerát v Mostě či Litvínově, který říká společně pod jednou střechou. Můžete nějak přiblížit, co tím myslíte a co to znamená?

Společně pod jednou střechou znamená nejenom stejného vlastníka, ale i stejný management a stejné nastavení řízení. Koncept „jedna firma – jeden systém“ jsme už zavedli při přebírání naší Slovenské pobočky a teď po 5 letech aplikujeme i na Euromont a BIS Czech. Dovolili jsme si také nazvat 3 firmy, které máme na starosti jako BIS Group. Máme jednoho generálního, obchodního či finančního ředitele, kteří jsou zodpovědní za všechny 3 firmy, a od 1. 5. jsme též implementovali stejný ekonomický systém i do Euromontu. Toto nám umožní

stejně a efektivní řízení administrativy a tzv. backoffice a využití synergičtých efektů.

Co vás nejvíce při svém návratu a v prvních dnech překvapilo?

Abych byl upřímný po pár dnech „zahřívání“ jsem měl pocit, že jsem z firmy vůbec neodešel, protože spousta věcí se nezměnila a vidat opět známé tváře bylo velmi příjemné a tím pádem jsem velmi rychle naskočil zpět. Novinkou je pro mě určitě zodpovědnost za Euromont, který jsem znal dříve spíše jen z dálky, ale i zde jsem zjistil, že máme spoustu šikovných a zdatných kolegů, takže nemám pochyby o dalším fungování a růstu. Co ale musím poznamenat a je to viditelné, jak se nejistota z budoucnosti spojená s prodejem firem a ztrátou některých smluv u zákazníka projevila na náladě a kultuře firmy. Zde vidím největší změnu a zároveň jednu z největších oblastí, na kterou se budeme muset zaměřit, protože bez spokojených a motivovaných zaměstnanců můžeme mít jako vedení firmy spoustu nápadů a dobrých myšlenek, které ale bude těžké realizovat.

Již jste zmínil, že zlepšení atmosféry a nálady ve firmě bude jednou z vašich priorit. Jaké jsou ty další?

Ty ostatní priority na nejbližší dobu jdou ruku v ruce s tím, co už jsem říkal. Musíme dokončit integraci Euromontu, sladit rozdílné kultury firem a společně je stabilizovat. Musíme se vrátit k otevřené komunikaci se zaměstnanci a probudit společného týmového ducha a vytvořit příjemné pracovní prostředí. Dojde také ke stěhování a administrativy se sestěhuje do prostorů Euromontu a prostory BIS Czech u nádraží opustíme. Jednak již tolik prostor nepotřebujeme a využijeme tak areál Euromontu, ale také snížíme administrativní

náklady, a hlavně budeme blíž k našemu strategickému zákazníkovi, kterým je Orlen Unipetrol RPA. Z hlediska rozvoje firmy, ve spolupráci s naším majitelem, se budeme snažit o odborný, ale i zároveň regionální růst celé firmy, ať již formou přirozené expanze, ale i díky dalším akvizicím firem v našem či podobném oboru.

Mluvíte o práci se zaměstnanci, ale plánujete také nějaké další aktivity v rámci regionu atp.?

Chceme samozřejmě dále navázat na dlouholeté partnerství s hokejovým klubem, a dále v tom pokračovat. Vidíme v tom jednak důležitost podpory lokálního sportu, ale i umožnění našim zaměstnancům sledování špičkového hokeje, který se zde hraje. Protože jsme největší soukromá servisní firma v oblasti, cítíme odpovědnost podpory i dalších regionálních aktivit, než jenom hokeje a budeme se snažit věnovat část prostředků do místních akcí, které budou spojeny nejenom s našimi zaměstnanci, ale jsou určeny pro veřejnost.

Děkuji za rozhovor a zajímavé informace a máte ještě něco na doplnění na závěr?

Na závěr bych chtěl poděkovat našim zaměstnancům, zákazníkům a partnerům za projevenou důvěru a to, že přes složitější období, kterým jsme procházeli, jsou zákazníci stále s námi a jsem rád, že jim i nadále budeme moci poskytovat profesionální služby. Zaměstnancům patří dík zejména za podporu a loajalitu, kterou prokazují svou každodenní prací.

Na úplný závěr bych Vás chtěl upozornit na další číslo časopisu TEMA, kde Ing. Michal Mašek, jednatel a obchodní ředitel, představí v detailu nabízené služby a produkty našich firem.

Obojživelníci a plazi naší krajiny

V našem miniseriálu o fauně našeho tzv. „postiženého“ regionu pokračujeme po broucích v minulém čísle další skupinou. Jak je to s obojživelníky a plazy jsme se tentokrát zeptali Jaroslava Bažanta a opět z Oblastního muzea a galerie v Mostě. Redakce TEMA

Obojživelníky a plazy nepovažuje většina lidí za atraktivní živočichy. Jejich lysá a vlhká nebo šupinatá pokožka vzbuzuje často spíše odpor. Přesto se jedná o velice zajímavé a významné skupiny zvířat. Obojživelníci jsou vůbec prvními obratlovci, kteří v prvohorách vystoupili z vody a osídlili souš, i když jsou na vodním prostředí stále závislí v době rozmnožování. Plazi jsou jejich evolučně pokročilejšími potomky, kterým umožňují nepropustná šupinatá kůže a vejce se skořápkou zcela suchozemský život.

V současném světě jsou zejména obojživelníci mimořádně ohroženou skupinou živočichů. Příčinou je mizení biotopů a znečištění vod. V Česku jsou navíc ohrožováni intenzivním rybářským hospodařením, kdy nepřiměřeně početná rybí obsádka vyloví ve vodě prakticky všechno, včetně obojživelníků, jejich larev i planktonu, jímž se živí. Naši obojživelníci patří buď do řádu ocasatých (mlok a čolci) nebo bezocasých (žáby).

Na Mostecku se vyskytuje několik druhů obojživelníků, z ocasatých vzácně mlok skvrnitý kolem potoků v Krušných horách a tři druhy čolků – čolek obecný, čolek velký a čolek horský. Všechny tři druhy dlouhodobě ubývají z výše uvedených příčin. Z žab zde žijí ropucha obecná, ropucha zelená, kuňka obecná, skokan hnědý, skokan štíhlý, skokan ostroносý a skokan skřehotavý. Žáby jsou, vzhledem ke své vyšší pohyblivosti, schopny rychlejších a delších přesunů než čolci a nalézají tedy snáze nové lokality ke svému životu. Paradoxní je, že právě lidská činnost, která je na jedné straně příčinou úbytku obojživelníků, jim mnohdy poskytuje i nové příležitosti. V důsledku těžby nerostných surovin,

Mladý skokan skřehotavý je v pobřežní vegetaci téměř nepostřehnutelný. Autor: Pavel Krásenský

Krásná ropucha zelená žije v mělkých prosluněných vodách. Autor: Pavel Krásenský

stavební činnosti a jiných terénních úprav se objevují nové vodní plochy v místech, kde dříve neexistovaly. Tato místa jsou většinou samovolně plněna dešťovou, případně podzemní vodou. Vznikají tak nové biotopy, které by zde bez lidského přičinění nebyly. Dobrým příkladem může být například písčivá firma BEST v polích u Polerad, kde žije nejméně pět druhů obojživelníků. Podobně pozitivní vliv má nově zřízená nádrž na dešťovou vodu firmy Profol v průmyslovém areálu v Čepirohách. Již rok po její výstavbě ji obývali čolci obecní a velcí, kuňky obecné a skokani skřehotaví.

Opačným příkladem je, bohužel, tolik vychvalované jezero Most. Jeho hrubým kamenem obspané břehy poskytují obojživelníkům minimální příležitost k životu. Velmi dobře si pamatují zcela jinou situaci z doby jeho napouštění, kdy pobřežní zónu tvořily měkké hlinité a travnaté břehy s množstvím mělčin. V jarních a letních dnech byl daleko slyšet koncert skokanů skřehotavých i zádumčivý hlas kuňek. Čistě technokratické řešení břehů je nevhodné pro veškeré živé tvory, kteří zde žili. Jiné rekultivace jsou pro obojživelníky mnohem příznivější, např. Kopská výsypka, Velebudická výsypka aj. Ve zdejších tůňkách a rybníčcích mají tyto živočichové ideální podmínky.

Snad nejběžnějším obojživelníkem obývajícím přeměněnou krajinu Mostecka je skokan skřehotavý, naše největší žába. Jedná se o typický pionýrský druh, který obsazuje jakoukoli vodní nádrž s dostatečně čistou vodou. Jeho samice mohou dorůst až do velikosti 12 cm. Páření probíhá většinou v květnu a červnu, samci jsou vůči sokům velmi agresivní. Hlučně skřehotají, vzájemně se napadají a snaží se konkurenta odstrčit a zatlačit pod vodu. Nezaměnitelný hlas dal druhu jméno, na rozdíl od ropuch a skokanů hnědých jim zvuk zesiluje pár rezonančních měchýřků za koutky tlamy. Samice snázejí vajíčka v menších chuchvalcích do vodních rostlin. Tyto žáby žijí trvale ve vodě a na jejich březích, zde i přezimují. Jsou velmi žravé, výskokem se zmocňují i letící potravu, třeba šídla. Dalším druhem vázaným převážně na otevřenou krajinu je ropucha zelená. Velmi pěkný zážitek je pozorování jejího páření. Samec vystrčí z vody hlavu, nadme hrdelní rezonanční měchýřek a vydává zvuk podobný spíše

Užovka hladká je živořodá, řiví se zejména jinými plazy. Autor: Pavel Krásenský

cvrčení ptáka nebo hmyzu, než hlas řáby. Samice poté vypouřtí z kloaky rosolovitou řnúru vajíček, která se zachycují ve vodním rostlinstvu. Samec současně vypouřtí do vody své sperma. Tento druh ropuchy je navíc velice pěkně zbarven. Řáby jsou během páření klidné, je možné se k nim pozvolna přiblížit. Z ocasatých obořivelníků řije v menřích i větřích tůňkách čolek obecný, dřívě velmi hojný, dnes již silně ubývající druh. V době páření, tedy od půli března do května zdobí samečky nepřerušovaný vysoký zubatý hřbetní a ocasní lem. Olivové tělo je tmavě tečkované, podobně jako světlé, často oranřové břicho. Samičky jsou zbarveny nenápadně hnědě. Při páření samec před samicí ve vodě „tančí“, na dno vypustí spermatofor, který samice nasaje kloakou. Na rozdíl od řab jde tedy o oplození vnitřní. Vajíčka lepí samice po jednom do přehybu vodních rostlin. Tento čolek se vyskytuje na vhodných zarostlých měřčinách ve velkém množství.

Větřina plazů Mostecka má jiné nářoky na své řivotní prostředí než obořivelníci. Kromě užovky obořkové, jejíž potravou jsou v naprosté větřině řáby a která tedy obývá pobřeřní vody a jejich okolí, dávají plazi přednost suchým a osluněným místům. V Kruřných horách řije dosud hojně drobná a nenápadná jeřtěrka řivorodá, jak název napovídá, vývoj vajec probíhá v těle matky a mláďata se rodí řivá. Je velmi otuřilá, pokud je mírná zima, může se objevit třeba již v únoru. Jeřtěrka obecná je velice přizpůsobivá, vyskytuje se na okrajích lesů, v remizcích, zahradách, parcích i ruderálních plochách. Typická je pro ni pohlavní dvojtvářnost, samec má větřinou jasně zelené boky s tmavými skvrnami a hnědý hřbet se světlými skvrnami, zbarvení bývá dost

variabilní. Samice je zbarvena ředohnědě, skvrnitá je jako samec. Pokud tato jeřtěrka řije v blízkosti člověka, často ztrácí plachost a její úniková vzdálenost je minimální, pak je možné ocenit její krásu. V listnatých lesích a zarostlých vlhčích křovinatých místech můžeme potkat beznohého jeřtěra – slepýře křehkého. Je to pomalý soumračný řivořich řivící se řížalami, slimáky, hmyzem a jinými nepřilíš rychlými bezobratlými. Druhové jméno naznačuje, že má, podobně jako jeřtěrky odhoditelný ocas, který na sebe mrskáním upoutá pozornost predátora, zatímco zvíře prchne. Slepýř rodí řivá mláďata podobně jako jeřtěrka řivorodá. Podobně se rozmnořují i dva druhy hadů vyskytující se na Mostecku. V poměrně chladném a vlhkém prostředí Kruřnohoří řije náš jediný jedovatý had – zmije obecná, která často sdílí lokality s jeřtěrku řivorodou. Oběma těmto plazům usnadňuje jejich řivorodost rozmnořování v chladných horských podmínkách. Březí samice se často vyhřívají na slunci, čímž docílí správné inkubační teploty pro vývoj zárodků ve svých tělech.

Posledním našim hadem je nenápadná užovka hladká. Dřívě byla považována za vzácnost, ale spíše jen unikala lidské pozornosti, případně byla zaměňována se zmijí, která je velikostí a zbarvením trochu podobná. Nikdy však nemá typicky zmijí „klikatou čáru“ na hřbetě. Obývá také jiné prostředí než zmije. Jde o hada, který v nebezpečí sčyí a kouře, díky čemuž získal obřozenecký název „zlobice“. Tato užovka má zajímavou potravní specializaci – loví hlavně jiné druhy plazů, jeřtěrky, hady a slepýře. Během jarních námluv se stává, že silněřší samec sežere slabřího. Jde o dalšího našeho řivorodého

plaza. Zde je řivorodost adaptací na teplé a suché prostředí, embrya jsou v těle samice ve správné teplotě i vlhkosti. Obývá otevřenou krajinu, lomy, suché stráně, hromady kamenů, nepřilíš zarostlé výsypky a podobná místa.

Obořivelníci a plazi, tato zajímavá a krásná zvířata si plně zaslouři naši ochranu a péči. Jejich vnímání lidmi se v poslední době přece jen trochu zlepřuje, je tedy řance, že se pokles jejich početnosti zastaví a budou je moci obřivovat i naši potomci.

Jaroslav Bařant
Oblastní muzeum a galerie v Mostě

Organizacím Ústeckého kraje již slouží 65 elektromobilů od Skupiny ČEZ

24 elektromobilů z ptáčích perspektivy.

Ústí nad Labem – V rámci Smlouvy o vzájemné spolupráci mezi ČEZ, a. s., a Ústeckým krajem se na sklonku loňského roku naplnil projekt elektromobility, a to pro domovy sociálních služeb a dětské domovy Ústeckého kraje. Celkem 24 elektromobilů a 22 dobíjecích stanic darovaných Skupinou ČEZ poslouží zejména k městské přepravě klientů i dětí do zdravotnických zařízení, k zajištění zásobování i převozu klientů i dětí na různé akce a soutěže.

„Skupina ČEZ neustále rozšiřuje spektrum aktivit a služeb v oblasti elektromobility. Poptávka firem i domácností po chytrých řešeních stále roste a my jim vycházíme vstříc komplexní nabídkou šitou na míru jejich potřebám. V rychlém tempu pokračujeme také ve výstavbě nových stanic, zejména rychlodobíjecích, kterých už v naší síti provozujeme více než dvě stě sedmdesát. Těší mě, že tato čistá forma dopravy nachází symbolicky své užítí právě v tomto kraji, kde byla a je vysoká poptávka po řešeních vstřícných k životnímu prostředí. Elektromobilita má totiž potenciál právě v městských aglomeracích nebo zalidněných regionech s hustou sítí komunikací, kde je prostor pro elektrický pohon jak v individuální, tak i ve veřejné dopravě,“ uvedl generální ředitel Skupiny ČEZ Daniel Beneš.

65 elektromobilů s logy ČEZ a Ústeckého kraje

Po území Ústeckého kraje začalo jezdit dalších 24 nových automobilů na elektrický pohon a rozvoj elektromobility v tomto regionu roste skokovým tempem. V předchozích dvou letech Skupina ČEZ postupně předala 19 elektromobilů sociálním ústavům a 22 vozů především pro dětské domovy. Celkem tedy Ústecký kraj provozuje již 65 elektromobilů, které slouží těm nejpotřebnějším – sociálním ústavům i dětským domovům.

„Velmi si spolupráce se skupinou ČEZ nejen v této oblasti vážím. Elektromobily využívají pro služební cesty zaměstnanci krajského úřadu již několik let. Dlouhodobě podporuje kraj i vznik nových dobíjecích stanic. Již dva roky mohou výhody elektromobilů využít pro svou náročnou práci i pracovníci v sociálních službách a ve školských zařízeních. Všechna auta byla vybrána tak, aby maximálně vyhovovala jejich potřebám,“ popsal význam spolupráce se skupinou ČEZ hejtmán Jan Schiller.

Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje doporučil 16 sociálních ústavů a Odbor školství, mládeže a tělovýchovy doporučil 6 dětských domovů a 2 speciální základní školy, kterým energetická společnost ČEZ darovala celkem 24 elektromobilů a 22 dobíjecích stanic. Pracovníkům v dětských domovech i v sociálních službách poslouží především k přepravě dětí a klientů do lékařských zařízení po městě, rozvozu stravy, zásobování a zajištění další nezbytné agendy.

Jednotlivým organizacím ČEZ na základě jejich požadavků daroval vozy značek Volkswagen ID.3 a Nissan eNV 200 v celkové hodnotě 25 milionů korun. Součástí předávky uživatelům byla i ukázka užívání vozidla a jeho dobíjení.

Na území Ústeckého kraje provozuje Skupina ČEZ aktuálně 26 veřejných dobíjecích stanic, z toho 18 rychlodobíjecích schopných doplnit většinu kapacity baterie elektromobilu během desítek minut. Veřejné dobíjecí stanice ČEZ jsou k dispozici např. v lokalitách Ústí nad Labem, Děčín, Chomutov, Most, Teplice, Litoměřice, Trmice, Prunéřov, Ledvice, v Siřejovicích a Roudnici nad Labem u dálnice D8 nebo v Hrušovanech. Většina jich je zároveň pohodlně dostupných z přílehlých významných silničních tahů.

Projekt Elektromobilita ČEZ spolupracuje s cca 50 partnery z řad automobilů, obchodních center, komerčních subjektů či radnic po celé České republice. V kategorii územních celků jde vedle Ústeckého kraje například také o Liberecký kraj a Moravskoslezský kraj, z řad institucí a ministerstev jsou to zejména Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo dopravy.

Po loňských rekordních 3306 nových registracích elektromobilů překročil aktuální počet čistě elektrických vozů v České republice hranici 5 tisíc

vozů. Třicetka aut na elektrický pohon tvoří vozový park projektu Elektromobilita ČEZ nebo jeho partnerů.

Podobně jako v dalších vyspělých zemích Evropy, i v České republice se elektrická auta definitivně stávají běžnou součástí zejména městského provozu. To se promítá do všech oblastí týkajících se prodeje a servisu elektromobilů. Odhady vývoje trhu předpokládají v průběhu několika let v ČR roční prodeje několika tisíc vozidel s elektrickým pohonem.

SKUPINA ČEZ

Ledvice se mění v laboratoř zelené energetiky. Po unikátní vodní turbíně s akumulací tu ČEZ zkouší moderní solární panely pro nové velké elektrárny

Malá výkonem ale velká svým potenciálem. Na nové fotovoltaické elektrárně v lokalitě Elektrárny Ledvice zkouší ČEZ vlastnosti a vhodnost různých typů panelů, které chce po vyhodnocení nasažovat v připravovaných velkých solárních parcích. Úhrnný výkon těchto zdrojů, kterými přispěje k plnění klimatických cílů a závazků České republiky, by měl v příštích 10 letech dosáhnout tisíců MW. Už letos na jaře začne dodávat bezemisní elektřinu do sítě první velká elektrárna využívající energii slunečního záření umístěná na zastřešeném parkovišti dukovanské jaderné elektrárny. Vůbec největší solární instalace za posledních 10 let o výkonu 2,3 MWp pak vznikne na střeších automobilky Škoda Auto. Postaví ji ČEZ ESCO.

Několik řad fotovoltaických panelů se leskne v jižním cípu areálu nejmodernější klasické elektrárny ve střední Evropě. Mají celkový výkon pouhých 56,6 kW a jednotlivá pole se už na první pohled vzájemně liší: typově, orientací na různé světové strany nebo mírou sklonu. Zastoupeny jsou nové technologie jako double glass a double facial umožňující využívat osvit z obou stran ale i vysokoúčinnné typy Half cut a PERC vyrábějící i při částečném zastínění nebo znečištění. Nechybí ani stále populárnější agrivoltaika – nezvykle visle stojící panely vhodné pro kombinaci výroby ekologické elektřiny se zemědělstvím nebo pastevectvím. Proč tak pestrý mix?

„Účinnost panelů za poslední dekádu vystřelila z 13 až ke 20 procentům, fotovoltaika má jistě obrovský potenciál. My si ale chceme být stoprocentně jistí, že naše velké elektrárny pro příští dekádu o celkovém výkonu v řádu tisíců megawattů budou optimálně poskládané a mít ideální poměr cena/výkon. Proto testujeme na jednom místě různé typy technologií, nosných konstrukcí a děláme si komplexní monitoring jejich provozu. A to až na úroveň výroby jednotlivých panelů, v kombinaci s hodnotami osvitů, teplotou panelů a okolní nebo rychlostí větru. Výsledkem budou konkrétní doporučení pro výstavbu velkých solárních parků,“ dává nahlédnout za oponu ledvické laboratoře moderní energetiky Jan Kalina, generální ředitel společnosti ČEZ Obnovitelné zdroje.

Areál ledvické elektrárny tak pokračuje v rozšiřování portfolia zdrojů bezemisní elektřiny a naplňuje svou ambici stát se jedním z inkubátorů moderní zelené energetiky. Už od loňského roku tu čtyři bezlopatkové odvalovací turbíny PRO-TUR mění energii vyčištěné chladicí vody z ledvického provozu v elektřinu pro osvětlení areálové čističky odpadních vod. Původem český vynález umí zpracovávat vodu i na mimořádně nízkých spádech od 0,4 do 1,5 metru, kde by se standardně používané druhy vodních turbín neuplatnily. Pro ukládání okamžitých přebytků energie tu slouží bateriový akumulací systém o kapacitě 12 kWh.

ČEZ = téměř čtvrt století čisté energie ze Slunce

Skupina ČEZ aktuálně provozuje v České republice fotovoltaické elektrárny o celkovém výkonu 125 MW, které ročně v závislosti na přírodních podmínkách vyrobí elektřinu pro zhruba 40 tisíc českých domácností.

První solární elektrárna ČEZ v nové éře vzniká ve vnějším areálu jaderné elektrárny Dukovany na speciálně upravených střeších nových parkovacích stání. Dosud největší českou fotovoltaickou elektrárnu tohoto typu, která díky svému výkonu 820 kWp pokryje roční spotřebu téměř tří stovek domácností, začne ekologickou energii dodávat do sítě během jara. Elektrárna nezabírá žádnou ornou půdu a díky oboustranným panelům zužitkuje i sluneční světlo odrážející se od zaparkovaných vozů.

ČEZ vyrábí elektřinu ze slunce nepřetržitě už 24. rokem, první elektrárnu využívající energii slunečního záření postavil roku 1998 na hřebenech Jeseníků poblíž horní nádrže přečerpávací elektrárny Dlouhé stráně. Premiérovou střešní instalací byly v roce 2009 solární pásy umístěné na budově malé vodní elektrárny Přelouč, první výrobní využívající k výrobě bezemisní elektřiny hned dvou forem obnovitelných zdrojů!

Svět výroby bezemisní elektřiny z vody lze navštívit i v těchto dnech, kdy pandemická omezení jinak jakýmkoli exkurzím nepřejí. Je to možné díky on-line prohlídkám elektrárenských provozů ČEZ, které dosud navštívilo už více než 30 tisíc lidí. Objednat si termín na některé z nich lze na www.virtualnevelektrarne.cz nebo www.cez.cz/infocentra.

FVE Ledvice – agrivoltaické panely

FVE Ledvice – oboustranné panely

FVE Ledvice – testovací panely s klasickou elektrárnou v pozadí

Podívejte se také prostřednictvím virtuálních prohlídek, jak fungují vodní, sluneční, větrné a bioplynové elektrárny na <http://virtualni prohlidky.cez.cz/>. Více o zelených elektrárnách Skupiny ČEZ v ČR <https://www.cez.cz/cs/o-cez/vyrobní-zdroje/obnovitelne-zdroje>.

Připraveno ve spolupráci se Skupinou ČEZ.

Evropská energetika prochází zcela zásadní změnou

O zvolené cestě, která je založena na přesvědčení (ideologii), a ne na optimálním řešení zohledňujícím ochranu klimatu, zlepšení životního prostředí, technologickou neutralitu a ekonomickou efektivnost zvolené cesty je určitě možné vést řadu diskusí.

V každém případě se při realizaci této veliké změny veškerá pozornost obrací na otázky, jak konat rychle, jak si říct o co nejvíce peněz z EU, jak uspokojit celou řadu vlivových skupin a jak to, že nová energetika bude nákladnější a méně komfortní pro spotřebitele příliš moc nezmiňovat.

To, co je ale celou dobu opomíjeno jsou lidé, odborníci, kteří by změnu měli uvést v praxi.

Jsem rád, že se tohoto tématu ujmul jeden z největších odborníků v naší zemi na přípravu investiční výstavby v energetice, můj mnohaletý spolupracovník, a především bývalý člen týmu vládního zmocněnce pro jadernou energetiku, kterého jmenovala vláda ČR pan Ing. Jaromír Novák.

Dostatek kvalifikovaných odborníků není jen podmínka nezbytná pro výstavbu nového jaderného zdroje, ale pro celou obnovu naší energetiky. O tom, jak komplexní úkol to je, a že bez lidí to bude jen jedno z dalších marketingových hesel, si může každý, kdo se s jeho textem seznámí udělat obrázek sám.

Dipl. Ing. Jaroslav Míl, MBA

Je přechod k čisté energii proveditelný?

Kdo je Ing. Jaromír Novák?

Vzdělání:

Vysoké učení technické, Brno (Fakulta strojní, titul Ing. v oboru energetické stroje a zařízení)

České vysoké učení technické, Praha (Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská, postgraduální studium – projektování jaderných elektráren)

Univerzita Karlova v Praze (postgraduální studium angličtiny v kurzu jazykové přípravy expertů)

Jaromír Novák se specializuje na energetické strategie, projektové řízení a financování energetických projektů. V současné době působí jako nezávislý expert v „Energy and Nuclear Strategy Network“, v období 2019 až 2021 byl expertem jmenovaným vládou do týmu vládního zmocněnce pro jadernou energetiku, předtím byl poradcem ministra průmyslu a obchodu. V letech 1993 až 2017 byl partnerem a generálním ředitelem společnosti Euroenergy, kde vedl významné energetické projekty v oblasti jaderné a klasické energetiky pro všechny významné tuzemské energetické společnosti a desítky zahraničních společností z Evropy a mimo Evropu, působí jako externí expert Mezinárodní agentury pro atomovou energii v mnoha zemích a rovněž jako lektor při tréninku projektového řízení pro české a zahraniční společnosti a vysoké školy. V letech 1990–1992 zastával funkci zástupce náměstka generálního ředitele ČEZ s odpovědností za koordinaci rozvoje společnosti. V letech 1982–1992 působil ve vedení ČEZ Praha v různých funkcích v oblasti investic a spouštění. V období let 1973–1982 pracoval v Energoinvestu (inženýrské organizaci ČEZ) na stavbách klasických elektráren a tepláren, a zejména při přípravě, realizaci a spouštění Jaderné elektrárny Dukovany. V roce 1972 až 1973 působil v provozních funkcích v Elektrárnách Holesovice.

Závazky v postupném přechodu k čisté energii definované v Pařížské dohodě, v EU (Green Deal) a navazujících energetických politikách a programech jednotlivých států a politických prohlášeníh se vesměs koncentrují na definování cílů v oblastech:

- Snížení emisí skleníkových plynů
- Podíl OZE na celkové spotřebě energie
- Energetické úspory

a k tomu se uvádí příslušné „dotační“ objemy v násobcích mld. €, resp. v ČR mld. Kč.

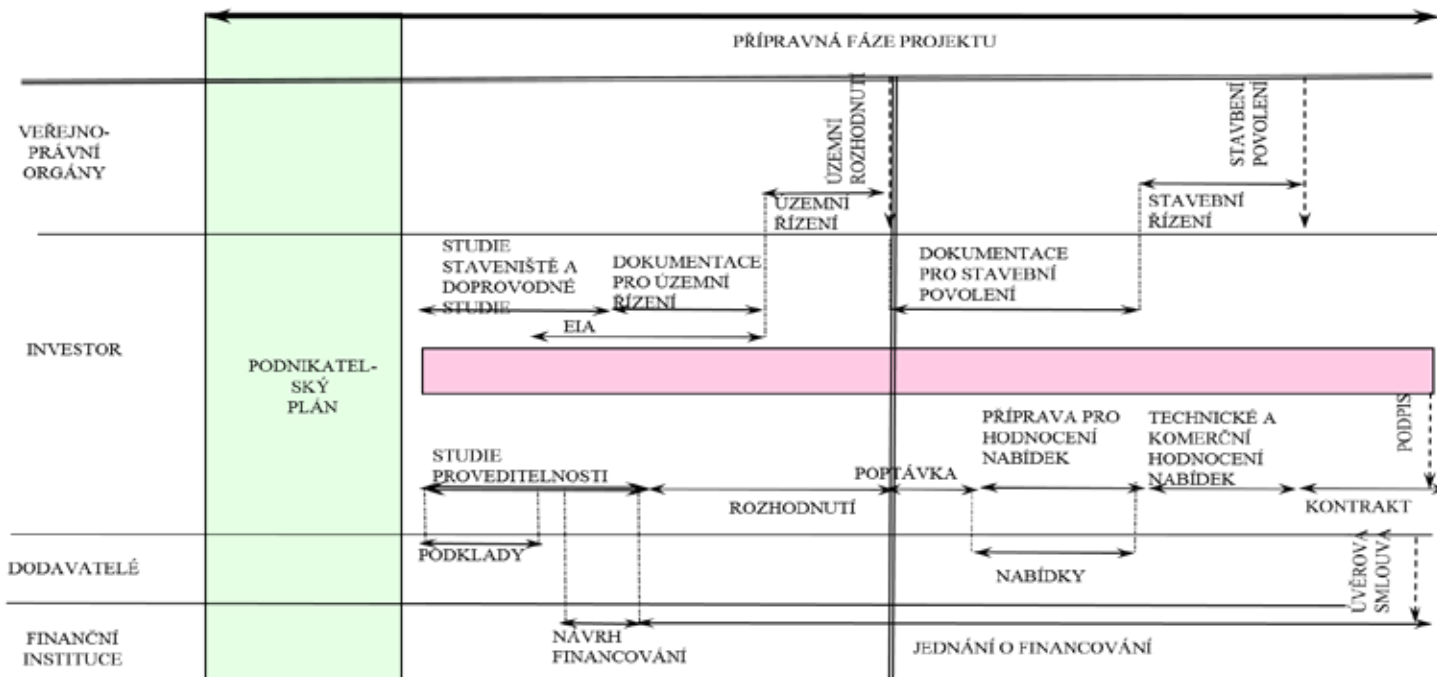
Dnes zahajované programy z Modernizačního fondu, Fondu spravedlivé transformace, Operačních programů a dalších a dalších podpůrných schémat jsou založeny na jednotlivých projektech a jejich posuzování, které závisí na podmínkách jednotlivých fondů. Krátce řečeno – celý přechod k čisté energii – je založen na tisících jednotlivých projektech a jejich připravenosti a dále na posuzování jednotlivých žadatelů.

Co je připravenost jednotlivých projektů, které se posuzují? Především vypracovaná dokumentace – projektová studie/projektová dokumentace/technická zpráva a rozpočet (např. FIDIC P&DB/žlutá kniha), energetický audit, emisní posudek apod.

Položili jsme si otázku:

Máme po tisíce projektů zdrojů od OZE, přes změnu palivové základny tepláren až po jaderné elektrárny dostatek projektových manažerů, inženýrů a techniků? Máme dostatek inženýrů a techniků pro stovky projektů úprav elektrizačních, plynárenských a teplárenských soustav?

Jak velká musí být technická, inženýrská a projektová kapacita pro projekty, které jsou ve svém

celkovém investičním objemu v násobcích mld. Kč? Posuzoval někdo tento parametr proveditelnosti přechodu k čisté energii? Jen pro jadernou elektrárnu Dukovany II se uvádí, že do roku 2030 je nutná projektová a inženýrská příprava ve výši cca 20 mld. Kč.

Co ve skutečnosti znamená dostatečnost projektové/technických/inženýrských kapacit? Co je to proveditelnost projektů?

Proveditelnost každého projektu, ze kterého se sestává celková proveditelnost souboru projektů zdrojů, jimiž chceme naplnit přechod k čisté energii, je založena na proveditelnosti v dále uvedených oblastech jednotlivých projektů:

- Technického řešení
- Paliva
- Staveniště a jeho návaznosti na okolní infrastrukturu
- Dodavatelského systému
- Projektového řízení
- Časového plánu
- Financování
- Ekonomika
- Nutných příloh projektů (splnění závazných a nezávazných indikátorů, audity, emisní posudky, administrativní údaje o žadateli apod.)

To je obsah technicko-inženýrských prací na straně žadatele – investora. Pro složitější projekty, např. bioplynových stanic, rekonstrukce tepláren, jsou na následujícím schématu naznačeny činnosti investora a dalších účastníků projektu v období do zahájení realizace: (viz schema nahoře).

Kromě investora a jeho projektantů, konzultantů a právníků jsou dalšími účastníky každého projektu zdrojů:

- Povolující orgány (stavební úřady a dotčené orgány státní správy)
- Dodavatelé realizačních prací (s projektovými kapacitami a realizačními kapacitami)

- Finanční instituce, vč. institucí typu Státní fond pro životní prostředí, které administrují podpůrná schémata

Budou dostatečné kapacity na straně povolujících orgánů (stavebních úřadů a dotčených orgánů státní správy) při jednotlivých stupních povolování? Víme to? Jaká je průchodnost projektů přes povolující orgány? Ve kterých oblastech a regionech? Kde bude největší koncentrace projektů?

Částečnou informaci lze nalézt např. ve „VYHODNOCENÍ DAT Z PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ PODANÝCH V RÁMCI PŘEDREGISTRAČNÍ VÝZVY DO PROGRAMU NOVÉ OBNOVITELNÉ ZDROJE V ENERGETICE (RES+) MODERNIZAČNÍHO FONDU“, vypracovanou SFŽP v březnu 2021. Na základě předregistrační výzvy je v dílčím programu RES+ registrováno přes 8000 projektů s nejvyšší četností v Středočeském (cca 1200 projektů), Moravskoslezském (cca 1100 projektů) a Ústeckém kraji (cca 750 projektů), a to především s koncentrací projektů na období 2021 až 2023, přičemž v oblastech povolování se objeví i efekt povolování více projektů, než kolik jich bude realizováno.

Další oblast, která podmiňuje proveditelnost celého přechodu k čisté energii jsou projekty úprav a rekonstrukcí distribučních sítí elektro a plynu, případně přenosových a přepravních či teplárenských sítí. Především úpravy v distribučních sítích elektro budou limitovat připojitelnost distribuovaných zdrojů OZE. Z předběžných žádostí vyplývá, že bude velký tlak investorů na distributory elektro, kteří sice mají v současnosti částečnou kapacitu v sítích na připojení výrobních zdrojů, ale další připojení budou podmíněna investicemi do jejich sítí, které opět znamenají kapacity při:

- Projektování sítí
- Územním projednáváním

- Povolování
- Dodávkách pro stavební a technologické práce

Samostatným problémem je Ústecký, Moravskoslezský a Karlovarský kraj, kde kromě celostátních podpůrných programů zejména pro OZE, je i Fond spravedlivé transformace soustředěný speciálně do těchto regionů. V těchto krajích bude nutný přechod od hnědého či černého uhlí především k zemnímu plynu, a to jak ve velkých teplárnách a místních výtopnách, tak i lokálních topeništích obyvatelstva. **V těchto regionech se dá očekávat nedostatečná kapacita plynárenských soustav – distribučních, skladovacích příp. přepravních** – což bude znamenat investice plynárenských provozovatelů, rovněž s dopadem do oblastí projektování, projednávání, povolování a dodávek pro jednotlivé projekty úprav soustav. Dále je nutno znát inženýrské a realizační schopnosti na straně dodavatelů – jak pro investory zdrojů, tak i a pro investory síťových staveb. Jaké jsou v ČR, příp. v okolních zemích a z jakých oblastí budou technologické dodávky, např. FVT panely.

Celkový program přechodu k čisté energii se sestává ze souboru projektů zdrojů a sítí. Každý projekt má svoji kritickou cestu. Samozřejmě i celý soubor projektů má kritické cesty a úzká hrdla. Myslím, že bychom je měli znát, aby přechod k čisté energii byl proveditelný.

**„Dobré rozhodnutí lze udělat pouze na základě kvalitních dokumentů pro rozhodování, připravených podle kvalitní dokumentace.“
(„Špatné rozhodnutí lze udělat vždy.“)**

Ing. Jaromír Novák
Energy and Nuclear Strategy Network

Usiluj o naplnění nejvyššího dosažitelného cíle

Motto:

„Snaha o udržení životního prostředí na planetě je správná. Jen zbožné přání, zvané „Zelená dohoda pro Evropu“, předpokládající masivní zavedení technologií, dosud ve stavu zrodu, s rozpočtem převyšujícím současný rozpočet EU, je spíše cestou, jak zlikvidovat členské státy po ekonomické stránce s diskutabilními přínosy pro zlepšení životního prostředí.“

Vladimír Novotný, Josef Zbořil

Abstract:

The effort to maintain the environment on the planet is right. However, green thinking, pompously called the "European Green Deal," which envisages the massive introduction of technologies still in their infancy, with eventual costs in excess of the current EU budget, is rather a way to liquidate Member States economically with doubtful climate and environmental benefits.

Titulek tohoto článku je citát, provázející po celou dobu profesionálního života a máme jej neustále na mysli, když se zabýváme Evropskou „Zelenou dohodou“. Bedlivým studiem dokumentů EK jsme došli k poznání, že cíl je sice nejvyšší, ale rozhodně nebude dosažitelný! Bez velkých výčitek jej lze označit za strategickou mapu cesty zpět k totalitě, a to bychom si měli všichni uvědomit. Totalitu jsme zažili po převážnou část svého profesionálního života a nemáme nejmenší chuť se k ní jakýmkoliv způsobem pod jakoukoliv zámkou vrátit!

Ambiciózní „Zelená dohoda pro Evropu“

Návrh Komise „Zelená dohoda pro Evropu“ představuje základní strategický dokument pro Komisi, vykonávající mandát v letech 2019–2024. Současně jde o dlouhodobý strategický dokument EU, který má zásadním způsobem ovlivnit ekonomický vývoj na období příštích 30 let. Strategické cíle musí být přitom dle názoru Komise ambiciózní. V případě, že se je v průběhu realizace nedaří naplnit, jsou, jak ukazují zkušenosti posledních dvaceti let, nahrazeny novými, ještě ambicióznějšími plány. Inovace pak často představují spíše soubor zbožných přání Komise než reálné výsledky technického rozvoje. Ne náhodou jsou termíny „ambice“, „inovace“, „inkluzí“, „spravedlnost“ a „solidarita“ těmi nejfrekventovanějšími v dokumentu Komise.

Dokument „Zelená dohoda pro Evropu“ je sice předkládán jako komplexní dlouhodobá strategie trvale udržitelného rozvoje a ochrany biosféry a její biodiverzity, ale cca 80 % dokumentu je zaměřeno jednostranně na procesy snižování emisí CO₂ a dosažení uhlíkové neutrality, a to i v případě řešení problematiky zemědělství, trvale udržitelné mobility a dalších. Ochrana kvality životního prostředí, biosféry a její biodiverzity a koncepty trvale udržitelného rozvoje v dokumentu hrají pouze doplňující roli, což se promítá

do nedostatečné výše alokace vyčleněných finančních prostředků.

Komise předpokládá řadu návrhů na revize stávajících právních norem EU v situaci, kdy ještě ani nedošlo k plné implementaci legislativy balíčku „Čistá energie pro všechny Evropany“ z roku 2018 a nebyly vyhodnoceny reálné efekty této vlny legislativy, týkající se energetiky a klimatu, stejně jako v případě emisních cílů pro motorová vozidla pro roky 2025 a 2030. Hlavním sloganem návrhu by mohlo být: „ambiciózní, ambicióznější a ještě ambicióznější“ bez ohledu na dopady a důsledky, s cílem být „vůdčí globální silou“ v boji proti klimatickým změnám. Uvedenému politickému cíli pak Komise podřizuje vše, bez ohledu na náklady či efektivitu prosazovaných řešení a nevyhnutelné sociální dopady.

Za řešení se vydávají technologie, jejichž masivní komerční uplatnění pak jednoznačně povede k dalšímu nárůstu cen energie a tak, jak je konstatováno a již prokázáno, bude stále rozšířenější energetická chudoba, byť je její definice zatím dosti vágní a rozsah rozdílný podle celkové hospodářské úrovně jednotlivých zemí. V celounijním měřítku budou i nadále velké rozdíly v emisích na obyvatele nebo na jednici HDP a samozřejmě, náklady se budou velmi významně lišit země od země.

Předpokladem úspěchu je extrémně rychlý vývoj nových technologií

Bez významného zrychlení inovací v oblasti čisté energie nebude možné dosáhnout cílů nulových čistých emisí. Svět zaznamenal rostoucí počet závazků řady vlád a společností k dosažení čistých nulových emisí oxidu uhličitého (CO₂) v nadcházejících desetiletích v rámci globálního úsilí o splnění dlouhodobých cílů udržitelnosti, jako je Pařížská dohoda o změně klimatu. Mezi těmito vysoce postavenými přísliby a současným stavem technologie čisté energie však existuje ostrý nesoulad. I když technologie, které se dnes používají, mohou přinést velké snížení emisí požadovaných těmito cíli, samy o sobě nestačí k tomu, aby přivedly svět na nulu a zároveň zajistily bezpečnost energetických systémů. Navíc financování nezbytného výzkumu, vývoje a inovací v podstatě visí ve vzduchoprázdnu, natož aby bylo racionálně koordinováno. Energetická účinnost a obnovitelné zdroje jsou zásadní pro dosažení cílů v oblasti klimatu, ale

existuje velká část emisí, která bude vyžadovat použití jiných technologií. Velká část těchto emisí pochází z odvětví, kde jsou omezené technologické možnosti jejich snižování, jako je lodní doprava, nákladní automobily, letectví a těžký průmysl, jako je ocel, cement a chemický průmysl. Dekarbonizace těchto odvětví bude do značné míry vyžadovat vývoj nových technologií, které se dosud nepoužívají. A vůbec není jisté, že to budou technologie komerčně úspěšné. Sladění investičních cyklů s cílovými nulovými cíli může vytvořit velké trhy s novými technologiemi abychom postupovali efektivně.

Na cestě k dosažení cílů udržitelné energetiky a klimatu se předpokládají investice do technologií, které jsou dnes ve fázi velkých prototypů a demonstrací a jejichž průměr by v příštích dvou desetiletích činil přibližně 350 miliard USD ročně.

Snížení konkurenceschopnosti, vyšší ceny energie a energetická chudoba jako možné a velmi pravděpodobné výsledky Zelené dohody

Rozhodující bude podpora konkurenceschopnosti prostřednictvím dostupné levné a spolehlivé energie, kterou však nelze v reálném časovém období očekávat od současně populárních obnovitelných zdrojů. V oblasti klíčových komodit, jako je výroba surového železa a oceli, cementu a dalších, dosud neexistují technologie, které by v průmyslovém měřítku současné výrobní postupy nahradily.

Nová zemědělská politika na období 2020–2027 předpokládá, že 40 % finančních prostředků zemědělské politiky z unijního rozpočtu bude orientováno na oblast klimatických změn. Prioritou však nebudou nezbytná a urgentní adaptační opatření reagující na probíhající změny klimatu a v některých regionech již vyvolávající krizový stav, ale na snižování emisí skleníkových plynů a související regulace stavu chovů skotu, prasat a dalších druhů živočišné výroby. Přístup politických orgánů EU lze identifikovat jako novodobou environmentální kolonizaci – vyvážení environmentálních problémů do jiných zemí, kde se samozřejmě nesetkává s žádným nadšením. Životní prostředí bez toxických látek a „ambiciózní“ cíl nulového znečištění má spíše charakter politického sloganu, než vážně míněného a vědeckými poznatky podepřeného záměru. Ukazuje se o jak závažné a riskantní kroky by mělo jít.

Stěžejním krokem má totiž být zásadní revize chemické legislativy v okamžiku, kdy je dokončována plná implementace nařízení REACH, do jehož zavedení byly investovány v poslední dekádě desítky miliard eur a které spolu s nařízením CLP představují dosud nekomplexnější a nejpřísnější regulační rámec v globálním měřítku. Z uvedených důvodů lze návrh Komise na otevření nedávno přijaté nákladné regulace chemických látek považovat za extrémní a ohrožující samotnou existenci chemického průmyslu, který při tom přináší efektivní řešení pro klimaticky neutrální a digitální Evropu.

Základním problémem financování „Zelené dohody pro Evropu“ je skutečnost, že objem finančních prostředků na realizaci ambiciózních cílů ve znění dokumentu Komise z prosince 2019 o několik řádů překračuje celkový rozpočet EU a celkové náklady mohou představovat významnou část celkového hrubého důchodu EU (GDP/GNP).

Rada přijala v červenci 2020 v souvislosti s dopady pandemie COVID-19 plán obnovy v masivním objemu 750 mld. eur, který má sanovat ekonomické dopady pandemie a obnovit chod evropské ekonomiky. Současně se Komise pokouší tento plán obnovy propojit s cíli Zelené dohody a finanční prostředky získané na finančních trzích využít pro restrukturalizaci klíčových odvětví ekonomiky členských států EU.

Problém spočívá ve skutečnosti, že pokud má být sanace škod COVID-19 účinná, musí proběhnout bez prodloužení. Uvažované využití finančních prostředků pro restrukturalizaci evropské ekonomiky však bude mít charakter středně až dlouhodobých kroků a opatření. Stručně řečeno, fronty nezaměstnaných již zítra před pracovními úřady nezastaví investice, které přinesou první pozitivní efekty za deset let.

Vážným problémem je uplatnění principu předběžné opatrnosti, aniž by byl respektován princip přiměřenosti. Systém řízení rizik je nahrazen konceptem eliminace rizik a v důsledku těchto konceptuálních posunů vznikají silně nepřiměřené, absolutizované náklady a jsou uvažovány chimérické přínosy. Tento přístup již přivedl EU do stádia úniku investic, protože není příliš mnoho investorů ochotných kdekoli trpět nejistoty, s nimiž je investování spojeno v EU. Myšlenka ekologizace rozpočtů jen prohloubí uvedené problémy.

Dalším klíčovým problémem je taxonomie, tedy metoda, jak určovat, které investice mohou být financovány bankovním sektorem jako environmentálně trvale udržitelné a které nikoli. Navrhovaný postup znamená nejen zásadní deformaci trhu, ale lze hovořit přímo o přechodu k centrálně řízenému hospodářství.

Přechod k uhlíkově neutrální ekonomice je podmiňován nikoliv jen dostupností nových technologií, ale zejména zásadními změnami především v energetické a dopravní infrastruktuře. Takové změny jsou nejen finančně nesmírně náročné,

ale především vyžadují desítky let realizace. To jasně dokládá zkušenost nejen posledních 100 let vývoje v Evropě, ale i aktuální příklad Německa, které v rámci Energiewende již deset let zápolí s výstavbou páteřního propojení větrných farem na severu a míst s energeticky intenzivním průmyslem na jihu Německa.

Alarmující je skutečnost, že Komise při úsilí o dosažení uhlíkové neutrality fakticky ignoruje rozdíly ekonomického rozvoje, přírodní podmínky a další specifika jednotlivých členských států. Ve stanovení dílčích cílů pro rok 2030 prosazuje postup ve stylu „jedna velikost/rychlost padne všem“, což dramaticky znevýhodňuje zejména menší země střední a východní Evropy.

„Zelená dohoda pro Evropu“ deklaruje zvýšení konkurenceschopnosti, levnou a spolehlivou elektřinu, spravedlivý a inkluzivní postup transformace a boj proti energetické chudobě. Velká slova, typická pro EU nechybí, reálný vývoj však ukazuje na významnou ztrátu konkurenceschopnosti na globálních trzích, vysoké ceny elektřiny, významné sociální dopady ve formě energetické chudoby.

Dokážeme změnit své návyky a přijmout eko-diktaturu?

Analýza zveřejněná Deutsche Bank (Konzept 19) ostře kritizuje „nepoctivou debatu“, s níž EU prodává svou „Zelenou dohodu“ občanům EU. Obrovská rizika projektu pro prosperitu, ekonomický systém a samotnou demokracii by neměla být skrývána, ale měla by být otevřeně diskutována. Autoři varují, že evropská Zelená dohoda a její cíl neutrality klimatu do roku 2050 předznamenává evropskou mega krizi, která vede k „znatelné ztrátě dobrých životních podmínek a pracovních míst“. A varuje: Bez „určité míry eko-diktatury“ to nebude fungovat.

Analýza uvádí, že je pochybné Zelenou dohodu všude prosazovat jako „novou růstovou strategii“, která by umožnila EU stát se „spravedlivou a prosperující společností“. I když to na papíře může vypadat dobře, aby bylo možné dosáhnout uhlíkově neutrálního stavu do roku 2050, bude nutné zásadně změnit evropskou ekonomiku a její politické a právní systémy.

Dopady klimatické agendy EU pro každodenní život jsou prozatím „stále relativně abstraktní“ a pro většinu domácností „stále přijatelné“. Cesta ke klimatické neutralitě však brzy bude vyžadovat drastické zásahy do výběru dopravních prostředků, velikosti bydlení, způsobu vytápění, držení elektronického spotřebního zboží, jakož i omezení spotřeby masa a tropického ovoce. A varuje, že tato omezení a jejich porušení nevyhnutelně vyvolají „obrovský politický odpor“. Média o tom všem samozřejmě většinou cudně mlčí. Některé strany naleznou argumenty proti přísné politice ochrany klimatu, jakmile tato politika povede k výraznému zvýšení cen energie nebo k omezení osobní svobody nebo vlastnických práv. A nenechme se oklamat: tyto strany najdou

podporu voličů. Na úrovni EU dojde k velkým konfliktům ohledně distribuce, které mohou přispět k (dalšímu) rozdělení v rámci bloku. Částečně to už dnes zažíváme, ale jsme připraveni se s tím vypořádat?

Dopad současné politiky v oblasti klimatu na každodenní život lidí je stále docela abstraktní. Klimatická politika má podobu vyšších daní a poplatků za energii, které prodražují vytápění a mobilitu. Některé země stanovily minimální normy energetické účinnosti pro budovy nebo podobná pravidla v jiných oblastech. Klimatická politika však ještě neurčuje naše životy.

Přijímáme klíčová rozhodnutí o spotřebě, například zda vůbec cestovat, kolik cestujeme a jaké dopravní prostředky používáme, zda žijeme ve velkém domě nebo malém bytě a jak vytápíme své domy, kolik elektronických zařízení máme a jak intenzivně je používáme nebo kolik masa a exotického ovoce jíme. Tato rozhodnutí bývají přijímána na základě našich příjmů, nikoli direktivně, na základě politiky ochrany klimatu. Chceme-li dosáhnout klimatické neutrality, musíme změnit naše chování ve všech těchto oblastech života. Je to jednoduše proto, že zatím neexistují žádné adekvátní nákladově efektivní technologie, které by nám umožnily udržovat naši životní úroveň uhlíkově neutrálním způsobem. To znamená, že ceny uhlíku budou muset značně vzrůst, aby přiměly lidi změnit své chování.

Další (nebo možná doplňkovou) možností je značně zpřísnit regulační právo. Víme, že „eko-diktatura“ je ošklivé slovo. Možná si ale budeme muset položit otázku, zda a do jaké míry můžeme být ochotni přijmout nějaký druh eko-diktatury (ve formě regulačního zákona), abychom se posunuli směrem ke klimatické neutralitě.

Zde je příklad: Co bychom měli dělat, pokud vlastníci nemovitostí nechtějí ze svých domů udělat budovy s nulovými emisemi; pokud k tomu nemají finanční prostředky; pokud to není možné z technických důvodů nebo pokud se související investice nevyplácejí? Vyvlastnit?

Prostředky investované do klimaticky šetrných technologií budou chybět jinde

Pokud se EU posune ke klimatické neutralitě podstatně rychleji než ve zbytku světa, rychle vzrostou i ceny uhlíku v EU. To sníží konkurenceschopnost energeticky náročných společností v EU. Jsme ochotni tuto cenu zaplatit? Pravděpodobně ne – pamatujte, nikdo nesmí zůstat pozadu.

Budeme tedy tyto společnosti dotovat, abychom jim umožnili používat drahé, ale klimaticky šetrné technologie? Tuto možnost bude z dlouhodobého hlediska obtížné implementovat kvůli rozpočtovým omezením. Upřímná diskuse se bude muset zabývat pravdou, že každé euro vynaložené na ochranu klimatu již není k dispozici na výdaje na vzdělávání, výzkum, veřejné zdraví, digitální infrastrukturu, domácí a vnější bezpečnost, snížení daní nebo vyšší důchody.

Komise EU plánuje zavést systém uhlíkového cla s cílem řešit problém hospodářské soutěže. Skutečně věříme, že tak nedojde k tomu, aby postižené země zavedly protiopatření? Jsme opravdu ochotni vzdát se výhod volného obchodu ve prospěch ochrany klimatu? A tuší vůbec politici, že takové otázky nutno klást a občanům na ně odpovídat?

Před námi je obrovský politický odpor

Na cestě ke klimatické neutralitě nesmí nikdo zůstat pozadu. Toto prohlášení Zelené dohody se pravděpodobně rovná pokusu o kvadraturu kruhu. Zásadní obrat v politice ochrany klimatu jistě přinese ztráty jak u domácností, tak u podniků. Kromě toho je pravděpodobné, že značně utrpí prosperita a zaměstnanost. Pokud by tomu tak nebylo, byla by ochrana klimatu snadnou záležitostí. Tento vývoj bude mít zjevně dopad na politickou scénu, a to jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU.

„Zásadní obrat v politice ochrany klimatu jistě přinese ztráty jak u domácností, tak u podniků. Kromě toho je pravděpodobné, že značně utrpí prosperita a zaměstnanost.“

Na úrovni EU dojde k velkým konfliktům ohledně distribuce, které mohou přispět k (dalšímu) rozdělení v rámci bloku. Jsme připraveni

se s touto polarizací vypořádat? Nebo upravíme své ambice v oblasti klimatu, pokud zjistíme, že (příliš) ambiciózní politika není pro většinu lidí přijatelná?

Nakonec trochu reálných čísel: úspora CO₂ díky OZE, závislých na počasí

„Předností“ nákladů na OZE, závislých na počasí, je nahrazení přibližně 10 % evropského dodávaného výkonu uhlíkově „neutrálními“ technologiemi. Výroba elektrické energie pak v EU představuje přibližně ¼ celkových emisí CO₂.

V roce 2019 EU emitovala cca 3 330 milionů tun CO₂, tedy přibližně 9,7 % celosvětových emisí. V souladu s tím se na OZE (10 % výkonu) asi 25 % z 3 330 milionů tun emisí vynaložily ohromné investice, aby se emise snížily o maximálně 83 milionů tun ročně ušetřených v celé EU. Tato maximální hodnota úspor emisí je výsměchem vynaloženým nákladům na OZE. Maximální snížení emisí „díky“ těmto OZE jsou následující:

- z evropských emisí CO₂ v roce 2019 (3 330 milionů tun) ušetřeno cca 2,5 %,
- z globálních emisí CO₂ v roce 2019 (34 164 milionů tun) ušetřeno cca 0,24 %,
- to činí z růstu emisí CO₂ v roce 2019 v rozvoje světě (504 milionů tun) cca 16 %.

Je tedy třeba si položit otázku, zda vložený kapitál ve výši asi 0,5 bilionu EUR a pravděpodobné budoucí náklady na tyto OZE ve výši asi 2 biliony EUR dávají ekonomický a environmentální smysl!

EU (28) instalovala OZE závislé na počasí s přibližně 344 GW štitkového výkonu, ale za poslední rok generovaly tyto zdroje s průměrem ekvivalentu výkonu 65 GW, což je celková úroveň časového využití cca 19 %.

„To však chce vrátit politiky na zem a naučit je počítat, jakož i některým dostat z hlavy spásitelský syndrom, případně zásahu „Po nás potopa“.“

Nejde to dělat jinak?

To vše pak vyvolává základní otázku: jsme vůbec při smyslech a neměli bychom spíše věnovat pozornost soustavnému zkvalitňování života? Konfrontujeme-li v globálním měřítku dosavadní náklady dekarbonizace a ochrany klimatu, pak si musíme uvědomit, že od roku 2011 do roku 2018 bylo vynaloženo 3660 miliard USD (s ročním průměrem 458 mld. USD) a to není vůbec málo. Přitom došlo k růstu globálních emisí z 31,973 Gt/ročně na 34,008 Gt/ročně ve stejných letech a předchozí prognózy IEA indikovaly do roku 2040 nárůst globálních emisí o cca 40%! Katastrofické scénáře IPCC/OSN, založené na hypotéze, že emise CO₂ jsou tím „regulátorem“ změny klimatu (a přitom nejde o nic jiného, než o peníze) je nutno odložit na smetiště. To však chce vrátit politiky na zem a naučit je počítat, jakož i některým dostat z hlavy spásitelský syndrom, případně zásahu „Po nás potopa“.

Ing. Josef Zbořil

Ing. Vladimír Novotný

O autorovi

Ing. Josef Zbořil pracoval celou svou profesionální kariéru v papírenském průmyslu, do roku 1997 sedm let ve funkci generálního ředitele JIP Větrní. Od roku 2004 byl členem Evropského hospodářského a sociálního výboru v Bruselu s orientací na energetiku a životní prostředí a související průmyslové změny. Je stále aktivní v příslušných orgánech Svazu průmyslu a dopravy ČR a nyní v Asociaci energetických manažerů.

O spoluautorovi:

Ing. Vladimír Novotný se zabývá hodnocením dopadů státní a nadnárodní regulace na průmysl, zejména v oblastech životního prostředí a klimatické politiky. Specialista v oborech technologie paliv, vody a energetiky, hodnocení a řízení environmentálních dopadů. V devadesátých letech byl prvním náměstkem ministra ŽP vlády ČR. Prezident Mezinárodní komise na ochranu Labe. Po roce 1997 působil v Unipetrolu jako hlavní specialista pro životní prostředí. V letech 2015–2020 člen EHSV v Bruselu za zaměstnavatele – sekce energetika, doprava, životní prostředí.

Článek byl redakčně zkrácen a plné znění naleznete na stránkách OHK Most v rubrice E-TEMA.

Efektivní infrastruktura pro odpadové hospodářství – důležitý lokální faktor

Denní produkce a spotřební hospodářství jsou neoddělitelně spjata se vznikem odpadu. Ze strany politiků vidíme různé snahy o redukcii množství odpadu. EU se pokouší četnými iniciativami, jako posledně zákazem určitých jednorázových výrobků z plastu, zmenšit objem odpadu. Také Spolková republika Německo se pokouší mnohými opatřeními přibývání odpadu redukovat. Přes všechno úsilí i v moderním oběhovém odpadovém hospodářství se odpad stále vytváří a musí být dále zpracován.

odpadů byly, navzdory dříve často zpochybovaným a údajně předimenzovaným kapacitám, v minulých letech velmi dobře využívány, což se výrazně odrazilo i v nákladech na likvidaci odpadů.

Největší podíl odpadu představuje však 228 milionů tun ze stavebnictví a z demolic. Tyto inertní odpady jsou podle možností zpracovány v předem připravených úpravárnách či v mobilních zařízeních a jako recyklované stavební materiály opětovně používány. Problémem jsou výhrady

„**Množství odpadu v roce 2018 v Německu obnášelo 417 milionů tun.**

Z toho bylo kolem 50 t sídlištního odpadu, tedy domácího odpadu, či to byl podobný odpad z hospodářské a průmyslové činnosti včetně obalů.“

Množství odpadu v roce 2018 v Německu obnášelo 417 milionů tun. Z toho bylo kolem 50 t sídlištního odpadu, tedy domácího odpadu, či to byl podobný odpad z hospodářské a průmyslové činnosti včetně obalů. Tento odpad se již od roku 2005 nesmí ukládat na skládku. Místo toho vznikla síť spaloven, pokrývající daná území pro tzv. termické využití zbytkového odpadu. Po celém Německu je v provozu na 70 takových spaloven, které předem odpad vytřídí a následně pak vytříděný odpad spalují. Často jsou to tepelné elektrárny ve velkých průmyslových podnicích, které odebírají teplo a vyrábějí i páru. Spalovny

stavebníků ke kvalitě těchto recyklovaných materiálů. V minulých letech byly podniknuty některé kroky, aby došlo ke změně. Ve spolkové zemi Sasko-Anhaltsko byly zpracovány instrukce, kde jsou obsažena kritéria a uvedeno, jaká kvalitativní kritéria je třeba dodržovat. Začaly se zpracovávat materiály přímo na staveništích, aby se zamezilo jejich znečištění, a pokračovalo se zodpovědně tak, aby kvalita materiálů byla dodržena až do místa určení. Veškeré recyklovatelné stavební odpady sem ale nemohou být z hlediska ochrany životního prostředí zahrnuty. Po zhruba třinácti letech diskusí bylo v loňském roce přijato

Andreas Scholtyssek

Zdroj fotografie: IHK Halle-Dessau, Thomas Reinhardt

usnesení jako tzv. Nařízení o náhradním využitím stavebních hmot, a také celostátní směrnice na toto téma. Dosud se usilovalo o ochranu půdy a vodstva a o jejich hraniční hodnoty. Výsledkem jsou sice celostátní směrnice, ale částečně jsou nyní vyškrtány či omezeny dosavadní povolené možnosti náhradního využití odpadu. A tak se vracíme k tomuto, často zanedbávanému, tématu. Kam s odpadem, pro který není žádná možnost jeho dalšího využití?

I při největší snaze omezit odpady či je recyklovat, budou i v budoucnu pro ukládání odpadu skládky nutné. Kapacita skládek má v celém Německu sestupnou tendenci, je jich méně, a tak je tomu i v Sasku-Anhaltsku. V důsledku toho se prodlužuje dojezdová vzdálenost a náklady na svoz odpadu stoupají. Ze strany podniků je na tyto, stále vyostřenější problémy, už mnoho let poukazováno. Ze strany obyvatelstva chybí akceptace skládek, proti každému záměru jejich výstavby se zakládají občanské iniciativy. Dokonce na plánované skládky ve vyuhlených povrchových dolech jsou ze strany sdružení ochránců životního prostředí podávány žaloby.

Z hlediska hospodářství musí být nalezen kompromis různých zájmů. Podniky jsou odkázány na zajištěnou likvidaci odpadů. K tomu musí být ale odpovídající infrastruktura, a politici se musí zasadit o její správné rámcové řešení.

Andreas Scholtyssek
referent pro životní prostředí
a územní plánování
odbor inovace a životního prostředí
IHK Halle-Dessau

Příroda Mostecka dnes

Mostecko je dodnes vnímáno jako průmyslová krajina, ve které bylo zničeno veškeré přírodní prostředí a zůstala zde jen měsíční krajina bez života. Skutečně tomu tak na rozsáhlém území okresu bylo a v současnosti ještě na několika lokalitách ukusuje krajinu povrchová těžba hnědého uhlí. Tímto způsobem platí zdejší příroda za lidskou pohodlnost spojenou se závislostí na elektrické energii. Působivost zdejší krajiny neunikla ani filmovým produkcím a ty využívají kulisy zdejších lomů a těžebních strojů k vytvoření působivé syrové nálady pro své snímky. Pohled od zámku Jezeří do rozsáhlého lomu ČSA je skutečně dech beroucí.

Ale i to patří k extrémně různorodé krajině Mostecká. Většina krajiny našťastí nebyla těžbou zasažena, anebo se již vrátila zpět přírodě. Postupně ji osidlují rostlinné a živočišné druhy a také lidé ji mohou opět využívat. Povrchové lomy se nacházely ve střední části Mostecká, v oblasti hnědouhelné pánve, která leží mezi dvěma geologicky významnými a zajímavými oblastmi, Krušnými horami a Českým středohořím. Různorodost a členitost zdejší krajiny působí svými kontrasty nezapomenutelným dojmem. Příkré svahy vrcholů Krušných hor atakujících tisícimetrovou výšku klesají do podhůří k městu Litvínov s nadmořskou výškou 300 m.n.m. a klesají ještě níže do údolí řeky Bíliny na 200 m.n.m. Kolem města Mostu se zase začínají zvedat vrchy Českého středohoří, dosahující výšky kolem 400 – 500 m.n.m a dál do středohoří ještě mnohem vyšší. Oblast Českého Středohoří u Mostu začíná vrchy Hněvín, Ressler a Široký vrch, které jsou součástí města a pokračuje dál na východ kolem Špičáku, vrchu Bořeň, Zlatník, Milá a mnoha dalších. Ty vyčnívají z okolní především zemědělské

Pohled přes Jezeří na důl ČSA

krajiny jako zelené homole mezi čtverci polí. Na jih a západ směrem k Lounsku a Žatecku je krajina více plochá a zemědělská. Heterogenita

krajiny se projevuje velmi nevšedními pohledy a vyhlídkami, klimatickými odlišnostmi jednotlivých částí okresu a existencí mnoha rozdílných

Pohled na Krušné hory z rozhledny na Šibeníku

prostředí a ekosystémů. Nachází se zde krajina devastovaná vedle krajiny urbanizované a také chráněné oblasti s téměř přirozenými ekosystémy. Příkladem těchto oblastí jsou vrchy vystupující z malebné krajiny chráněné krajinné oblasti **České středohoří**, které pro svou nevyužitelnost naštěstí unikly přetváření krajiny zemědělskou činností a osídlením. Na svazích těchto ostrovů se nachází ekosystémy, které umožňují existenci mnoha zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Na prohřátých, často strmých suchých jižních svazích těchto bývalých sopek roste například hlaváček jarní, divizna brunátná, bělozářka liliovitá, koniklec luční český, kavyl Ivanův a mnohé další.

Část vrchů je vyhlášena jako zvláště chráněné oblasti, nejen pro ochranu rostlin, ale i zvláště chráněných živočichů a zajímavých geologických lokalit. Skály na Zlatníku a především na Bořni se staly vyhledávanou horolezeckou lokalitou a ve skalních věžích najdeme kromě jiných ptáků

Pohled na středohoří z Čičova

Hlaváček jarní Sedlecký vrch

i chráněného výra velkého. Druhovú bohatost rostlin a živočichů je dána zejména pestrou řadou biotopů od štěrbinové vegetace skal, přes travinné a keřové formace stepního a lesostepního charakteru, až po listnatý les na severních svazích. Příkladem téměř přirozeného prostředí může být les na severním svahu vrchu Milá, který zde absencí zásahů dospěl do klimaxového stadia. V neposlední řadě tyto vrchy nabízejí ze svých vrcholů nádherné vyhlídky do krajiny. Nejen na České středohoří, které bylo pro jedinečnost krajinného reliéfu mladotřetihorního vulkanického pohoří, pestrost geologické stavby, a druhové bohatství vyhlášeno chráněnou krajinnou oblastí, ale i na masiv Krušných hor.

Z vrchů středohoří lze pozorovat i **krajinu směrem k městu Louny a Žatec**. Tato oblast je zde i přes přítomnost průmyslových staveb a v krajině nepřehlédnutelné elektrárny Počeradky především zemědělská, s vesnicemi usazenými mezi poli, roztroušenými remízky a lesíky, s rybníčky

a rákosinami. V této části krajiny Mostecká je vlivem kultivace nejvíce zasažena přirozená biodiverzita. Zajímavé jsou ale například zachovalá slániska v blízkosti minerálních pramenů kolem Bylan a Zaječic, kde rostou halofilní rostliny. Dalším příkladem zajímavých lokalit jsou vodní plochy a rákosiny, kde žije mnoho druhů vodních ptáků, mnohdy i chráněných druhů. Příkladem může být malý rybník v Havrani nebo nádrž Bettynka ve Vtelně. Jezero Most, vzniklé zatopením hnědouhelného lomu, je jedno z nejvýznamnějších zimovišť vodních ptáků v České republice.

Když zvedneme oči od hladiny jezera, tak na obzoru uvidíme hradbu **Krušných hor**. Nejchladnější část okresu je kontrastem k teplé oblasti Mostecké pánve a vyhřátých stepních svahů Českého středohoří. Ještě nedávno byly Krušné hory synonymem zdevastovaných lesních porostů,

Pohled ze Zlatníku

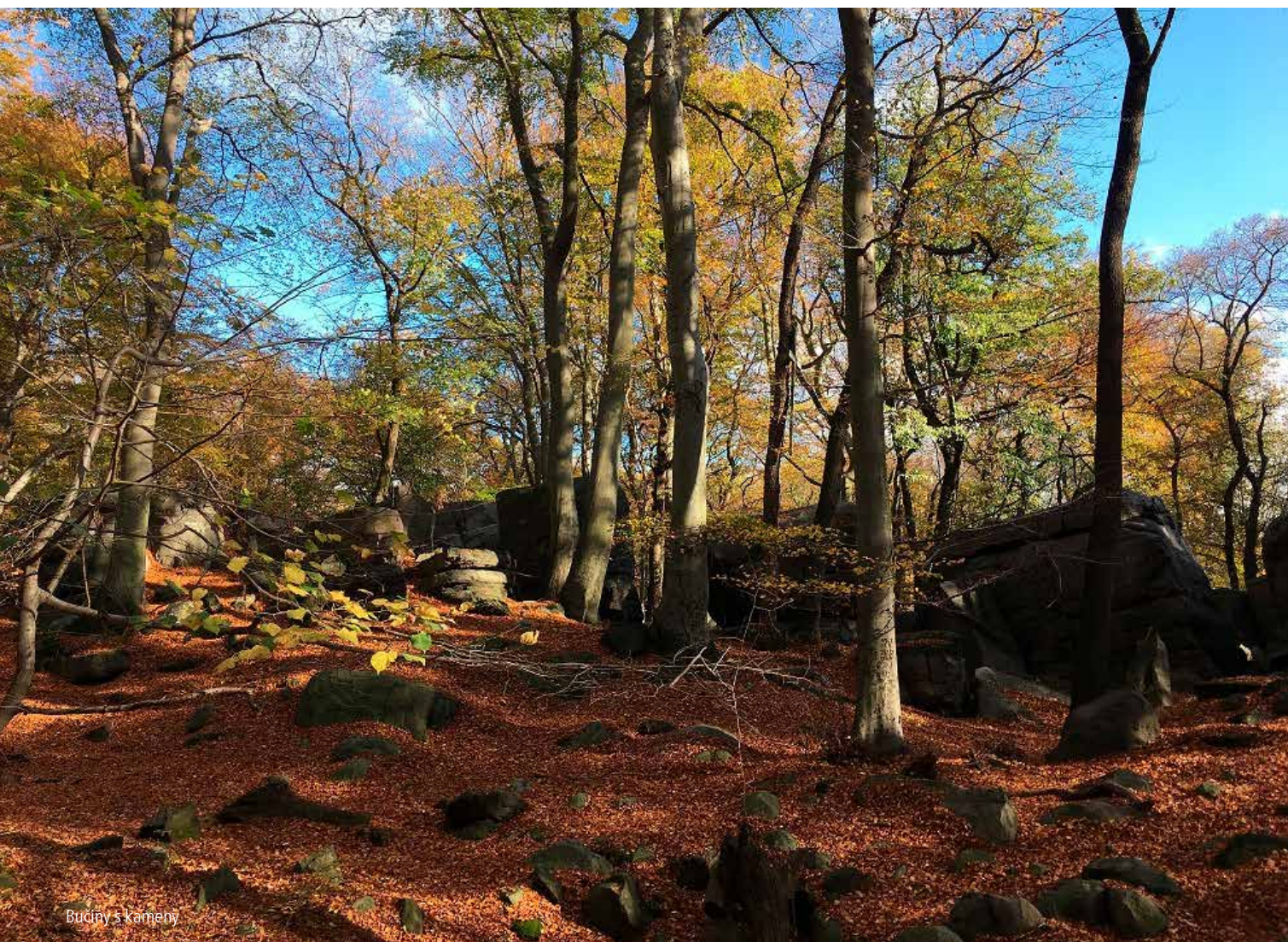
Jezero Most

rozsáhlé porosty smrků byly zničeny imisemi. Nyní jsou porostlé obnovenými výsadbami a vypadají jako znovuzrozené. Není tedy divu, že se v současnosti projednává pro toto území vyšší ochrana vyhlášením CHKO Krušné hory. Pozornost si Krušné hory získaly i zařazením zachovalé hornické kulturní krajiny na seznam

světového dědictví UNESCO. Těžba nerostů tak paradoxně zdejší horám pomáhá a vrací je na výsluní. Je tedy možné, že brzy dojde ke komplexní ochraně hor, stejně tak jako je tomu třeba v sousedním Sasku nebo Jizerských horách. V Krušných horách objevíte rozsáhlé bukové lesy, smrčiny, náhorní plošiny se skalnatými

vyhlídkami, pestrými loukami a rašeliništi. Území je chráněno v soustavě NATURA 2000 jako ptačí oblast a evropsky významná lokalita. V Krušných horách nad Litvínovem bylo již v minulosti vyhlášeno několik maloplošných chráněných území, jako je například národní přírodní rezervace Jezerka, přírodní rezervace Černý rybník nebo přírodní památka Lomské údolí. Na Jezerce je důvodem ochrany především zachování nejvíce přirozenějšího a nejzachovalejšího smíšeného, převážně bukového porostu ve východní části Krušných hor a ochrana bohaté flóry a fauny. PR Černý rybník je příkladem přirozeného charakteru hydrologicky, botanicky i faunisticky zajímavého rašeliniště. PP Lomské údolí pro změnu chrání jasanovo-olšové luhy rostoucí podél Lomského potoka.

Nezdá se vám, že na okres, který má pověst lokality zdevastované průmyslem a těžbou je té krásné přírody dost? A jak rozmanité? Jen ty jízvy na kráse v podobě povrchových lomů, kdyby zdejší krajina už neměla. Poslední aktivní povrchové lomy ukončí během několika desítek let svoji činnost a jako památka po nich zbyde **zrekultivovaná krajina**, tak jako je již v mnoha místech kolem Mostu a Litvínova. Bude v ní mnoho nových vodních ploch, lesních porostů i lokalit ponechaných samovolnému

Buciny s kameny

Výhled z Eduardovy skály

vývoji, které jsou mnohdy biologicky i esteticky mnohem zajímavější než ty vytvořené člověkem. Všechny části krajiny si příroda jednou vezme zpět a ožíví je, jen pokud ji necháme. Příkladem může být například lesnický rekultivovaná Kopská výsypka u Mostu, která byla vyhlášena

jako evropsky významná lokalita a na jejím území, ve vzniklých vodních nádržích, žije jedna z nejpočetnějších populací čolka velkého v Ústeckém kraji. A mnohé další lokality nás doufám svou biodiverzitou ještě v budoucnu překvapí, jen potřebují čas na rekonvalescenci.

Mosteckou krajinu lze přirovnat ke krásné dívce, která prošla těžkým bojem, ostatní ji obětovali v zájmu získání suroviny poskytující energii a pohodlí, ale ona přežila, zachovala si svůj šarm a po mnoha a mnoha zákrocích nyní snímá obvazy z ran a dívá se s jistotou a optimismem na svou budoucnost. Již nyní je krásná a živá, které má, ji vlastně činí zajímavou.

Ing. Jitka Bastlová
referentka odboru životního prostředí
a mimořádných událostí
Magistrátu města Mostu
Fotografie: Ing. Jitka Bastlová

inzerce

KZ Krajská zdravotní, a.s. nemocnice Ústeckého kraje

jeden z největších poskytovatelů zdravotní péče v České republice
hledá do svých nemocnic

lékaře, sestry, psychology a logopedy

Nabízíme:

Pracovní poměr s odpovídajícím finančním ohodnocením,
zájem úspěšné a stabilní společnosti,
podporu a podmínky pro další vzdělávání financované zaměstnavatelem,
podporu dalšího profesního rozvoje,
řadu oborů s nejvyšším stupněm akreditace a specializovaná centra,
moderní a příjemné pracovní prostředí,
5 týdnů dovolené,
závodní stravování.

Kontakt:

Ing. Mgr. Vlasta Kašparová
náměstkyně
Úsek řízení lidských zdrojů
Tel. +420 477 117 960
Email: vlasta.kasparova@kzcr.eu

CHKO Krušné hory?

Motto:

„Jedině příroda ví, co chce... nikdy nežertuje
a nikdy nedělá chyby, ty děláš jen člověk.“

Johann Wolfgang von Goethe

Koncem května se objevila na Litvínovsku iniciativa a petice žádající vyhlášení celých Krušných hor za chráněnou krajinnou oblast. Přírodu je třeba chránit – o tom není pochyb. Ale jako vše i toto má své meze, a i tady hrozí, že dobré úmysly se mohou dobrat až k fatálním následkům. Při iniciativách a mnohdy laickém a spíše emotivním pohledu, je dobré vědět, o čem je vlastně řeč. A tak nabízíme čtenářům z internetu volně sestavený výtah z definic a pravidel, platných v České republice, které se tohoto v komplexu týkají a připojujeme několik komentářů od našich členů a partnerů.

Redakce

Zvláště chráněná území

Jak napovídá název, zvláště chráněná území jsou konkrétně územně vymezené přírodní oblasti, které mají pro svoji ekologickou jedinečnost či rozmanitost zvláštní (nadstandardní) právní ochranu. Zákon rozděluje zvláště chráněná území do šesti tříd. Třídy se liší velikostí plochy, která je chráněna, a přísností pravidel pro pobyt či jinou činnost na jejich území.

Jednotlivé třídy zvláště chráněných území jsou:

- **Národní parky (NP)** – jsou rozsáhlá území mezinárodního významu s ekosystémem, který byl jen minimálně pozměněn člověkem. V současné době máme v České republice čtyři národní parky (NP České Švýcarsko, Krkonošský národní park, NP Podyjí, NP Šumava). Slovní i grafické znázornění jejich hranic naleznete v přílohách zákona o ochraně přírody a krajiny.
- **Chráněné krajinné oblasti (CHKO)** – jsou rozsáhlejší území, s jedinečnou krajinou, reliéfem, s významným podílem lesních a travních ekosystémů a různorodého zastoupení dřevin. Případně i s památkami historického osídlení.

V současné době se jich v ČR nachází 26 a pokrývají necelých 15 % státního území.

- **Národní přírodní rezervace (NPR)** – jsou menší území s mezinárodně významnými a jedinečnými ekosystémy. V současné době jich je 110 po celém území ČR.
- **Přírodní rezervace (PR)** – jsou menší území, na kterých je soustředěn větší počet významnějších ekosystémů pro danou geografickou oblast. V ČR jich je přes 800.
- **Národní přírodní památka (NPP)** – je malý přírodní geologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných a ohrožených druhů s národním či mezinárodním významem. Může se jednat i o útvary formované vedle přírody i činností člověka. V ČR se jich nachází 126.
- **Přírodní památka (PP)** – se od národní přírodní památky liší v tom, že její význam je pouze regionálního charakteru. V ČR jich najdete 1585.

Vedle výše uvedených tříd zvláště chráněných území se můžete setkat i s **přírodními parky**.

Ty může zřídit krajský úřad obecně závaznou vyhláškou, ve které také vymezí pravidla ochrany.

Členění zvláště chráněného území do zón

V případě zvláště chráněných území velké plochy (NP, CHKO) dochází k členění těchto území do různých zón ochrany. Zóny jsou stanoveny pro každý národní park nebo chráněnou krajinnou oblast zvlášť. Bývají tři nebo čtyři. První zóna má vždy nejvyšší stupeň ochrany.

- **První zóna** – nejcitlivější „jádro“ zvláště chráněného území, které je nejpřísněji chráněné. Jde o území člověkem téměř nedotčené a je snaha toto zachovat. Proto je do těchto oblastí omezený vstup například skrz vyznačené povolené stezky.
- **Druhá zóna** – významné a jedinečné ekosystémy, důraz je v nich kladen na regulaci šetrné péči a obhospodařování.
- **Třetí a čtvrtá zóna** – zahrnují již i člověkem pozměněné ekosystémy, stále je zde patrná snaha o trvale udržitelnou péči. Třetí zóna obsahuje alespoň nějaké přírodní hodnoty, čtvrtá je již zastavěným, nebo hospodářsky intenzivně využívaným územím (pole).

Co je ve zvláště chráněném území zakázáno?

Základním právním předpisem upravující ochranu zvláště chráněných území naleznete v zákoně o ochraně přírody a krajiny. Zde naleznete obecná pravidla pro všechny **národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a přírodní rezervace**. Bližší pravidla a omezení, která zákon doplňují, a pravidla pro národní přírodní památky a přírodní památky, naleznete v **dokumentech, kterými bylo konkrétní zvláště chráněné území vyhlášeno**. Důležitým dokumentem je **návštěvníký řád**.

Pouze národní parky jsou vyhlášeny zákonem, a proto jsou v něm obsažena i bližší pravidla jmenovitě pro jednotlivé NP. Chráněné krajinné oblasti vyhláškou vlada svým nařízením a v těchto nařízeních naleznete i konkrétní pravidla. Ostatní druhy zvláště chráněných území vyhláškou nejčastěji: Agentura ochrany přírody ČR, Správy národních parků či krajské úřady (popřípadě i Magistrát hlavního města Prahy).

Cínovec, zdroj: Ivan Douša

Ve zvláště chráněných územích je nejčastěji zakázáno:

- Vstupovat mimo vyznačené cesty – NP (1. zóna), NPR;
- Vjíždět motorovými vozidly – NP, CHKO, NPR;
- Tábořit a rozdělávat ohně mimo místa k tomu vyhrazená – NP, CHKO, NPR;
- Sbírat a odchytávat rostliny a živočichy – NP, NPR, PR;
- Povolovat a umísťovat nové stavby – NP (1. zóna), CHKO (1. zóna), NPR, PR.

Správa nebo Agentura mohou navíc omezit volný vstup

Správa národního parku nebo Agentura ochrany přírody a krajiny (NPR, NPP a v první zóně CHKO) může dále nad rámec zákona vstup omezit nebo zcela zakázat, pokud hrozí poškozování území, zejména nadměrnou návštěvností. Takové omezení bývá vyznačeno informačními tabulkami u vstupu do území a také vyvěšeno na úřední desce Správy nebo Agentury.

Organizované akce lze pořádat jen se souhlasem Správy nebo Agentury

Pouze se souhlasem Správy lze v národním parku:

- Organizovat hromadnou sportovní akci;
- Jezdit na kole mimo vyznačené cesty nebo provozovat horolezectví.

Pouze se souhlasem Agentury ochrany přírody a krajiny lze:

- Jezdit na kole mimo vyznačené cesty nebo provozovat horolezectví – NPR;
- Organizovat soutěže na kolech – CHKO (1. a 2. zóna).

Ze zákazů lze povolit výjimku

Z výše uvedených zákazů může být povolena výjimka. Tu povoluje:

- Ministerstvo životního prostředí na základě schvalujícího usnesení vlády – všechna chráněná území;
- Krajské úřady – PR, PP;
- Správy národních parků (NP) a Agentura ochrany přírody a krajiny – CHKO, NPR, NPP.

Řízení o udělení výjimky se mohou účastnit spolky. Pokud vás zajímá, do jakých všech řízení se mohou spolky zapojit, přečtěte si náš manuál Účast spolku v řízeních.

Jak zjistit, zda byla pro danou oblast povolena výjimka? Podejte žádosti o informace adresovanou výše uvedeným orgánům. Jak podat žádost o informace naleznete v našem manuálu Kompletní průvodce právem na informace.

Kdo kontroluje dodržování zákona?

Přímo v terénu kontroluje dodržování povinností tzv. **stráž přírody**. Ta se musí prokázat průkazem a služebním odznakem. Může požadovat

prokázání totožnosti (předložení občanského průkazu nebo cestovního pasu). Za porušení zákona může stráž rovnou na místě uložit viníkovi blokovou pokutu anebo jej předvést na policii. Zvláště chráněná území se často nacházejí v lese, kromě stráže přírody v nich může kontrolu provést také **lesní stráž**. Jejím úkolem je hlídat dodržování zákona o lesích. Pravidla pro pobyt v lese naleznete v našem manuálu Les – co smíme a co je zakázáno? Stráž může na místě uložit viníkovi pokutu.

Vedle pokutování na místě může porušování pravidel ochrany řešit správní orgán. Na porušování pravidel ochrany můžete i sami upozornit podáním podnětu k prošetření přestupku. Podává se k obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo k České inspekci životního prostředí. V případě opravdu závažného poškození zvláště chráněného území mohl být spáchán **restriktivní čin poškození a ohrožení životního prostředí**. Skutková podstata je naplněna, pokud došlo k poškození nebo ohrožení jakékoliv složky životního prostředí (fauna, flóra) a zároveň byla splněna jedna z těchto podmínek:

- Stalo se tak ve větším rozsahu nebo na větším území (1 ha v případě povrchových vod, 2 km délky u vodního toku, s tím, že se jednotlivá zasažená území nebo délky vodního toku sčítají).
- Stalo se tak takovým způsobem, že tím může způsobit těžkou újmu na zdraví nebo smrt.
- Je-li k odstranění následků takového jednání třeba vynaložit náklady ve značném rozsahu (tedy nejméně 500 tisíc Kč).

A k samotné CHKO:

Chráněná krajinná oblast (CHKO) je v systému ochrany přírody České republiky a dříve Československa od poloviny 50. let 20. století od vyhlášení prvních zákonů o státní ochraně přírody označení pro velkoplošné chráněné území nižšího stupně ochrany, než jaký platí pro národní parky.

Zákon České republiky č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, charakterizuje CHKO jako rozsáhlé území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů s hojným zastoupením dřevin, případně s dochovanými památkami historického osídlení. Hospodářské využívání těchto území se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány, popřípadě znovu vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. Rekreační využití CHKO je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty chráněných území. CHKO se vyhláší vládním nařízením.

Na území České republiky bylo v letech 1955–2016 postupně vyhlášeno 26 chráněných krajinných oblastí o celkové rozloze 10 761,11 km², což je více než rozloha Jihočeského kraje a tvoří tak 13,6 % rozlohy státu.

Správa chráněné krajinné oblasti má na území CHKO pravomoci státní správy, tedy vede správní řízení a je dotčeným orgánem ve stavebním řízení. Správy CHKO sdružuje jedna zastřešující organizace – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR se sídlem v Praze.

Za sebe bych chtěl dodat a vyjádřit následující stanovisko:

Tak jako každý úmysl, i tento má své dobré a špatné stránky. Krušné hory jsou velice rozsáhlým krajinným celkem. Jedná se o souvislé horské pásmo o délce 130 km a průměrné šířce 40 km, které zaujímá výraznou část celého Ústeckého a Karlovarského kraje, od Děčína až po Cheb, po celé severozápadní hranici České republiky. Celá jižní strana tohoto území je potom ohraničena Doupovskými horami a Českým středohořím. Doupovské hory jsou územím, kde více než polovinu plochy pohoří zabírá pro veřejnost nepřístupný Vojenský újezd Hradiště. Navíc celé Doupovské hory a vrcholové partie Krušných hor jsou chráněny jako významná ptačí oblast soustavy Natura 2000 o rozloze 63 116 ha. České středohoří je velkoplošné chráněné území – CHKO České středohoří, které navíc obsahuje maloplošná chráněná území: Celkem 39, z toho národní přírodní rezervace 5, národní přírodní památky 8, přírodní rezervace 11, přírodní památky 15. Vyhlášením CHKO Krušné hory by podléhala skoro polovina toho území v hustě osídlené české krajině zvláštní ochranně a příslušným omezením. Myslím si, že určitě není nutné pod zvláštní ochranu vztáhnout celé takto rozsáhlé území, které již dnes slouží rekreačním aktivitám všech obyvatel kraje.

Otevírá se zde spíše příležitost pro různé spolky ochrany přírody vytipovat pouze skutečně významné oblasti, které by si tuto zvláštní ochranu zasluhovaly a ponechat ostatní části hor pro normální život a rekreační účely. (I když pokud by tato celoplošná zvláštní ochrana zabránila devastaci krajiny Krušných hor větrnými elektrárnami, jednalo by se skutečně o snad jediný záslužný čin). Měli bychom si v tomto všem vzít vzor ze Saské strany Krušných hor, kde je celé území takto řešeno.

Za OS ŽP OHK Most
Ing. Petr Svoboda, CSc.
místopředseda OHK Most
a gestor za oblast ŽP

K tomuto tématu se vyjádřili i někteří členové Odborné sekce pro životní prostředí OHK Most a partneři:

Souhlasím s názorem Ing. Petra Svobody. Považuji za neuvážené vyhlásit tak rozsáhlé, tj. celé území, které Krušné hory na severozápadu Čech představují, za jedinou CHKO.

Ing. Miroslav Richter, Ph.D., EUR ING
odborný asistent
FŽP UJEP

Reaguji na výzvu vyjádřit se k prohlášení OS ŽP OHK Most. Kolegium děkana se shodlo, že k takovéto výzvě se nepřipojíme, naopak podporujeme záměr vyhlášení CHKO Krušnohoří.

Posláním Fakulty životního prostředí je vzdělávání a výzkum v oblasti tvorby a ochrany životního prostředí. I proto se stavíme kladně k záměrům rozšiřování chráněných území, což platí i o záměru vyhlásit CHKO Krušnohoří. CHKO je vyhlášována zákonem, jemuž bude předcházet standardní legislativní proces. Nedomníváme se, že je možné v současné situaci psát o tom, jaký bude výsledný rozsah CHKO nebo jak bude dělena na zóny. Nedomníváme se také, že by ochrana přírody a „normální život“, nebo „rekreační účely“ byly vzájemně v protikladu, jak vyplývá z Vašeho návrhu prohlášení. CHKO představuje relativně mírnou formu ochrany umožňující udržitelný rozvoj území. V protikladu bude možná s některými megalomanskými projekty (což je např. park větrných elektráren, tady jsme s OS ŽP ve shodě).

V ČR je na úrovni CHKO chráněno 14,5% území a řada dalších je pro vyhlášení vhodná, což platí i pro Krušné hory. Pro srovnání, v sousedním Německu je obdobně chráněno 26% území, a to včetně německé strany Krušných hor. Území Krušných hor obsahuje celou řadu jedinečných území, z nichž řada už nyní požívá ochranu kvůli přírodnímu i kulturnímu bohatství. Jsou zde Evropsky

Klínovec, zdroj: Wikipedia – Petr Kinšt

významné lokality, ptačí rezervace, přírodní rezervace, přírodní památky a další. Významný je nedávný zápis reliktní montánní historie na seznam kulturního dědictví UNESCO. Chránit území jako celek dává smysl.

Území pod Krušnými horami bylo v minulosti extrémně zasažené povrchovou těžbou hnědého uhlí a navazujícím průmyslem a severozápadní část ČR tak získala špatnou pověst zdevastovaného a znečištěného území, kam nestojí za to jezdit. Vyhlášení CHKO by tuto pověst pomohlo poněkud napravit.

Domníváme se proto, že má smysl vstupovat spíše do odborné části legislativního procesu než vydávat podobná nesystémová prohlášení. K prohlášení se proto Fakulta životního prostředí nepřipojí.

doc. Ing. Josef Trögl, Ph.D.
proděkan pro tvůrčí činnost
Katedra environmentální chemie
a technologie
Fakulta životního prostředí UJEP

Souhlasím se stanoviskem Ing. Svobody a je třeba navíc ještě připomenout, že Krušné hory (spolu se Slavkovským lesem) jsou od doby bronzové 1 900 – 700 let před naším letopočtem kulturní krajinou, která zásobovala cínem většinu tehdejší

civilizované Evropy. Za vlády Přemysla Otakara II., který pozval do země saské horníky (po roce 1250 našeho letopočtu) došlo k velkému rozvoji sídel v Krušnohorské oblasti.

Charakter území vrcholové oblasti Krušnohoří je jiný než vrcholové partie Krkonoš, Beskyd, Jeseníků, nebo Alp. Celá vrcholová partie je tradičně osídlena od 13. století. Kromě hornictví je zde celá škála památek na další průmyslové a řemeslné obory lidské činnosti (krajkářství, puškařství, výroba hudebních nástrojů, na saské straně pak tradice hodinářství a další). Tomu logicky odpovídá infrastruktura, zejména silniční a cestní síť, dále vodárenská infrastruktura, kde je patrná snaha o propojení jednotlivých, dosud oddělených soustav.

V oblasti podle odhadu žije 45 – 50 000 obyvatel, to je řádově více, než např. v oblasti Krkonoš. Těmto lidem by se v mnohém zkomplikoval život a také by se zabránilo rozvoji infrastruktury, podnikatelských příležitostí a dalších aspektů života obyvatel. Nechceme zde vyjmenovávat omezení plynoucí z plošného vyhlášení CHKO, je to ostatně patrné ze znění zákona.

Ing. František Titl
jednatel
Odborná sekce pro životní prostředí OHK
Most

Při zjištění iniciativy zařadit Krušné hory do CHKO mne trochu zamrazilo. Ač mám projeté Krušné hory od Telnice přes Komáří vížku a Kálek až po Sokolovskou pánev, a to na kole, motorce, sněžném skútru, autem i v helikoptéře a nejen na české, ale i německé straně a místa jako je Brandov–Gabriellova huť a nebo okolí Perníku považují za místa s krásou kanadských končin, tak při představě, že v rámci pseudoochrany krajiny budu omezován v pohybu na kole nebo pěšky, komplikovaně si budu žádat o možnost postavit i jen slunečník jiného než předepsaného tvaru, nesmět jet závody přes Křižatky, nebo se dohadovat s úředníky mající představu o barvách střechy jiné než každý jiný...

Ne, ne, ne...

Budme sobě sami dozorcem, soudcem, ale hlavně uživatelem s vděkem, že si můžeme sami na všech místech bez omezení připomenout krušnou historii Krušných hor a nenechat si sebrat svobodu pohybu regulativem nazývaným CHKO, který netřeba, když budeme soudní sami o sobě, ale bez kontroly a represe státních orgánů... Těch je již nyní přece až až.

Ing. Ivo Diviš, MBA
jednatel
Odborná sekce
cestovního ruchu OHK Most

Zřícenina gotického hradu Krupka – od roku 1964 je kulturní památkou, zdroj: Wikipedia - Katpac2717

Nesouhlasím s vyhlášením CHKO Krušné hory. Je třeba v budoucnu využít jejich potenciálu například pro další akumulaci vod, energie formou přečerpávacích elektráren a další hospodářské aktivity. Tento region také potřebuje rozvoj služeb pro širokou veřejnost, ne pouze pro pár aktivistů. Aktivisticky prosazovaná ochrana těmito činnostem vždy tvrdě brání. Znemožňuje například i položení různých vedení a produktovodů, jako se děje například v Německu při propojení sever – jih kabelovým energetickým vedením přes bývalou železnou oponu, dnes chráněné území, ale mnoho příkladů známe i z české praxe.

Ing. Walter Fiedler
ředitel

Palivový kombinát Ústí, s. p.

Záměr na vyhlášení CHKO v Krušných horách má od samého počátku řadu příznivců i odpůrců. Z obou stran zaznívají argumenty, avšak mnohé z nich nemá velkoplošná ochrana krajiny šanci vůbec naplnit. Může to být v rozumném rozsahu na ty skutečně cenné partie horských rašeliníšť, kde už dnes je EVL podle Natury 2000, ale i v nesmyslném rozsahu, kdyby to měly být celé hory. Na podporu vyhlášení se dokonce spustila webová petice, ke které se připojují lidé ze všech koutů republiky, bohužel jen málo těch, kterých se záměr týká bezprostředně, lidé žijící v Krušných horách. A to vše v situaci, kdy k záměru neexistuje dosud žádný podkladový materiál. Paradoxně nejrozumnější výroky padají z AOPK,

která by případně měla odborný podklad připravit, a to, že důležitý je zájem z regionu a postoj místních samospráv. A to je to, na čem podle mne nejvíce záleží. Nechtějí si rozhodnout ti, kterých se to týká, a nechtějí se mohou rozhodnout na základě odborných podkladů.

Mgr. Martin Kabrna, Ph.D.,
předseda Komise pro infrastrukturu
a životní prostředí při HSRM

Krušné hory mají obrovský potenciál, a to nejen v rozvoji cestovního ruchu. Nabízí rozmanitost vyžití, přírodní ráz krajiny, historii spojenou s těžbou a hornictvím, ale i výjimečná a ojedinelá území. Patří mezi nejzajímavější místa v České republice. Určitě si zaslouží šetrný přístup a některé lokality v Krušných horách také zvláštní ochranu. Vyhlášení celého území Krušných hor CHKO se všemi omezeními musí předcházet důkladné zvážení všech pozitivních dopadů na zachování současného přírodního rázu Krušných hor, ale i reálně očekávaných negativních dopadů na rozvoj cestovního ruchu, infrastruktury a života v horách.

Eva Maříková
předsedkyně Komise pro CR při HSRM
mluvčí sdružení SPO-NA

Byl bych velmi opatrný. Nedoporučoval bych Krušné hory zařadit do CHKO jako celek, ale jen vybrané části, které jsou zvlášť ekologicky cenné. Jedná se především o rašeliníště a mokřady.

Protože jde o to, že Krušné hory byly obydlené a jsou dnes země nikoho, jak říkají Němci „Niemandland“ a přitom je zájem, aby se některá místa, kde obce kdysi byly, postupně opět osidlovala, ale jakmile se Krušné hory začlení do CHKO, omezí to přes různé deklarace novou obytnou a rekreační výstavbu a potřebnou infrastrukturu. Krušné hory v souvislosti s vodohospodářskou koncepcí Podkrušnohorských jezer budou tvořit velmi důležitou energetickou bázi až skončí těžba hnědého uhlí a bude ukončen provoz klasických uhelných elektráren. Vzniknou zde přečerpávací elektrárny.

Dole budou jezera a nahoře u každé té elektrárny se budou budovat vodní nádrže, kdy v noci se přečerpává voda nahoru a přes den, hlavně ráno a večer, když je velká spotřeba, tak se pustí a dole se bude vyrábět proud. Výkon může být na úrovni Temelína.

Kdyby do toho zasahovalo CHKO, tak by i ty náhorní nádrže měly velkou problematiku s výstavbou.

Jako celek mají Krušné hory také ohromný volnočasový potenciál a ten by mohl být narušen! Kdyby byly Krušné hory vyhlášeny CHKO jako celek, bylo by to vše přinejmenším zkomplikováno a jak lze uvést i na příkladech odjinud i znemožněno.

Ing. Stanislav Štýs, DrSc.

Je nesporné, že přírodu je třeba chránit, a i v Krušných horách jsou již dnes lokality se zvláštní ochranou a není od věci další lokality přidávat. Ale na druhé straně hory potřebují dobudovat a zkvalitnit celou infrastrukturu a dobudovat síť center pro volnočasové aktivity, což si vyžádá značný podíl stavebních prací. Nelze ovšem bez klapek na očích opomenout i možný přínos hor pro ekonomiku, a to nejen regionu, ať už se jedná třeba jen pro podmiňující podmínky přechodů energetiky na obnovitelné zdroje, např. těžba lithia a výhodné podmínky pro přečerpávací elektrárny (ovšem větrné farmy do toho nepočítám). I zde platí to, co jsem zaslechl z okruhu OHK Most: „Ochrana životního prostředí není téma pro chudé“. Nedostatek zdrojů by mohl mít i pro ochranu přírody hor právě opačný efekt. Má-li dojít k nějakému shrnutí, pak záměr prohlásit celé Krušné hory za CHKO nepovažuji za dobrý a promyšlený nápad. Preferoval bych nalézání nástrojů na hledání optimálních kompromisů pro vyváženost ekonomických a environmentálních hledisek k opravdovému prospěchu našich Krušných hor, a to po všech dosažitelných stránkách. Nebude to jednoduché, ale když to jde u našich sousedů, pak nevidím důvodů, proč bychom nemohli i my soustředit síly, myšlenky a prostředky.

Vladimír Pátek
vedoucí odboru životního prostředí
a mimořádných událostí
Magistrát města Mostu

Vodní nádrž Myslivny u Božího Daru, Zdroj: Wikipedia – Rafael Brix

ASISTENČNÍ CENTRUM

16 mld. Kč pro Vás Dotace z Fondu spravedlivé transformace

Na co jsou peníze určeny:

- Obecně na přechod od uhelné ekonomiky k novým ekonomickým činnostem a rozvoji Ústeckého kraje.

Pro koho jsou peníze určeny:

- Malé a střední firmy,
- velké podniky,
- města, NNO, atd.

Nabízíme:

- Konzultace záměrů, jejich vhodné zaměření a nastavení,
- přípravu projektových fiší, žádostí o dotace, studií proveditelnosti, CBA.

Proč naše pomoc:

- Příprava záměrů experty s odbornými zkušenostmi,
- se znalostí požadavků Evropské komise, MŽP, MMR, MPO, SFŽP a potřeb Ústeckého kraje.

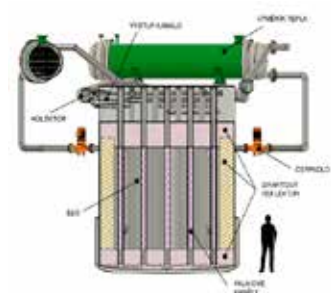
Asistenční centrum, a.s.

www.dotace-fondy.eu

ČESKÝ INSTITUT
INFORMATIKY
ROBOTIKY
A KYBERNETIKY
ČVUT V PRAZE

FAKULTA ELEKTROTECHNICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI

Ústecký kraj se stává místem špičkového světového výzkumu malých jaderných zdrojů

Společnost VVV MOST, spol. s r.o. z Mostu společně s ČVUT CIIRC a ZČU FEL získala podporu z MPO na pokračování vývoje řídicích systémů reaktivity pro unikátní malé jaderné zdroje energie s názvem Teplator.

Malé jaderné zdroje ve světě vyvíjí již několik společností (např. Rolls-Royce, NuScale Power, Westinghouse, atd.) a jsou považovány za nejvhodnější řešení očekávaného nedostatku energie.

Projekt navazuje na unikátní české know-how z jaderného výzkumu, jaderné energetiky, výstavby energetických celků a strojírenství. Jedná se o velkou příležitost pro náš region, který byl doposud silně závislý na uhlí a nyní by se mohl stát leadrem nových technologií bezemisních zdrojů energie na světové úrovni.

Projekt je spolufinancován Evropskou unií.
Registrační číslo: CZ.01.1.02/0.0/0.0/20_321/0024791

Imagine – odpověď na kvíz minulého článku ...a další otázky

Motto: „CO₂ není otočným knoflíkem, kterým by se dalo řídit klima.“

Christopher Monckton, William Happer

Ing. František Kružík

Na úvod

Před několika měsíci, když jsem prováděl úklid ve svých počítačích a zálohách na discích, našel jsem soubor s výčtem a popisem parametrů a výpočty v tabulkách Quattro. Připomněl jsem si, co a proč jsme tehdy počítali. O to připomenutí jsem se podělil v minulém článku (TEMA 1/2021).

Nabídl jsem několik možností, Vám a Vaši imaginaci, k odhadnutí našeho tehdejšího výsledku z virtuálního spálení severočeského hnědého uhlí:

- 1) Významně o stovky ppmv vzroste obsah CO₂ v atmosféře = **nesprávně!**
- 2) Podstatně vzroste obsah CO₂ v atmosféře o desítky ppmv = **chybně!**
- 3) Obsah CO₂ v atmosféře vzroste o nevýznamnou jednotku ppmv = **také špatně!**

Správně je: 4) Atmosféra si tohoto našeho příspěvku CO₂ ani nevšimne.

Mimořádným překvapením byla odezva na tento článek. Kamarádi a známí se mě při setkání, e-mailem nebo telefonicky ptali, jaká je správná odpověď a na výzvu, aby si ji sami odhadli, většinou tipovali správně z nabídnutých možností č. 4), jen výjimečně č. 3). Překvapením bylo také

zjištění, kdo všechno čte časopis TEMA vydávaný OHK Most.

„Šetři se osle“

Tehdy jsme skončili své výpočty s pochybnostmi o správnosti výsledku. Dnes s časovým odstupem, je možné konstatovat, že ačkoli jsme se nevázaně chechtali pípající moderátorce televizních novin, hlásící globální zvýšení obsahu **jedovatého** (sic!) CO₂ o 5 ppm (skutečně neřekla „pí-pí-em“, ale „p-p-m“ – a také zjevně ani netušila, že je rozdíl mezi objemovým a hmotnostním miliónovým podílem v látce), aniž si chudinka uvědomovala, že **s každým vydechnutím a proneseným slovem jí z úst odchází ten jedovatý CO₂ v objemu 30 000 až 40 000 ppmv a ona přesto dále žije a dýchá**, sami jsme byli lehce infikováni perfidní a cílenou mediální masáží hlásající neodvratnou a apokalyptickou klimatickou katastrofu, způsobenou spalováním fosilních paliv, zhuštěnou do zkratky „**antropogenní globální oteplování**“ (AGW – **Anthropogene Global Warming**), a **výsledek jsme považovali za chybný, protože nám připadal příliš nízký!** A tak jsme začali hledat chybu ve výpočtu. Tehdy jsme to již nestihli dokončit...

Po letech jsem tehdejší výpočet prošel a skutečně jsem našel chybu v zadaných parametrech. V minulém článku bylo uvedeno, že tehdejší výpo-

čet Krasovského (1940), přesně $R_z = 6\,378,245$ km. Hlavní, (tj. rovníková) poloosa ref. elipsoidu WGS84 se liší jen nepatrně – $R_z = 6\,378,137$ km. Co však možná někteří ze čtenářů netuší, je fakt, že vedlejší („rotační“ nebo též „polární“) poloosa ref. elipsoidu Krasovského, která „prochází“ zeměpisným pólem, má jen $R_p = 6\,356,863$ km, tj. o 21,382 km méně. Pro ref. elipsoid WGS84 je to $R_p = 6\,356,752$ km, tj. o 21,385 km méně. Znamená to, že hladina Severního ledového oceánu je o více než 21 km níže nežli hladiny oceánů na rovníku. To má pochopitelně celou řadu důsledků, mj. i pro náš výpočet objemu troposféry, což je ta část atmosféry, která má pro výpočet klíčový význam.

Jestliže je pro statický výpočet objemu troposféry použita referenční koule a nikoli ref. elipsoid, musí být poloměr ref. koule odvozen z objemu ref. elipsoidu. Výsledkem je koule o stejném objemu jako elipsoid, o poloměru $R_r = 6\,371,1097$ km, tedy o 7,135 km méně. Nezdá se to o mnoho, ale protože počítáme s velkými čísly, projeví se každé zaokrouhlení i každá nepřesnost na výsledku velmi výrazně. Takže odpovídající ref. koule je **o 13,259 mil. km³ menší**, než ta vypočtená ze „šetři se osle“!

Atmosféra známá i neznámá

Aby bylo možno spočítat objem troposféry, tj. té části atmosféry, která přiléhá k povrchu Země, je

„To znamená, že tehdejší globální koncentrace CO₂ v atmosféře, udávaná na základě měření observatoře na Mauna Loa (Havajské ostrovy) 385 [ppmv], koncentrace CO₂ by se podle našeho tehdejšího výpočtu zvýšila o 0,37 [ppmv] na 385,37 [ppmv]!“

čet byl proveden na referenční kouli odvozené od referenčního elipsoidu WGS84, ale to je malé předběhnutí událostí, WGS84 byl použit až při aktuálních kontrolních výpočtech.

Tehdy jsme použili ze známé mnemotechnické pomůcky „šetři se osle“ zaokrouhlený poloměr Země $R_z = 6\,378$ km, což je rovníkový poloměr Země, tedy velká poloosa referenčního elipsoidu

nutné znát její mocnost – výšku do které sahá od zemského povrchu. Obecně za její omezení shora je považována tropopauza, která představuje velmi chladnou, ne zcela výškové vymezenou mezivrstvu přecházející do stratosféry. V roce 2008 byla mocnost troposféry autoritativně stanovována na $h_t = 12$ km, tropopauza, pak byla vymežována termoklinou (poklesem teploty) na t

= -55°C. Proto byla tato mocnost troposféry použita ve výpočtu.

Ve skutečnosti jsou hodnoty mocnosti troposféry v různých zeměpisných šířkách daleko komplikovanější, koneckonců je atmosféra velmi dynamicky proměnlivou součástí Země a jejího strukturování...

Objem troposféry v tehdejší výpočtu činil $V_t = 6,14578$ miliard km^3 a objem CO_2 spálením 3 480 mil. t veškerého uhlí SHP byl $V_{\text{CO}_2} = 2\,274,48 \text{ km}^3$. Z toho molární zlomek dává výsledek **zvýšení koncentrace CO_2 o 0,370087 [ppmv]**. Je třeba připomenout, že zatímco 1 kmol suchého vzduchu zaujímá objem 22,40 m^3 , 1 kmol CO_2 zaujímá objem o něco menší, necelých 22,26 m^3 .

To znamená, že tehdejší globální koncentrace CO_2 v atmosféře, udávaná na základě měření observatoře na Mauna Loa (Havajské ostrovy) 385 [ppmv], koncentrace CO_2 by se podle našeho tehdejšího výpočtu zvýšila o 0,37 [ppmv] na 385,37 [ppmv]!

Pro zajímavost, přesnost měření koncentrace CO_2 v suchém vzduchu chemickou metodou je udávána asi +/- 12% (při koncentraci 385 [ppmv] je to +/- 46,2 [ppmv]), přesnost měření IR metodami se udává +/- 0,25 – 0,30 [ppmv].

To znamená, že příspěvek CO_2 do zemské atmosféry, z veškerého uhlí Severočeské hnědouhelné pánve, i kdyby bylo spáleno v jediném okamžiku, by byl řádově v mezích chyby měření a atmosféra by si toho ani nevšimla.

Těch téměř 2,7 miliardy tun hnědého uhlí, které jsou reálně vytěžitelné, by se v energetickém hospodářství ČR využívalo 100 let.

Současný podíl na světové výrobě elektrické energie je ilustrativní z obr. 1.

V běžných tabulkách jsou pro složení vzduchu obvykle uváděny normální parametry, tj. při teplotě

Obrázek 1: Světová výroba el. energie z uhlí

Úplné chemické složení vlhkého vzduchu (podrobná analýza)						
zdroj © Pearson Prentice Hall, Lehranimationen, 2007, (upraveno - přepočten na vlhký vzduch + CO ₂)						
Plyn	Chemický vzorec	% obj.	% hm.	[ppmv]	[ppmm]	Molekulární hmotnost (M)
Dusík	N ₂	77,2981623	75,0395008	772 981,62	750 395,01	28,013494
Kyslík	O ₂	20,7402216	23,0022875	207 402,22	230 022,88	31,998860
Voda	H ₂ O	0,9999912	0,6243990	9 999,91	6 243,99	18,015324
Argon	Ar	0,9206876	1,2747844	9 206,88	12 747,84	39,948100
Oxid uhličitý	CO ₂	0,0385010	0,0573815	385,01	573,82	44,009960
Neon	Ne	0,0017820	0,0012463	17,82	12,46	20,179760
Helium	He	0,0004950	0,0000686	4,950	0,686	4,002602
Krypton	Kr	0,0000990	0,0002875	0,990	2,875	83,801000
Vodík	H ₂	0,0000495	0,0000035	0,49	0,03	2,015894
Xenon	Xe	0,0000086	0,0000392	0,086129	0,391941	131,292000
Metan	CH ₄	0,00000178	0,000000990	0,017820	0,009896	16,042888
Oxid dusný	N ₂ O	0,00000031	0,000000468	0,003069	0,004682	44,012924
Oxid uhelnatý	CO	0,00000010	0,000000096	0,000990	0,000961	28,010530
Ozón	O ₃	0,00000003	0,000000049	0,000297	0,000494	47,998290
Aceton	CH ₃ COCH ₃	0,0000000069	0,0000000135	0,000007	0,000013	56,064518
Peroxid vodíku	H ₂ O ₂	0,0000000049	0,0000000058	0,000005	0,000006	34,014754
Etan	C ₂ H ₆	0,0000000049	0,0000000052	0,000005	0,000005	30,069882
Amoniak	NH ₃	0,0000000040	0,0000000023	0,000004	0,000002	17,030588
Formaldehyd	HCHO	0,0000000030	0,0000000031	0,000003	0,000003	30,026424
Kyselina dusičná	HNO ₃	0,0000000030	0,0000000065	0,000003	0,000006	63,012984
Oxid siřičitý	SO ₂	0,0000000020	0,0000000044	0,000002	0,000004	64,065460
Oxidy dusíku	NO _x	0,0000000010	0,0000000010	0,000000990	0,000001029	46,005607
Hydroxylové ionty	OH ⁻	9,90E-15	5,84E-15	0,00000000010	0,0000000006	17,007377
Suma		100,000	100,00	1 000 000,00	1 000 000,00	
M [g/mol]		28,85592			Hustota [kg.m⁻³]	1,28815

Obrázek 2: Podrobná analýza složení vzduchu s přepočtem na vlhký vzduch a koncentraci CO_2 v roce 2008

0°C a tlaku 101325 [Pa] pro suchý vzduch v objemových jednotkách a bez CO_2 . Jak to vypadá ve skutečnosti v objemových i hmotnostních jednotkách je uvedeno na obr. 2.

Co z toho vyplývá? Například to, že troposféra má mnohem větší objem, než je běžně uváděno, složení vzduchu je daleko komplexnější, než

se dovíte z katastrofických zpráv a že není nutno se nechat opíjet rohlíky, které vám cpou do úst zelení borgové.

Ale to je další a delší příběh, který si budeme vyprávět někdy příště.

Ing. František Kružík, květen 2021

„Co z toho vyplývá? Například to, že troposféra má mnohem větší objem, než je běžně uváděno, složení vzduchu je daleko komplexnější, než se dovíte z katastrofických zpráv a že není nutno se nechat opíjet rohlíky, které vám cpou do úst zelení borgové.“

První téma „TEMA“ mimo hlavní téma pro Petra Scherera

Rozvoj regionu bez potřebných lidí je nebezpečná iluze

Současná situace nám, když nic jiného ukazuje stávající problémy jasněji a zřetelněji. Z pozice mostecké organizace Hospodářské komory nepřetržitě poukazujeme na skutečnost, která je obsažena i v záhlaví tohoto článku. Rozvoj regionu bez potřebných a kvalifikovaných lidí je pouhá iluze. Nedostatek odborníků v technických profesích se neustále prohlubuje a žádná řešení na úrovni státu či regionu nejsou na obzoru. Naopak, můžeme očekávat spíše jen zhoršení stávajícího stavu. Probíhající pandemie koronaviru nám odhalila problémy v plné nahotě. Jednoznačně to lze dokumentovat na působení průmyslových podniků, terciální sféry a školského systému. Přes jistě obrovské problémy rozhodující firmy nepřerušily svou výrobu ani na minutu a této skutečnosti se přizpůsobily i jejich dodavatelé. Úspěšně byly např. zvládnuty opravy výrobního zařízení ve společnosti ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. A to i přes velké výpadky již nasmlouvaných externích kapacit. Naopak, vše ostatní, kam státní moc dosáhla, se v podstatě zastavilo.

Petr Scherer

Stále poukazujeme na skutečnost, že obory vyučované na středních a vysokých školách v regionu jsou stále ve větším rozporu s potřebami zaměstnavatelů. A ani v dále nespátřujeme světlé konci tunelu. Troufám si tvrdit, že úroveň absolventů technických oborů neustále klesá, naproti tomu technologický vývoj postupuje s minulostí nesrovnatelným tempem. Tato skutečnost je v podstatě akceptována i když většinou obecnými hesly, do kterých je často zakomponován výraz Průmysl 4.0. Tento pojem je představován jako možnost určitého řešení stávající situace. Je teoreticky možné, že čtvrtá průmyslová revoluce může napomoci k řešení stávajícího neutěšeného stavu? Snad, ale podle mého názoru za splnění dvou základních podmínek, z nichž ani jedna není v našem systému přípravy na budoucí povolání v současnosti akceptována. Žádná dlouhodobá koncepce, skutečně vážně myšlená, u nás ani nemůže vzniknout. Vše je do značné míry podřízeno populismu a operativní rozhodnutí jsou ovlivněna natočením větrného kohouta na věži radnice či posledním „nezávislým“ průzkumem veřejného

mínění. V oblasti vzdělávání se to projevuje především ve skladbě oborů. Atraktivnost oborů se neměří jeho potřebou na trhu práce.

Ale vraťme se k mým dvěma předpokladům zvládnutí požadavků Průmyslu 4.0 v oblasti přípravy zaměstnanců. Přípravě, která umožní zvládnout výrobu ovládanou kyberneticko – fyzikálními systémy. Když se vyjádřím až drasticky otevřeně, ony jsou ty předpoklady spíše tři. Tím prvním, který asi není vhodné příliš zdůrazňovat je, že si ve výrobě musíme vystačit jen s omezeným podílem pracovní síly. Část „výstupů“ z našeho vzdělávacího systému bude z různých důvodů nepoužitelná. Vůbec se neodvažují odhadnout její velikost. Pro nás jsou zásadní dvě ostatní skupiny spolupracovníků. Tou první musí být absolventi středních škol a vysokých škol, kteří po absolvování studia či v následující praxi a dozdělení u zaměstnavatele budou schopni v nových podmínkách působit ve výkonných funkcích bez rozlišení, zda se jedná v dosavadní terminologii o dělnické či technické profese. A tou druhou, do značné míry limitující skupinou, musí být absolventi prestižních a na nejvyšší odborné úrovni vedených vysokých škol a univerzit. Absolventů vzdělávacího systému zaměřeného na přípravu v nejlépeš slova smyslu elitních odborníků. Výchova elitních odborníků asi přes největší snahu nebude v našem regionu prioritní úkol. Ale, bez nejmenší pochyby, mají zaměstnavatelé nezastupitelnou úlohu při výchově a výcviku výkonných odborníků v technických oborech. Stávající skladba oborů na středních školách je zcela nevhodující a neodpovídá průmyslovému charakteru regionu. O vysokých školách se ani neodvažují hovořit. Dopustili jsme značnou nivelizaci úrovně středoškolského vzdělání, při odstraňování rozdílů mezi bývalými průmyslovými školami a učilišti jsme dopustili snížení kvality výuky. Není to však vina středních škol, ony se musí přizpůsobovat na ně kladeným ekonomickým podmínkám a bojovat doslova o holý život. Leckdy ve slepených oborů spolu nesouvisejících a neumožňujících vytvářet jasný charakter a zaměření školy. V této

souvislosti považuji za nutné zmínit ještě jeden poznatek týkající se stávajících absolventů. Stálo by to za hlubší rozbor, ale ukazuje se, že není samozřejmé, že se žáci a studenti připravují na své budoucí povolání. Hlásí se na školu dle svého názoru či přání rodičů. Nemají ke zvolenému oboru žádný hlubší vztah a povolání, na které se připravovali, nevykonávají či jej opouští po několika málo letech. Setkávám se i s případy, kdy se absolvent hlásí na vysokou školu do oboru, který rozhodně nesouvisí s oborem, který absolvoval na střední škole. Paradoxně, když tuto skutečnost hodnotíme z pohledu praxe, tak se svět nezboří. Odhlédneme od oborů, kde vzdělání v oboru nelze nahradit a zjistíme, že na našich pracovištích často úspěšně působí na odborných pracovních pozicích absolventi zcela nesouvisejících oborů. Je to výsledek přirozeného výběru? Asi ne, ale určitou cestu to naznačuje. Zaměstnavatelé se rozhodně budou muset spolehnout především sami na sebe. Zajistit u nových zaměstnanců jejich „dozdělení“. Ostatně s tím musíme začít okamžitě. Odvážíme se bez další přípravy poslat do praxe např. letošní absolventy učebních oborů? Téměř celý rok byl ztracen a školy se ani nepokusily využít k výuce poslední měsíc, který měly k dispozici. Zahájily závěrečné zkoušky již v květnu. Je jasné, že musíme o spolupráci se středními školami usilovat, napomáhat jim ve výuce a minimálně zabezpečovat odborný výcvik na svých pracovištích. Je absolutně nezbytné, aby se žáci a studenti již v průběhu výuky seznamovali s moderními technologiemi a výrobními podniky a jejich vývojem. Školy absolutně nemohou stíhat stávající technologický rozvoj. I při vysokých investicích do dílen a laboratoří se instalovaná technologie stane do několika málo let morálně zastaralou. Odborné školství se rovněž musí více zapojit do systému vzdělávání a zvyšování kvalifikace dospělých lidí. Nejen kvůli flexibilní změně profese, ale i zvýšení úrovně kvalifikace. Není možné, aby v řadě profesí bylo prakticky nemožné si ve svém oboru zvýšit kvalifikaci a ukončit ji maturitou. Tomu musí odpovídat i způsob financování

středních škol z úrovně kraje. Pro všechny strany je prospěšnější, když si zájemce zvyšuje kvalifikaci při zaměstnání, než když si střední školy budou recyklovat vlastní absolventy. Výsledkem je, že střední škola zařadí absolventa s výučním listem do druhého ročníku čtyřletého maturitního oboru! Kolik žáků studium dokončí a zaměstnavatelé budou čekat na absolventa střední školy 6 let a budou jeho výuku finančně podporovat? Nejedná se o peníze vyhozené oknem?

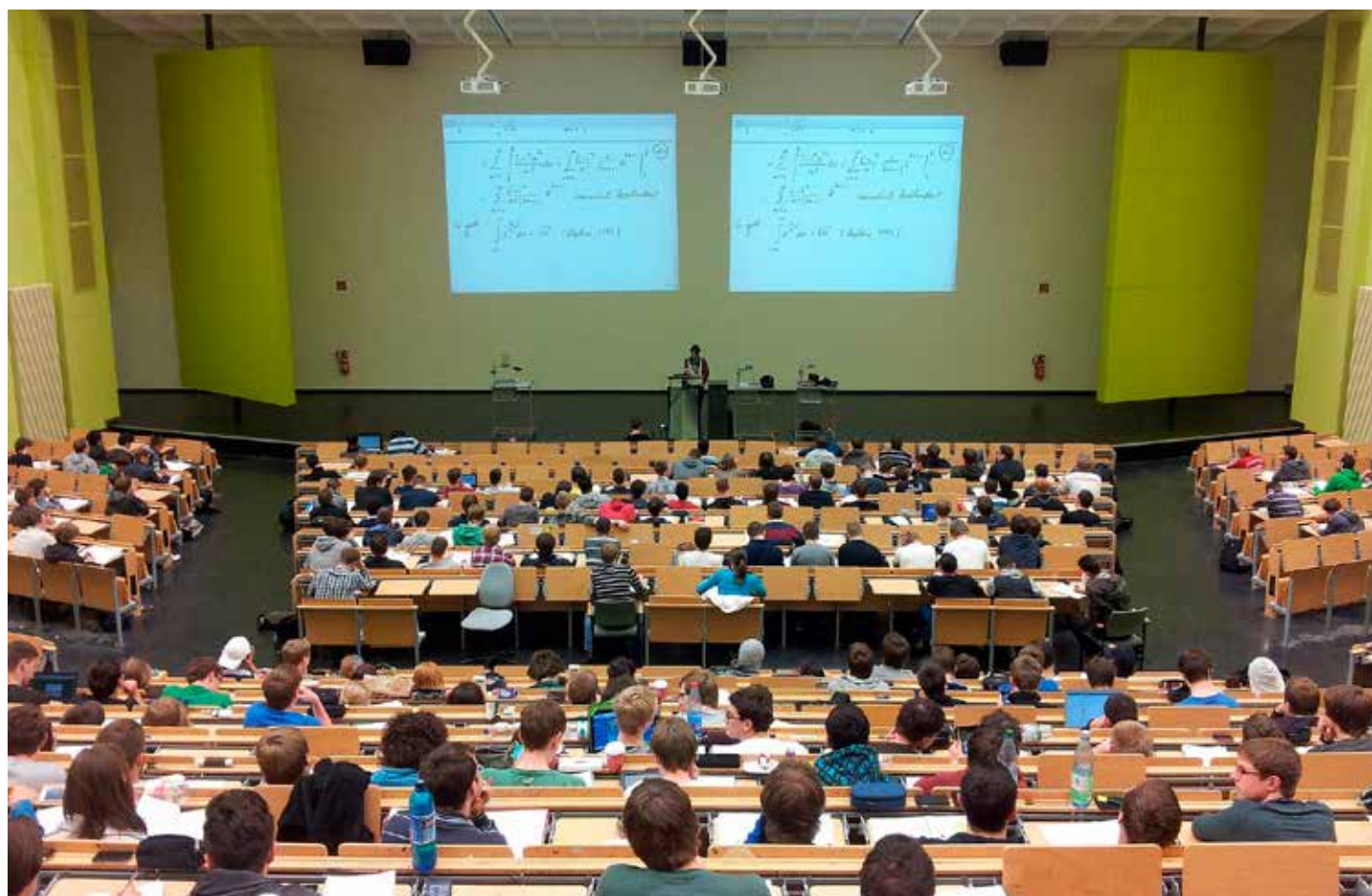
Zároveň s podporou školství zaměstnavatelé ve stále větší míře budou nuceni budovat vlastní a na školském systému nezávislá výuková střediska zabezpečující cílenou přípravu svých zaměstnanců na konkrétní pracovní pozice. Už z toho důvodu, že stávající školský systém již řadu profesí vůbec nenabízí a u dalších došlo v rámci „unifikace“ k zúžení spektra oborů do jednoho univerzálního, kde je od všeho trochu. Jedinou výhodou těchto absolventů je skutečnost, že mají v ruce státem vystavený certifikát o absolvování. Je naprosto nezbytné, aby certifikáty o získání kvalifikace na minimální úrovni výučního listu mohly vydávat i zaměstnavatelé schopní zabezpečit odpovídající odbornou výuku a přípravu. V praxi je možné navázat na dosavadní zkušenosti Hospodářské komory ČR ze soustavy profesních kvalifikací a na vyšší úrovni vzdělání např. mistrovských zkoušek. Je nutné tento systém dopracovat. Jak např. postupovat v oborech, které zahrnují i několik desítek stávajících profesních kvalifikací. Musí být vytvořen systém umožňující paralelní působení školského systému a systému vzdělávání přímo v podnicích. Tyto systémy se mohou kombinovat či spolupracovat, ale musí zaměstnavatelům poskytnout i značnou autonomii. Existující zákon 179/2006

Sb. v tomto určité možnosti poskytuje, ale určitě to není nejradikálnější změna od doby Marie Terezie, jak je někdy prezentován. Zaměstnavatelé musí dostat možnost si flexibilně vzdělávat výkonné pracovníky. Musí k tomu být vytvořeny i odpovídající ekonomické podmínky i systémy státní podpory. Podpory zaměřené na získání „tvrdých“ profesních znalostí. Současná praxe zaměřená na „měkké“ dovednosti zaměstnavatele maximálně odvádí od útoků na měkké cíle, protože lepší nějaké peníze než žádné.

Vzdělávání vlastních odborníků je záležitost obtížná, drahá, ale určitě se vyplácí. Jako příklad z našeho regionu bych chtěl uvést postup ve společnosti ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. Jako zástupce hospodářské komory jsem se zúčastnil otevření podnikového tréninkového centra zaměřeného na odbornou přípravu nově nastoupivších zaměstnanců. Součástí mj. je i cvičná výrobní technologie, tzv. „destilační kolona“, kde si zaměstnanci mohou simulovat situace z reálného provozu a reakci na ně. Především bych však chtěl ocenit zřízení Univerzitního centra, kde se v těsné spolupráci s pražskou VŠCHT připravují vysokoškolsky vzdělaní odborníci potřební pro tuto společnost. Zároveň je připraveno rozšíření spolupráce i se Strojní fakultou ČVUT Praha. Jen z takto těsné a provázané spolupráce mohou vzejít opravdoví a potřební odborníci. Na druhou stranu, jaké uplatnění najdou hromadně produkování inženýři zaměřeni na ekonomiku dobývání uhlí? Ale třeba se mýlím. V každém případě jsou veškerá detašovaná pracoviště odborných vysokých škol v našem regionu prospěšná a vítaná. Tím se v závěru ještě krátce zastavím u výše charakterizovaného druhého předpokladu, výchovy

elitních odborníků. Není to nejměstnější pojmenování, ale držme se jej i nadále. Na skutečných odbornících bude záviset další pokrok a tím i vývoj každé společnosti. Toto je úkol, který z naší úrovně nemůžeme zajistit. To je nanejvýš důležitý politický úkol. A podpora kvalitního technického vzdělávání by pro podnikatele měla být jedním z rozhodujících kritérií např. při hodnocení volebních programů kandidujících stran a koalic. V tomto státě musí vzniknout v rámci vzdělávacího programu systém zaměřený na vyhledávání a podporu talentů a vynikajících jedinců. Bez toho se společnost nebude moci rozvíjet, to je neúprosný ekonomický zákon. Můžeme sebevíc soucítit s postiženými dětmi a podporujeme jejich integraci, ale inkluze nemůže stát proti či mít přednost před výchovou talentů i z hlediska vynakládaných finančních prostředků. Peníze včetně těch, které se zpětně investují do vzdělávacího procesu, se nejdříve musí někde vydělat. I když to dnes pro mnohé zní nezvykle. Jen z vytvořených hodnot lze podporovat i ty handicapované, slabší či méně úspěšné. To platí i na úrovni státu, regionů či podnikatelských subjektů. Naše společnosti se budou muset stále ve větší míře zabývat odbornou přípravou svých stávajících i budoucích zaměstnanců a tímto způsobem napravovat stávající nevyhovující strukturu absolventů dostupných na trhu práce. Je důležité, aby se tak dělo v co největší součinnosti s již existujícími školami. Ale školy si musí uvědomit, že se nejedná o charitu a společnosti očekávají odpovídající výstup.

Petr Scherer
místopředseda OHK Most

Druhé téma „TEMA“ mimo hlavní téma pro Václava Hofmanna

Kultura se vrací

Dnes, 3. června je krásný den a my v divadle máme za sebou první dva víkendy, kdy nám po dlouhých měsících bylo konečně povoleno hrát. Těšili jsme se nesmírně. Na divadlo, na svou práci, a především na diváky. Protože nám ale bylo povoleno hrát pouze pod širým nebem, v plenéru, jak se říká vznešeněji, nebo prostě venku, jak se říká mluvou obyčejnou, byli jsme vděční a hrdí současně, že můžeme hrát na našem Hněvíně. Na hradě, jak se v Mostě říká. Připravili jsme na poslední dva květnové víkendy šest představení, zatlačili na firmy, které tak tak stačily dokončit rekonstrukci hradeb a absolvovali řadu zkoušek a příprav, abychom konečně po dlouhé době divákům zahráli. Je to sice nepohodlné, protože musíme opustit přívětivé a pro divadlo vhodnější prostory, stěhovat veškerý potřebný inventář – kulisy, rekvizity, kostýmy, světla, ozvučení, opustit herecké šatny a zázemí a vydat se do přírody. My se však vydáváme rádi!

PhDr. Václav Hofmann

Všechna bezpečnostní, hygienická a jiná opatření, která nás, a hlavně potencionální diváky omezovala, jsme vyřešili, jenom se svatým Petrem jsme, bohužel, jaksi nestihli uzavřít dohodu o počasí. Nevím, jestli to má přímou souvislost s tím, že svatý Petr a všichni svatí s ním, chtějí nás lidi pokárat, že jsme líní a zpohodlněli, ale z prvních tří představení jsme vinou bezmála mrazivého počasí odehráli pouze jedno – nedělního Barona Prášila. Hrozilo nachlazení a eventuální onemocnění tří členů hereckého souboru – to nám tak riskantní nepřišlo – ale obávali jsme se, že chladné počasí odradí diváky. Nikoliv sedm, ale téměř šedesát statečných však na hrad dorazilo a představení absolvovalo. Byl jsem jedním z nich. A skutečně, o pohodlí, které chceme divákům při každém našem představení nabídnout, jsme si všichni mohli nechat zdát. Přesto se představení vyvedlo. Herci i diváci společně statečně bojovali s chladem, nepřízní počasí i nepohodlím. Nakonec všichni, kteří ten den na hrad vyšli, projevíli značnou odolnost a zcela jistě byli protiváhou toho, co teď máme možnost pozorovat. Takzvaná koronavirová krize přinesla s sebou home office, distanční vyučování dětí, které znamenalo, že s nimi rodiče musí zůstat doma, zavřené restaurace a umrtvení turistického ruchu a cestování. Tak jsme všichni seděli

v bačkorách doma u televizorů a nenápadně, ale jistě lenivěli.

Abych se však vrátil k Divadelnímu létu na Hněvíně. Následující víkendová představení jsme pro jistotu a možná tak trochu z přehnaných obav přeložili do divadla, protože na rozdíl od předposledního květnového víkendu, ten poslední už jsme v divadle hrát mohli. Tento krok někteří diváci uvítali a ocenili, někteří byli lidově řečeno otráveni z toho, že se představení nekonala v přírodě, jak si přáli.

Program Divadelního léta na Hněvíně na červen, začátek července, srpen a září je bohatý a přesně koresponduje se zadáním, které mě přimělo napsat tento článek. Znamená totiž řadu divadelních představení v přírodě, v krásném koutě našeho Mostu, který má svým způsobem magickou moc – totiž tu, že dokáže přitáhnout i diváky, kteří by jinak do divadla nepřišli, protože jim klasické divadelní prostředí z různých důvodů nevyhovuje. Tito i stálí diváci zajišťují představením na Hněvíně velmi pěknou návštěvnost. Představení na hradě mají samozřejmě jinou atmosféru, a protože dostupnost hradu je omezená, dávají mnohým vítanou příležitost zabojevat s vlastní leností, vyšlápnot přikrý výstup na hrad a dokázat si, že jsem fit nejen duševně, ale i tělesně. Navíc představení

„Navíc představení v přírodě skýtají všelijaké zajímavé okamžiky. Tu přeletí nad hlavami herců pták, tu výše nad hlavami všech letadlo, sem tam herci oslnění září nezvykle umístěných reflektorů zaškobrtnou o ne vždy rovnou podlahu.“

v přírodě skýtají všelijaké zajímavé okamžiky. Tu přeletí nad hlavami herců pták, tu výše nad hlavami všech letadlo, sem tam herci oslnění září nezvykle umístěných reflektorů zaškobrtnou o ne vždy rovnou podlahu. Záludnosti terénu, šumění

listí ve větru, stejně tak jako soustředěné výkony všech zúčastněných, vytvářejí neopakovatelnou atmosféru a zajišťují, že každé představení je neopakovatelné. Nejen proto mnozí diváci přicházejí opakovaně.

Příroda a plenér též umožňují zapojit živá zvířata, a tak volně přicházející kůň většinou sklídí aplaus, který si za svou vznešenost a krásu zaslouží stejně, jako herci za svůj umělecký výkon. No a řekněte, milí čtenáři, v kterém divadelním sále uvidíte živého koně?

Doposud jsem se zmiňoval jen o samých pozitivěch. Hraní v přírodě však má i svá negativa. Připravené lavice nejsou tak pohodlné jako divadelní křesla, když svítí slunce, je vedro, když fouká vítr, je zima a když prší, je s představením konec. Prozatím jsme mívali štěstí. Za uplynulých pět let jsme zrušili snad jen tři nebo čtyři představení. Jak to bude letos, netuším. Sháněl jsem mailovou adresu svatého Petra, nebo jeho telefonní číslo, abych se mohl dotázat, jak to s námi myslí, ale neuspěl jsem.

„Příroda a divadlo – alespoň tady u nás v Mostě – k sobě patří již léta. Diváci přicházejí v čím dál větším počtu a dávají tak valem obavám z počasí i vlastní gaučové pohodlnosti.“

Příroda a divadlo – alespoň tady u nás v Mostě – k sobě patří již léta. Hrajeme venku rádi a čím dál častěji. Diváci přicházejí v čím dál větším počtu a dávají tak valem obavám z počasí i vlastní gaučové pohodlnosti. Sebe odmění kulturním zážitkem a umělce a technický personál potleskem.

Dovolu mi závěrem, abych i já všem potencionálním divákům zatleskal za to, že přijdou, a vám čtenářům, že jste mé povídání přečetli až do konce. Těším se s vámi na setkání v divadle. A nejen v tom přírodním!

PhDr. Václav Hofmann
jednatel
Městské divadlo Most s.r.o.

DHK Baník Most, Černí andělé – Zlatý „triple“

Černí andělé zase zezlátli. A to v letošní sezoně dokonce natřikrát. V české nejvyšší soutěži mostecké házenkářky rekordně oslavily už osmý titul mistra ČR v řadě. Tím v letošní sezoně získaly zlatý triple. Ovládly dlouhodobou část česko-slovenské MOL interligy a na startu sezony dohrávají Český pohár z minulého ročníku.

Mistr ČR 2021

DHK Baník Most – Černí andělé vítěz „MOL“ ligy 2020–2021

Michalovce 1. května 2021

Regionální veletrh pracovních příležitostí 2021

5. ročník

KDY?

od 8. 6. 2021 do 31. 10. 2021

JAK?

Elektronickou formou na stránkách OHK Most:

www.ohk-most.cz

Kontakt pro bližší informace:

Tel: 417 637 403, 777 167 120

E-mail: urad@ohk-most.cz

Zaměstnavatelé

Hledáte zaměstnance?

Zaregistrujte se na:

Zájemci o zaměstnání

Hledáte práci nebo ji chcete změnit?

Vyberte si na:

www.ohk-most.cz/category/regionalni-veletrh-pracovnich-prilezitosti-most-e-verze

DRZÝ SMAJLÍK

Vážně? – spíše neváženě a s komentářem...

Je u nás vůbec možné, že:

- ? počátkem letošního roku v přepočtu na 100 000 obyvatel je naše republika se 197 vězni na šestém místě v Evropě a v délce vazby na jednoho vězně jsme v průměru 23,2 měsíců na místě pátém? (Prvnímu žebříčku vévodí Turecko, následované Ruskem a ve druhém vede Azerbájdžán... Nabízí se myšlenka, spíše dilema, zda je to dobře či špatně v bezpečné ČR – toť otázka.)
- ? náš Ústavní soud, který nechal u sebe válet volební řád 3 roky, aby přišel před volbami se zrušujícími nálezy, triumfovala naše BIS, která po 7 letech usilovného a profesionálního pátrání mj. odhalila již dávno evropsky profláklé 2 agenty a vypustila do prostoru kauzu „Vrbětice“? (No, máme přísloví: „Co se vleče, neuteče“, ale možná by měl být na pozoru i pan kardinál – kdovíjak to bylo s majetky po Bílé hoře. Ale vážně, k čemu máme naše tajné agenty, když zatím oficiálně jiní tajní agenti nám vyhodí do vzduchu muničák – a co by to mohlo být přístě?)
- ? že u nás bez zájmu médií prošlo, že od 1. ledna 2021 je v EU zakázána porážka hospodářských zvířat v drobných chovech, kdy EU možná ustoupí v případě drůbeže a králíků, ale naprosto však nehodlá ustoupit v případech prasat, ovcí, koz a hovězího dobytka? (Sbohem zabíjačky – „Evrouniované“, jděte si pro jitrnici do marketu. Ovšem ať už to nakonec dopadne jakkoliv, takový „zhovadilý“ způsob přemýšlení aplikován třeba do energetiky – tak to už je na pováženou!)
- ? v ČR běží přibližně 4 200 000 exekucí a alespoň jednu exekuci má zhruba 720 000 lidí. To je v průměru téměř každý desátý dospělý člověk (Jaroslav Hašek si mohl hlášku feldkuráta Katze: „To se nám to hoduje, když nám lidi půjčujou peníze“ klidně odpustit – ale on to nevěděl jak jsme včetně vlády někdy chytaví na klasiky.)
- ? jeden poslanec a expert pro ekonomii ambiciózní strany očekávající volební vítězství, vypustí do mediálního prostoru (Parlamentní listy – 20. 5. 2021) otázku, „Jestli je všude nutné při stavbě nového domu nebo bytu postavit i garáž – zda by se člověk nemohl zavázat k tomu, že nebude mít automobil, a potom není potřeba parkovací místo?“ (Lze předpokládat, že zákonodárci, až na výjimky, dávají rozhovory v příčetném stavu, pak mají-li výzkumy preferencí alespoň nějakou hodnověrnost, tak nás už jen snad pánbůh ochraňuje.)
- ? i přes ekonomickou krizi nabral stát v minulém roce 14 632 státních zaměstnanců, takže jich v jeho službách pracovalo celkem 463 648, kdy náklady na nové zaměstnance stály občany 23 miliard korun navíc? (Nelichotivé postavení v hodnotících žebříčcích složitosti vztahů občana a podnikatele ke státu musí přece někdo ošetřit – kam bychom to přišli a možná i přijdeme...)
- ? tři desítky pochybení odhalila kontrola ministerstva financí v hospodaření Národní sportovní agentury, když ta ještě pod vedením jednoho, dnes již bývalého poslance z lůna hokeje, neúměrně utrácela za služební auta, drahou techniku i prezentace? (Kdo umí, ten umí – ovšem dokud se na to nepřijde. A kdo nakonec neumí, tak prostě odstoupí. Ale z pohledu toho, jaké peníze se točí v hokeji, je to z určitého úhlu pohledu prkotina a oproti zvyklosti vlastně úspora.)
- ? i když celá republika zoufale bojuje s pandemií, na kterou nebyl nikdo ani ve světě připraven, a to ani v právním pořádku, Nejvyšší správní soud svým neobvykle rychlým výnosem rozhodl o nezákonnosti některých protikoronavirových opatřeních? (Nějaký anonymní soudce znalý všeho á la „brouk Pytlík“ koncem května rozhodl, že koronavirus už není, a tudíž nastupuje naše víceméně podivné právo, ale odpovědnost z vlády a odborníků tím nikdo nesejme a opět možná to samé právo je požene před soud – nějak to mozek nebere.)
- ? Bez větší pozornosti našich médií prošlo, že Česká republika téměř vítězí ve světové tabulce, kde jsou země seřazeny podle indexu bezpečnosti potravin – za rok 2020 obsadila 5. místo na světě, což je nejlepší umístění ze zemí střední a východní Evropy, kdy daleko za námi jsou potraviny třeba i z Německa, Francie či Itálie? (Něco se hodí a něco ne, jde jen o to, komu ku prospěchu – vážíme-li toto a třeba mediální pozornost kauze údajně vilného poslance, pak máme míru i mediálních hodnot nějak pokřivenou.)
- ? „přetížená“ Sněmovna ve středu (2. 5. 2021) vydala rozhodnutí, které by v novele o matrikách umožnilo všem Češkám, aby požádaly o úřední zapsání svého příjmení v mužské, tedy nepřechýlené podobě, tedy že ženy nemusí ke svému příjmení přidávat „ová“? (I když to třeba pro nějakou paní Slepíčkovou nebude aktuální, a přejdeme-li prznění českého jazyka, tak to prestiži našeho národa „jistě přispěje významnou měrou“. Ovšem v kontextu genderové spravedlnosti by byla na místě stížnost až k evropským orgánům, proč to samé „ová“ nemohou využít muži i jakoby muži vzhlížející se v manželce anebo zejména existující v nestandardních svazcích?)

! Je to možné!
a kdo nevěří, ať k nám běží.

Vítáme nové členy v OHK Most

 Krajská zdravotní, a.s.

Krajská zdravotní, a. s.

www.kzcr.eu

Telefon: 477 111 111

E-mail: sekretariat@kzcr.eu

SINOPOINT
SOURCING EXPERTS

SINOPOINT s.r.o.

www.sinoport.cz

Telefon: 774 592 459

E-mail: info@sinoport.cz

Otázka na závěr

pro primátora města Mostu Mgr. Jana Paparegu

Pane primátore, blíží se konec prvního pololetí letošního roku a snad už také končí koronavirové období v té, pro podnikatelský a občanský život nejkrušnější době. Více jak rok jsme se všichni potýkali s nebývalou krizí, která měla negativní dopady do všech sfér našich životů. Zcela logicky nastává doba hodnocení a také obnovy všeho na co jsme byli zvyklí, a to zejména v oblasti malého obchodu, služeb, kultury a sportu. Nepochybují o tom, že tento stav byl a stále je ve velké pozornosti vedení města, a proto si Vás dovoluujeme požádat o zodpovězení následné otázky na závěr druhého letošního vydání našeho časopisu TEMA.

„Jak Vy osobně hodnotíte ono již končící „koronavirové“ období v dopadech na život města a připravujete jakýsi ozdravný program pro co nejbližší návrat do normálního stavu?“

Předně jsem velmi rád, že se životy lidí pomalu vrací do normálního stavu. Opatření, která byla celou dobu nouzového stavu chaoticky přijímána a měněna našimi vládními činiteli ponechám raději bez rozsáhlejšího komentáře. Neříkám, že vše bylo špatné, to určitě ne. Postesknul bych si ale nad tím, že máme-li naše ministerstva napěchována odborníky, jak prohlášují členové Vlády ČR, pak jde, s ohledem na přijímaná opatření a jejich uvádění do praxe, stejně jako předražené nákupy ochranných pomůcek, střídání lidí na klíčových pozicích a v neposlední řadě soudní rozhodnutí konstatující nezákonnost postupu naší vlády, o velmi znepokojivé zjištění.

Po dobu koronaviru jsme se jako město snažili ulevit podnikatelům, kteří mají své provozovny v nemovitostech, které jsou ve vlastnictví města tím, že jsme jim snížili nájemné na symbolickou

1 Kč. Dále jsme odpustili poplatky za zábory týkající se reklamních poutačů či poplatky spojené s provozováním zahrádek restauračních zařízení, které chceme odpustit až do měsíce října.

Osobně nyní vítám to, že si můžeme svobodně zajít do obchodů, dát si oběd, který je servírovaný na talíři a nemusíme si jej odnášet v krabičkách, zajít si s přáteli na skleničku a mít tak možnost normálního sociálního kontaktu se svými blízkými, zajít si hromadně zasportovat. Vždyť o to vše jsme byli v uplynulém roce ochuzeni. Co ovšem vnímám velmi intenzivně je skutečnost, že naši studenti se vrátili do škol v běžném režimu, byť s omezením spočívajícím v nošení roušek. Studenti totiž byli dle mého názoru jednou z nejpostiženějších skupin a absence osobní interakce se svými učiteli a spolužáky je hendikepem, který se bude dohánět z hlediska učiva po několik následujících let, stejně tak jako ekonomika naší země. Tu totiž

naplno pocítíme v následujících měsících, kdy dojde k velkému exodusu na poli podnikatelských subjektů a v návaznosti na to i k nízkému plnění státní kasy.

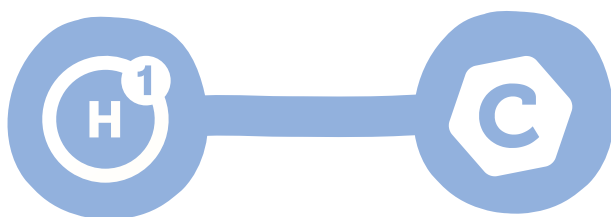
Za vedení města Mostu bych chtěl ovšem ze své pozice poděkovat úředníkům magistrátu, ředitelům městských společností a příspěvkových organizací včetně jejich zaměstnanců, kteří s námi v uplynulé nelehké době, kdy bylo potřeba nastavit vnitřní směrnice a postupy tak, aby bylo zajištěno jejich fungování a služby ve prospěch občanů města. Vám všem patří mé velké DÍKY!!!

A teď již pojďme doufat v to, že situace posledních měsíců se v budoucnu již nebude opakovat.

Mgr. Jan Paparega
primátor
Statutární město Most

„Věříme vodíku“

Mezinárodní vodíkový hráč HYDROGEN1 vstupuje do společnosti CHEMINVEST s.r.o.

Společně cílí na zavádění bezemisních vodíkových technologií v České republice a ve střední Evropě.

Vstupem fondu HYDROGEN1 do společnosti CHEMINVEST s.r.o. dochází k jedinečnému propojení úspěšného investičního fondu a osvědčeného technologického partnera na poli bezemisních vodíkových technologií.

Fond kvalifikovaných investorů HYDROGEN1 se zaměřuje na dlouhodobé a strukturované investice do rozvoje vodíkové ekonomiky.

CHEMINVEST s.r.o., inženýrsko-dodavatelská společnost, působí zejména v rafinérském a petrochemickém průmyslu a projekty zaměřené na využití obnovitelných zdrojů energie pro elektrolytickou výrobu zeleného vodíku dokáže zrealizovat od projekce po samotnou výstavbu.

Společnou ambicí fondu HYDROGEN1 a CHEMINVEST s.r.o. je uvádět vodíkové technologie do praxe.

cheminvest^C HYDROGEN¹

HLEDÁTE ZMĚNU?

NAVŠTIVTE NÁS

NAJDETE NÁS NA KAŽDÉ KLASICKÉ ELEKTRÁRNĚ:
Počerady, Ledvice, Prunéřov, Tušimice, Mělník

- Nabízíme stálé zaměstnání v denní údržbě a směnovém provozu kvalifikovaným i nekvalifikovaným uchazečům.

Kontakty:

ČEZ Energetické produkty, s.r.o.

jirina.horakova@cez.cz tel. +420 606 756 581

ivana.pjehova@cez.cz tel. +420 720 737 020

ČEZ ENERGETICKÉ PRODUKTY, s.r.o.